

San Juan

Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta

Apustul Juanmi kay libruta iskribiran. Payqami Jesuspa yaçhakuqnin karan (1.37-39). Jesuswan purirmi rurashankunata rikaran, chaynulla yaçhachikushankunatapis uyakuran. Chaynu purirmi intrakaran, Tayta Dyusmi Amitunchik Jesucristuta kaçhamuran washamanallapapaq nir.

Juanqa kay libruta iskribiran, nuqanchikkunapis intrakanallapapaq Jesucristo shamusha washamanallapapaq nir. Chaynullami iskribiran intrakanallapapaq, Jesucristupi kriyir, tukuy tyimpupaq luryanpi aligrila kawsanallapapaq nir (20.31).

Juan iskribiran pimi Jesucristo nir

1 ¹Manaraq imapis kayatinmi uk RIMAY ^a karanllana. Kay RIMAYQAMI Dyuswan kar, Dyuslla karan. ²Chaynu mana imapis katinraqmi Dyuswan pulla kawsaran. ³Tayta Dyus nitinmi, payqa tukuy imata ruraran. Chaqa mana rurasha katinga, mana imapis kanmanchu. ⁴Payllami tukuyta kawsachimanchikllapa. Chaynu kawsachikuq karmi, kay pachaman shamuran tukuyta achkirachinanpaq. ⁵Chaynu achkirachikuq karmi, tutaparaqpi kaqkunataqa Dyuspaq yaçhachin. Piru chay tutaparaqpi kaqkunaqami mana imanachiytapis puytinchu. ⁶⁻⁷Tayta Dyusmi, uk runa Juan shutiqta kaçhamuran chay achkirachikuqpaq yaçhachikunanpaq. Chaymi yaçhachikuran chay achkirachikuqlapina kriyinanllapapaq. ⁸Chaqa Juanqami mana chay achkirachikuqchu karan. Paytaqami Tayta Dyus kaçhamu-

ran yaçhachikunanpaq pimi chay achkirachikuqqa nir. ⁹Kay chiqap achkirachikuqqami, kay pachaman shamuran achkirachikuq yupayna, Tayta Dyuspaq tukuyta intrachinanpaq.

¹⁰Tayta Dyus paywan tukuy imata rurasha katinmapis, kay pachaman shamutinga, runakunaqa mana riqsiranllapachu Dyus nirqa. ¹¹Chaynu tukuyta rurashanraykumi, paypa kaqninkunaman shamuran. Piru chaynu shamutinmapis, wakinqa mana kasuranllapachu. ¹²Nataq tukuy shunqunllapawan kriyir kasuqkunata-shuypaqa, Tayta Dyuspa chiqap wamrankunana kananllapapaq nisha. ¹³Chaynuqami niran mana taytanmanta, mamanmanta nasir paykuna munashanllaparaykuchu. Ashwanmi Tayta Dyus munar chaynu chiqap wamrankunapaqqa nisha.

¹⁴Chay RIMAYQAMI runapaq tikrakar tukuy nuqanchikkunawan kawsaran. Payqami kusalata munamar-

---

a 1.1 Uk RIMAY nirqami intrachimanchik Amitunchik Jesucristupaq nir.

ninchik, chiqap kaqlata rurar ima kawsaran. Nuqakuna rikasha kar, yaçhanillapa Tayta Dyuspa uklayla Wamranqa Taytan Dyusnu kusa allinla nir. ¹⁵Paypaqmi Juanqa achka runakunata willaran kaynu nir:

“Kaypaqmi unaylla kaynu nishushallapa karay: ‘Nuqamanta shamuyan chayqami kusala mas puytiq ima. Chaqa payqami manapis kayatiy karanllana’ nir”.

¹⁶Chaqa pay kusalata llakipamarninchikllapami kutir kutir yanapamaranchikllapa. ¹⁷Tayta Dyusmi unayqa Moiesta mantakuykunata quran, intrachimannallapapaq. Piru kanan-shuypaqami Jesucristurayku intrachimanchikllapa imanumi munamanchikllapa, chaynulla imatapis karanlata ruraran nir. ¹⁸Tayta Dyustaqaqami mana mayqanlapis rikashachu. Piru Tayta Dyuspa uklayla Wamran Jesucristo paypa pullan kashanrayku, Dyuslla karmi riqsichimanchikllapa Taytanqa imanun nirmapis.

Shutichikuq Juan Jesucristupaq parlakuran

(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

¹⁹Israel pwiblupa mantakuqninkunami, Jerusalemanta kurakunata chaynulla Levipa ayllumanta runakunata ima, kaçharanllapa rir Juanta tapunanllapapaq mayqanshi payqa nir. ²⁰Chaynu rir taputinllapami payqa karanlata rimar kaynu niran:

—Manami Dyuspa Akrashan Cristunchu kani nir.

²¹Qashanmi tapuranllapa:

—Chayqa, ¿mayqantaq kanki? ¿Dyuspa rimaqnin Elías shamunanpaq karan, chaychu kanki? nir.

Juanqa niran:

—Manami paychu kani.

Piru qashan tapuranllapa:

—Chayqa, ¿qamchu uk rimaqninta Dyus kaçhamunanpaq karan^b chay kanki? nir.

Juanqa niran:

—Manami nir.

²²Chay tapuqkunaqa niran:

—Chayqa, ¿mayqantaq kanki?

Willamayllapari. Chaqa allita qampaq yaçhar riyta ministinillapa chay mantamashallapakunata willanayllapapaq.

²³Juanqa niran:

—Nuqaqami chunllaq lugarkunapi kusa jwirtita rimar kaynu niq chay kani: ‘Uk dirichula nanta kiçhaq yupay bidaykillapata shumaqchar, Taytanchik Dyuslatana yarayllapa’ nir, imanutaq Dyuspa rimaqnin Isafas nisha karan chaynulla.

²⁴Chaynu Juan nitingami, chay fariseo runakunamanta mandadu risha karan chaykunaqa, ²⁵kaynu nir tapuranllapa:

—Chaqa, Dyuspa mana Akrashan Cristun, mana Elías, chaynulla Dyus uk rimaqninta kaçhamunanpaq karan chay mana karqa, ¿imapaqtaq runakunata shutichinkiqua?

²⁶Juanqa niran:

—Nuqaqami yakulawan shutichikuni. Qamkuna tapukuyashaykillapapaqami pullaykillapana. Piru manami riqsiyan-killapachu. ²⁷Paymi nuqamanta ikitaraq shamuyan. Chaynu ikita shamutinmapismi nuqaqa paypaqqa mana sirbinichu llanqinpa watunta kaçhanayllapamapis.

²⁸Tukuy kaykunaqami riyu Jordanpa chimpan Betania pwiblupi chaynuqa karan, chay maypiçhi Shutichikuq Juan shutichikuyaran chaypi.

b 1.21 Dyus uk rimaqninta kaçhamunanpaq karan nir mas intrakanarqa rikashunllapa Deuteronomio 18.15,18.

**Jesumi Dyusmanta Shamuq
Uyshitaqa**

²⁹Allaqnin diyami Shutichikuq Juanqa, Jesús payman qimikaqta rikaran. Chaymi niran:

“¡Rikayllapa kaymi Dyusmanta Shamuq chayqa! Paymi uk musu uyshita yupay, tukuy nuqanchikkunarayku wanunanpaq shamusha chayqa. Chaymi payrayku Taytanchik Dyusqa uchanchikkunamanta washamanchikllapa. ³⁰Paypaqmi rimaray kaynu nirqa: ‘Nuqamanta uk ikita shamuyan. Chayqami, nuqamantaqa mas yaçhaq, puytiq ima. Chaqa manapis kayatiy, payqa karanllana’ nir. ³¹Nuqamapis mana yaçharaychu mayqanmi kanqa nirmapis. Chaynumapis nuqaqa yakuwan shutichikuray, Israelmanta runakuna chiqapta payta riqsinanllapapaq”.

³²Juanqa niranpis:

“Dyuspa Santu Ispiritunta rikaray, syilumanta uk palumitanu payman ishkimur taqta. ³³Piru nuqaqami manaraq yaçharaychu pimi kanqa payqa nirmapis. Piru Tayta Dyus yakuwan shutichikunaypaq kaçhamaqmi, nimiran: ‘Chay mayqanpa ananmançhi Dyuspa Santu Ispiritun rikayatki ishkimur tayan chay paymi, Santu Ispirituwan shutichikunqa’ nir. ³⁴Dyus nimashannumi, nuqaqa rikashana kani. Chaymi chiqapta nini: Payqa Dyuspa Wamran nir”.

Jesupa punta yaçhakuqninkuna

³⁵Chaymanta allaqnin diyapismi, chay kayashanllapallapi Shutichikuq Juanqa ishkey yaçhakuqninkunawan karan. ³⁶Chaymi Jesusta pasaqta rikarqa, Juanqa niran:

—Rikayllapa, wakmi Dyusmanta Shamuqqa. Paymi uk musu uyshita

yupay nuqanchikrayku wanunanpaq shamusha chayqa.

³⁷Chaynu nitinga, Juanpa chay ishkey yaçhakuqninkunaqa, Jesuspa ikinta chay kutilla riranllapa. ³⁸Chaymanta, ikinta riqta rikarqa, Jesusqa tapuran: —¿Imatataq maskayankillapa? Paykunaqa niranllapa: —Yaçhachikuq Taytituy, ¿maypitaq tanki?

³⁹Jesusa niran:

—Shamur rikayllapa.

Chaymi rir rikaranllapa maypimi tan nirmapis. Chay diyaqami, pullan kidaranllapa, tardi alas kwatru yupayna katin.

⁴⁰Juan rimaqta uyar Jesuspa ikinta riqkunamanta ukqa, karan Andrés, Simón Pedrupa uknin. ⁴¹Andresqami Jesusta tarirqa, chay kutilla riran uknin Simonta tarir willaq kaynu nir:

—Tarisha kanillapa Mesiasta. (Rimayninchikpiqa munan niyta Dyuspa Akrashan Cristun).

⁴²Chaymanta chaynu nimaqa, Andresqa aparan Simonta, Jesús kayashanman. Chayna Jesús, Simonta rikarqa niran:

—Qamqami Jonaspa wamran^c Simón kanki. Piru kananmantaqami shutinki Cefas. (Rimayninchikpiqa munan niyta Pedro).

**Jesumi Felipiwán Natanaelta
qayaran**

⁴³Qashan allaqninpismi, Jesusqa Galilea lugarman riranpaq yarpuran. Chaymi, Felipita tarirqa niran:

—Shamuy nuqawan rishun nir.

⁴⁴Felipiqqa Betsaida pwiblumanta kaq, Andrespa, Pedrupa pwiblunllamanta.

⁴⁵Chaymantami Felipiqqa riran Natanaelta tarir, kaynu niq:

—Tarishami kanillapa Dyuspa Akrashan Cristunta, chay mayqanpaqçhi

c 1.42 Wakín iskríbikashakunapiqa “Juanpa wamran” nin.

Moisés iskribisha karan chayta. Chaqa paypaqmi Dyuspa wakin rimaqninkunapis iskribisha karan. Payqami Nazaretmanta Josipa Wamran Jesús.

⁴⁶Chaynu nitinga, Natanaelqa niran:

—¿Nazaretmantachu kusa runa nisha kayta puytin?

Felipiqa niran:

—Shamur rikay yaĉhanaykipaq.

⁴⁷Chaymanta Natanael qimikaqta rikarqa, Jesusqa niran:

—Kaytami shamun Israelmanta uk chiqap Dyuspi kriyiq runa. Payqami mana llullakuyta yaĉhanchu.

⁴⁸Chaymanta, Natanaelqa niran:

—¿Imanutaq riqsimanki? nir.

Jesusqa niran:

—Manapis Felipe nuqaman shamunaykipaq willashuyatinmi, riqshishuyarayllana, chay igus qirupa ĉhakinpi katki.

⁴⁹Natanaelqa niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, ĉhiqaptami Dyuspa Wamran kanki! ;Qammi Israel pwiblupa gubyirnun kanki! nir.

⁵⁰Jesusqa niran:

—¿Qamqachu kriyimanki igus qirupa ĉhakinpi riqshishuray nishushayraykula? Ashwan kusa mana rikashaykikunataraqmi rikanki.

⁵¹Niranpismi:

—ĉhiqaptami nishaykillapa:

Qamkunaqami rikankillapa syilu kiĉhakashata. Chaynulla rikankillapapis, Dyusmanta Shamuq Runaman angelninkuna ishkimuqta, iqaqta ima.^d

Jesusmi punta milagruta ruraran uk kidamyintupi

2 ¹Natanaelwan parlashanmanta allaqnin uk diyaaqa, Galilea lugarpa pwiblun Caná shutiqpi, karan uk

kidamyintu. Jesuspa mamanpis chay kidamyintupi karan. ²Chaynulla Jesuspis yaĉhakuqninkunawan kunachikasha kar, chaypi karanllapa. ³Chay kidamyintupina kayatinllapaqa, ubapa yakun binu tukukaran. Chaymi Jestustaqa, mamanqa niran: —Manana ubapa yakun binu kannachu nir.

⁴Jesusqa niran:

—Mamitay, ĉimapaqtaq kayta willamanki? ;Yarayraq! Milagrukunata ruranaypaq uraqami, manaraq ĉhamushachu nir.

⁵Chaynu Jesús nitinga, mamanqa chay kidamyintupi ikimanta aypachikuqkunataqa niran:

—Tukuy imata pay nishutinllapaqa, rurayllapa nir.

⁶Chaypiqami karan, rumimanta saysi atunlla butijakuna. Chaykunapimi Israelmanta runakunaqa yakuta ĉhuraqllapa, paqakuna kustumrinta rurananllapapaq. Kada butijakunami kwatru lata yakuta aypaq. ⁷Chaymanta Jesusqa ikimanta aypachikuq chaykunataqa niran:

—Kay atun butijakunaman yakuta untachiyllapa, nir.

Chaynu nitinga, chay ikimanta aypachikuqkunataqa, untachiranllapa.

⁸Chaymantaqa, Jesusqa niran:

—Kananqa pitilata ĉhaqar, apar quyllapa chay naypaqpi aypachikuqqa kamananpaq nir.

Chaynu nitinga, chay ikimanta aypachikuqkunataqa, chaynu ruraranllapa. ⁹Chay naypaqpi aypachikuq chayqa yaku, binupaq tikrakashata kamar mana yaĉharanchu maymanta, imanumi chay binuqa rikarisha

d 1.51 Kayta nirmi Jesús yarpuchiran, imanutaq unay Jacobupa musquyninpi Dyuspa angelninkuna uk iskalirata pachaman ishkimuq iqaq chayta. Nataq kananqami Jesusna chay iskalira yupayqa. Chaymi Jesusrayku Dyusqa, runakunata kusata yanapan.

nirmapis. Nataq, ikimanta aypachikuq-kunaqa, yaçhayanllapa yakumanta nir. Chaqa paykunallari yakuta çhaqar untachisha karanllapa chay butijakunamanqa. ¹⁰Chaymantaqa naypaqpi aypachikuq chayqa, chay kidaq runata qayamur, niran:

—Tukuy kidaqkunami puntataqa shumaq binutaraq upyachikunllapa. Chaymanta tukuy kusata upyashana katinqa, mana shumaq binutanachu upyachikunllapa. Piru qam-shuyapaqa ashwan mas shumaq binutaraq çhurashayki kasha upyachikunaykipaqaqa nir.

¹¹Chayta chay kidamyintupi rurashanmi, Jesuspa punta milagrunqa karan. Chay milagrutaqami ruraran Galileapa pwiblun Caná shutiqpi. Chaywanmi intrachikuran payqa Dyus kar, puytin chaykunata rurayta nir. Chaymi yaçhakuqninkunaqa paypi kriyiranllapa.

¹²Chaymantaqa riranllapana uran Capernaúm pwibluman mamanwan, ukninkunawan, yaçhakuqninkunawan ima. Chaypimi ayka diyata karanllapa.

**Jesusmi Dyusta adurananllapa
wasimanta rantikuqkunata itakuran**
(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18;
Lc 19.45-46)

¹³Israel runakunapa Pascua fyistan shipchana katinmi, Jesuspis riran Jerusalemman. ¹⁴Jerusalemman çharqa, Dyusta adurananllapa wasipiqqa, rantikuqkunata tariran. Chaypiqami ufrindapaq nir rantikuyaranllapa turukunata, uyshakunata, palumakunata ima. Chaynu-lla uklawmanta kaq qillayta kambyaq runakuna ima karanllapa. ¹⁵Chaykunata tarirmi, Jesusqa waskakunata aypar uk latiguta rurar, tukuy chaypi kaqkunataqa waqtaman itakuran, uyshantinta, turuntinta ima. Nataq chay qillaykunata

kambyaqkunapata-shuyapaqa, qillayninmatapis pachaman chaqchukuran. Chaynulla misanllapamatapis ratachiran ima.

¹⁶Palumakunata rantikuqkunata-shuyapaqa niran:

—¡Qamkunapis, kaykunataqa urquyllapa! ¡Chaqa Taytay Dyuspa wasinqami mana imakunata rantikunan-llapapaqchu!

¹⁷Chaynu nitinmi, yaçhakuqninkunaqa kwintata qukaranllapa uk iskribikashakunapi nishanpaq. Chaqa niqmi: “Wasikiqi mana allinkunata ruratinllapami, kusata piñakushaq”^e nir.

¹⁸Chaymantaqa, Israelmanta karguyjunkunaqa, kaynu nir tapuran:

—¿Ima milagruwantaq intrachimanki-llapa, Dyusmanta shamusha kar chayta rurayanki nir, nuqakuna kriyishunay-llapapaqqa?

¹⁹Jesusqa niran:

—Kay wasita ratachiyllapa. Chaymanta kimsa diyalapaq qashan shachishaq nir.

²⁰Chaynu Jesús nitinmi, chay Israelmanta karguyjunkunaqa niran:

—¡Aja jay! ¡Kwarintay-saysi (46) añupaqmi, shachirayllapa Dyusta adurananllapa wasitaqa! ¡Piru qamqa ninki, kimsa diyalapaq shachishaq! nir.

²¹Piru Jesús “Kay wasita shachishaq” nirqami, kwirpunllapaq niran. ²²Chaymi Jesús wanur kawsamutinqa, yaçhakuq-ninkunaqa yarpuranllapa, wanur qashan kimsa diyamanta kawsamushaq nishanta. Chaynami kriyiranllapa, iskribikashakuna nishanpi, chaynulla Jesús tukuy nishanpi imamapis.

**Jesusmi tukuyta riqsin
imamu katinpis**

²³Jesusqa Jerusalemllapi kayar Pascua fyistapiqa achka milagrukunata ruraran. Chaymi kusala achka runakuna

kriyiranllapa paypiqa. ²⁴Piru Jesusqa mana paykunapiqa kunfyakaranchu, chaynu kriyitinllapamapis. Chaqa tukuytari riqsiq imanumi nirmapis. ²⁵Chaynu karmi, runa uk runa masinpaq payta willanantaqa mana ministiqchu. Chaqa paylla tukuyta riqsiq, yarpuyinllapapiqa imanumi nirmapis.

Jesuan Nicodemo

3 ¹Jerusalenpimi taq uk fariseo runa Nicodemo shutiqa. Payqami Israelmanta karguyjun runakunapa masin karan. ²Kay runami uk tuta, Jesusta watukuq rir, kaynu niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, yaĉhani-llapami Tayta Dyus kaĉhamushusha yaĉhachimanaykillapapaq nir. Chaqa, qamlami chay milagrukunata rurashay-kitaqa rurayta puytinki. Dyus mana qamwan katinqa, mana rurayankiman-chu chay milagrukunataqa nir.

³Chaynu Nicodemo nitinmi, Jesusqa niran:

—Piru chiqaptami nishayki: Mayqan-pis mana mushuqmanta nasiqqa, Dyus mantakushanpi mana kayta puytinqachu nir.

⁴Chaynu Jesús nitinmi, Nicodemuqa, kaynu nir tapuran:

—Chayqa, ¿imanutaq uk runa rukuna karqa qashan nasiyanqaqa? ¿Ima mamanpa shunqunman yaykurchu, qashan mushuqmanta nasimuyanqa?

⁵Chaynu taputinmi, Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishayki: Uk runa yakumanta^f chaynulla Dyuspa Santu Ispiritunmanta manaraq nasiyarqa, Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykuyta puytinqachu nir. ⁶Chaqa mayqanpis taytanllapakunalamanta nasiqqami paykuna munashanlata rurar

kawsanllapa. Nataq Tayta Dyuspa Santu Ispiritunmanta nasiqkuna-shuypaqami Tayta Dyus munashanlata rurar kawsan-llapa. ⁷Piru ‘Tukuyimi mushuqmantaraq nasiyta ministin’ nishutiyqa, amami kusalata chaypaqqa yarpupakunkichu. ⁸Chaqa imanutaq wayramaqa pay munashannulla maymantapis shamun. Chaynu shamutin waqaqta uyaparmapis manami yaĉhankichu maymanta shamun chaynulla mayman rin nirmapis. Chaynumi pasan Dyuspa Santu Ispiritunwan yarpuyinpi nasiqkunawanpis.

⁹Chaynu nitinga, qashan Nicodemuqa tapuran:

—¿Imanutaq kayqa kanqa? nir.

¹⁰Jesusa niran:

—¿Qam Israel runakunapa yaĉhachiq-nin karmapis, manachu kaytaqa yaĉhanki? ¹¹Chiqaptami nishayki: Nuqakunaqami allita yaĉhaq kar chaynulla rikashayllapata ima willashu-nillapa. Piru qamkunaqa mana kriyinki-llapachu. ¹²Chaynu kay pachapi rikaypaqkunapaq willashutiylapa mana kriyirqa, ¿imanuna kriyinkillapa unaq syilupi mana rikaypaqkunapaq willashu-tiylapamaqa?

¹³“Chaqa manami mayqanpis unaq syilumanqa iqashachu. Ashwanmi tukuy chaykunapaqqa yaĉhan Dyusmanta Shamuq Runala.

¹⁴“Unaymi chunllaq lugarpi runakunata largu kuru kanisha katin, Dyuspa rimaqnin Moisés, jyirumanta largu kuruta rurar unaqman qirupi alsatin, kanikasha kaqkunaqa rikarla, alliyaranllapa. ⁸ Chaynu-llami Dyusmanta Shamuq Runatapis qirupi klabar alsanqallapa unaqman. ¹⁵Chaynami tukuyta paypi kriyiqkunaqa washakar tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa.

f 3.5 Yakumanta nasin nirqami intrachimayninchiktapis puytin mamanchikmanta nasishanchikpaq nir. **g 3.14** Kaypaq masta intrakanarqa rikashunllapa Números 21.9.

**Tayta Dyusmi uklayla Wamranta
kaçhamuran**

¹⁶“Tayta Dyusqami tukuy runakunata kusalata munashanrayku uklayla Wamranmatapis kaçhamuran. Chayna tukuyyla paypi kriyiqkunaqa amana wanurchu tukuy tyimpupaqa washakar kawsananllapapaq. ¹⁷Chaqa Tayta Dyusqa Wamrantaqa manami mayqanta uchachar kastigananpaqchu kaçhamuran, ashwanmi tukuyta washananpaqa.

¹⁸“Chaymi mayqanpis, Tayta Dyuspa uklayla Wamranpi kriyiqqa, mana imapaqpis uchachakar kastigakanqanachu. Piru chay mana kriyiq-shuypaqa may tyimpu uchachakashana. Chaymi tukuy tyimpupaqa kastigakanqa. ¹⁹Chay mana kriyiqkunaqami uchachakashana. Chaqa mana allinkunata rurur tutaparaqłapi kayta munar, Dyuspa Wamran achkirachikuq shamutinqa, mana yaçhayta munaranllapachu paywanqa. ²⁰Tukuy mana allinta ruraqkunaqa, chay achkirachikuqtaqa çhiqnin. Chaymi paypa naypanmanqa mana qimikayta munanllapachu, tukuy saqra rurayninllapakunaqa shutiman mana rikarinanta munar. ²¹Piru chay allinta ruraqkuna-shuypaqa chay achkirachikuqpa naypanman mas qimikanllapa. Chayna tukuyta intrachinanpaq Tayta Dyus munashannulla rurur kawsanllapa nir”.

**Shutichikuq Juanmi Jesuspaq
qashan rimaran**

²²Chaymantami Jesusqa yaçhakuqnin-kunawan riran Judea lugarman. Chaypimi paykunawan ayka diyallataqa karanllapa shutichikur ima. ²³Chaynulloami Juanpis, Salim shutiq pwiblupa shipchanlapi Enón shutiq pwiblu karan, chaypi shutichikuyaran. Chaqa chaypiri achka yaku karan. Chaymi chayman

tukuy riqkunaqa shutikuqllapana.

²⁴Tukuy kaykunaqami pasaran Shutichikuq Juanta manaraq karsilman itayatinllapa.

²⁵Piru, Juanpa wakin yaçhakuqnin-kunaqa, Israelmanta uk runawan, chay yakuwan shutikur Dyuswanqa shumaqchakanchik niyashanllapapaq kusalata willanakuranllapa. ²⁶Chaymi Juanpa yaçhakuqninkunaqa riranllapa payta kaynu nir willaq:

—Yaçhachimaqniyllapa, qammi parlamaraykillapa riyu Jordanpa chimpanpi pullayki karan, chay runapaq. Paymi kanaanqa shutichikutin, tukuy kriyir paymanna riyanllapa.

²⁷Chaynu nitinllapami, Juanqa niran:

—Manami mayqanpis pudirniyjunchu kanman, Dyus mana pudirta qutinqa.

²⁸Piru uk kuti qamkunata ‘Manami Dyuspa Akrashan Cristunchu kar, uk paypa naypanta shamuqla kani’ nir willashutiyllapa uyakurmapischu ¿mana intrakaraykillapa? ²⁹Chaqa allita intrakayllapa: Uk kidamyintupimaqami kidaq chay, nubawan pulla kaytaqa puytin, mana amigunkunachu.

Ashwanmi chay kidaqpa amigunkunaqa chaynu kidaqta uyaparqa kusalata aligriyan. Chaynumi nuqapis chay kidaqpa amigun kashayrayku kusalata aligriyani. Chaqa payqami nuqanchikunaman çhamushana. ³⁰Chaymi ashwan paylatana kusata kasur kawsanqallapa. Nataq nuqata-shuypaqa waran waranqa mana kwintachamanqallapana-chu.

³¹“Chaqa syilumanta shamuqqami, tukuyyla imapaqpis yaçhan. Nataq kay pachamanta kaq-shuypaqami pachapi kaqkunalaq yaçhar riman. Piru unaq syilumanta shamuq-shuypaqami, tukuyta yaçhaq kashanrayku, ³²tukuy imata rikashanta, uyapashantaqa karanlata riman. Piru chaynu rimatin-

mapis, manami mayqanpis kriyinnlappa-chu. ³³Nataq mayqanpis chay nishanta kriyiq-shuypaqami Dyusqa chiqapta riman nir parlakun. ³⁴Chaqa Dyusmanta shamusha chayqami Taytan, Santu Ispiritunta qushanrayku imatapis karanlata riman. ³⁵Taytanmi, Wamranta kusalata munashanrayku pudirta qusha tukuy imatapis payna mantananpaq. ³⁶Chayraykumi mayqanpis chay Wamranpi kriyiqkunaqa, tukuy tyimpupaqa washakar kawsanqallapa. Nataq chay mana kriyinaqkuna-shuypaqami mana washakarnachu, tukuy tyimpupaqa kastigutana Dyusmanta aypanqallapa”.

Jesusmi Samariamanta warmiwan parlaran

4 ¹Wakinkuna rimatinllapami fariseo runakunapis yaçharanllapa, Jesusqashi Juanmantaqa achka runakunata shutichitin, paywanña riyannlapan nir. ²Piru chiqaptaqami mana Jesuschu shutichikuyaran. Ashwanmi tukuy paypi kriyiqkunataqa yaçhakuqninkuna shutichiyaranllapa.

³Chaymantami Jesusqa yaçharan fariseo runakunaqa imatami paypaq yarpuyan nir. Chaymi Jesusqa Judeamanta lluqshir Galileamanna riran. ⁴Piru Galileaman rinanpaqqami, Samaria lugarllata pasayta ministiran. ⁵Chaynu riyarqami, Samariapa uk pwiblun Sicar shutiqman çharan. Chay pwibluqa Jacobo, wamran Josita irinsyanpaq nir pachata qusha kayaq chaypa yatalanpi karan. ⁶Chay pachapi Jacobupa yaku upyanan quçhapis karan. Chay quçhapa yatanlapimi, Jesusqa kusata shaykushanrayku samaran, alas dusi yupayna. ⁷⁻⁸Chaykamanqa, yaçhakuqninkunaqa pwibluman risha karanllapa mikuyta rantimuy. Chaypi Jesús payla katinmi, Samariamanta uk warmi chay quçhaman çharan yakukuq. Chaymi Jesusqa niran:

—Mamitay, yakituta upyachimay nir. ⁹Israelmanta kaqkuna, Samariamanta kaqkunawan mana piçhunakuq kashanllaparaykumi, warmiqa niran:

—¿Imanutaq qam Israelmanta runa karqa, nuqa Samariamanta warmitaqa yakuta mañakumayankiqa? nir.

¹⁰Jesusqa niran:

—Qamqa manami yaçhayankichu imanumi Tayta Dyus yanapakun chaynulla mayqanmi yakuta mañashuyan nirmapis. Chaqa allita yaçhar yakuta mañamatkimaqa tukuy tyimpunasimuy yakutana upyachishuyman nir.

¹¹Chaynu Jesús nitinga, warmiqa niran:

—Taytituy, yakuqami kusala ruri maypi. ¿Manami imaykipis kanchu yakuta lluqshichimunaykipaqa? ¿Maymantana tukuy tyimpunasimuy yakutaqa upyachimanki? ¹²¿Qamqachu rukunchikllapa Jacobumantaqa mas runa nisha kanki? Chaqa kay quçhataqami unay rukunchikllapa Jacobo qumaranllapa, pay chaynulla wamran-kuna, animalninkuna ima upyanan yakuta nir.

¹³Jesusqa niran:

—Tukuy kay quçhamanta yakuta upyaqkunaqami, qashan yakunanqallapa. ¹⁴Piru nuqa qutiy yakuta upyaqkuna-shuypaqa, mananami maydiyapis yakunanqanachu. Chaqa nuqa mayqantapis yakuta upyachiyani chayqami, yaku nasimuy yupay tukuy tyimpupaqa kawsanqa.

¹⁵Warmiqa niran:

—Taytituy, chay yakituta upyachimay. Chaynuqa manana qashan yakunar imaqa, kay quçhaman shamur yakukunaypaqnachu nir.

¹⁶Chaymi Jesusqa niran:

—Rir, runaykita qayamur, shamuyllapa kayman nir.

¹⁷Chaynu nitin, warmiqa niran:

—Manami runayjunchu kani nir.
Jesusqa niran:

—Chiqaptami ninki mana runayjunchu kani nirqa. ¹⁸Runaykimi, sinku kaytaqa kasha, piru kanan chay ukwan kanki chaypaqa shipashninla kanki, mana chiqap kasarashan warminchu. Chiqaptami nimashayki nir.

¹⁹Chaynu nitinmi, warmiqa niran:

—Taytituy, willamatkilami yačhanina, qamqa chiqapta Dyuspa uk rimaqnin kanki nir. ²⁰Chaqa Samariamanta unay rukuylapakunapismi kay sirkapi Dyustaqa aduraqllapa. Piru qamkuna Israelmanta kaqkunaqami ninkillapa: Jerusalenlapimi Dyusta aduranapaqqa allin nir.

²¹Chaymi Jesuspis niran:

—Kriyimay mamitay, čhamunqanami tyimpuqa Tayta Dyusta maylapipis aduranaykillapapaqqa. Chaynuqami Tayta Dyusta aduranaykillapapaqqa mana ministinkillapanachu kay sirkaman shamuyta, chaynulla Jerusalenman riymatapis. ²²Chaqa qamkunaqami mana yačhayankillapachu mayqanta adurayankillapa nirmapis. Piru nuqakuna-shuypaqami allita yačhanillapa mayqantami adurayankillapa nirmapis. Chaqa tukuyta Washakuq-gami Israel runakunallamanta shamusha. ²³Piru uk tyimpu čhamunanpaq karan chayqami čhamushana. Chaymi kananqa chay chiqapta aduraqkunaqa Tayta Dyuspa Santu Ispiritun munashannullana chiqapta tukuy shunqunllapawan aduranqallapana. Chaqa Tayta Dyusqami chaynu adurananllapata ministin. ²⁴Tayta Dyusqami wayra yupayla. Chaynu karmi payqa Ispiritu. Chayraykumi payta aduraqkunaqa Santu Ispiritu munashannullana tukuy shunqunllapawan chiqapta aduranqallapa.

²⁵Chaynu Jesús nitinmi, chay warmiqa niran:

—Nuqaqami chiqapta yačhani, Dyus Akrashan Cristo ninllapa chayqa,

shamuyan nir. Pay shamurmi, manyaq tukuyta intrachimashunllapa nir.

²⁶Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Chay mayqanpaqčhi rimayanki chayqami, nuqa kani. Payllawanmi parlayanki nir.

²⁷Chaynu chaypi warmiwan parlayatinnllapami, Jesuspa yačhakuqninkunaqa čharanllapa. Čharqami kusalata dispantakaranllapa Jesús uk warmiwan parlayashanrayku. Piru manami mayqanninlapis tapuyta puytiranchu imatami chay warmiqa ministiyen, imatami parlayanllapa nirmapis.

²⁸Chaymantaqa chay warmiqa kantarunta chaylapi دچار, kallpaylla riran pwibluman tukuy runakunata willaq. Čharqa, niran:

²⁹—Shamur rikayllapa uk runa tukuy imata nuqa rurashaykunata willamashanta. ¿Manachu payqa Dyuspa Akrashan Cristun kanqa? nir.

³⁰Chaynu nitinmi, tukuy runakuna chay kutilla riranllapa Jesús kayashanmanqa. ³¹Chaykamanqami, Jesustaqa yačhakuqninkunaqa kaynu nir rugayarallapa:

—Yačhachikuq Taytituy, imalataqa mikuy nir.

³²Piru payqa, niran:

—Nuqapa mikunayqami kan. Chaypaq-gami mana yačhankillapachu nir.

³³Chaynu nitinmi yačhakuqninkunaqa ukninllapa, ukninllapa kaynu nir tapunakuranllapa: “¿Mayqantaq mikunanta apamusha katin waknuqa nimayančhikllapa?” nir.

³⁴Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Taytay Dyus imata ruranaypaqčhi nimasha chaymi, mikunay yupayqa. Chaymi rurar tukchishaqna nir.

³⁵“Tarpukurna qami qamkunaqa ninkillapa: ‘Kwatu misisraqmi faltan kusichakunapaqqa’ nir. Piru nuqaqami nishaykillapa: Rikayllapa, čhakraqami

qarwashana sigakur kusichakunayki-llapapaqqa. ³⁶Chaqa allita yačhashan-chikllapanu uk kusichakuqqami partinta aypan. Chaymi mayqanpis uk kusichakuq yupay runakunata willatin kriyirqa tukuy tyimpupaqna kawsanqa. Chaymi chay tarpukuqwan, kusichakuqqa pullana kusalata aligriyanqallapa. ³⁷Chaynuqami unay nishanllapakunaqa chiqap. Chaqa kaynumi niqlapa: ‘Ukmi tarpukun, chaymantami ukna kusichakun’ nir. ³⁸Nuqami qamkunataqa kusichaq yupay runakunata willar tantanaykillapalapaqna kačhashurayllapa. Chaqa paykunataqami mana qamkunachu puntata Dyuspaq intrachishaykillapa karan. Nataq kanan qamkuna paykunata Dyuspaq masta intrachirqami uk tarpukushanta kusichakuq yupayna kankillapa”.

³⁹“Tukuy nuqa rurashayta karanta willamasha” nir, chay warmisita tukuyta Samaria pwiblupi parlakushanraykumi kusala achka runakuna kriyiranllapa Jesuspiqa. ⁴⁰Chaymanta chay Samariamanta runakuna Jesús kayashanman čharqa, kusalata rugaran paykunawan kidananpaq. Chaymi Jesusqa, ishkay diyata paykunawanqa kidaran. ⁴¹Chaymanta Jesús paylla yačhachikutin uyaparqami masna kriyir achkayaranllapa. ⁴²Chaymi chay warmisitataqa niranllapa:

—Kanan-shuyapaqami mana qam willamashaykillaparaykulanachu kriyiniillapa. Ashwanmi nuqakunalla uyapar imana mas kriyiniillapa. Chaymi ashwan yačhanillapana, payqami tukuyqa chiqap Washakuqnin nir.

Jesusmi uk wamrata allicharan

(Mt 8.5-13; Lc 7.1-10)

⁴³Chaymanta, ishkay diya pasashana katinga, Jesusqa Samariamanta lluqshir riran Galileaman. ⁴⁴Chaqa payllami

kaynu niran: “Dyuspa uk rimaqninta-qami paypa pwiblunllapiqa mana kasunllapachu” nir. ⁴⁵Chaymanta Galileaman rir čhatinnaqa, kusa shumaqta samachiranllapa. Chaqa chay runakunaqami Jerusalén pwiblupi Pascua fyista katin, rir rikasha karanllapa, tukuy imata Jesús ruratinmapis.

⁴⁶Chaymantami qashan Galilea lugarpa uk pwiblun Caná shutiqpi yakuta binupaq tkrasha karan chayllaman tikrakan. Chaypimi karan uk mantakuqpa ikillan kaq mantakuq. Chay paypa wamranmi, Capernaumpi qishaq karan. ⁴⁷Chaymantami chay runaqa, Jesús Judeamanta Galileaman čhamusha nir yačharqa, riran rikaq. Čharnaqa rugaran wasinman rir wamran wanuyapaqna karan chayta allichananpaq. ⁴⁸Chaymi Jesusqa niran: —Qamkunaqami kusa dispantakaypaq milagrukunata mana ruratiyqa mana kriyinkillapachu.

⁴⁹Chaynu nitinmi, chay mantakuqpa ikillan kaqqa, niran:

—Taytituy, utqar ripamashun, wamraykish wanutinmana nir.

⁵⁰Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Riyna wasikiman. Wamraykiqami alliyashana nir.

Chaynu nitinmi, Jesús nishanpi kriyir chay runaqa riranna wasinman.

⁵¹Wasinman čhayatinnaqa, sirbikuqninkunaqa nanllapi tarir niranllapa:

—¡Wamraykiqami alliyashana! nir.

⁵²Chaynu nitinllapami, payqa tapuran sirbikuqninkunataqa:

—¿Ima urastaq wamrayqa kwirpuna kačhakaqta kamaran? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Quya, a la una di la tardimi rupamantaqa qasakaran nir.

⁵³Chaymi taytanqa yarpuran, Jesús chay uras “Wamraykiqa alliyashana”

nisha karan chayta. Chaymi pay, tukuy ayllunkunamapis kriyiranllapa Jesuspiqa.

⁵⁴Judeamanta Galileaman tikrakamur chay wamrata allichashanwanqami, Jesusqa ishkey milagrutana ruraran.

Jesumi mana kuyuyta puytiq runata allicharan

5¹Chaymantaqami Jesusqa qashan riran Jerusalén pwibلمان. Chaqa chay diyakunapimi Israelmanta kaq runakunaqa fyistata rurayaranllapa Jerusalemipiqa. ²Jerusalenpi, Uyshapa Punkun niqllapa chaypa yatanlapimi kan uk qucha sinku kurridurniyjun. Hebreo rimaypiqa niqllapa Betesda. ³Chay kurridurpimi, achka qishaqkuna pachalapi usurasha llantukuyaqllapa, kujukuna, syigukuna, mana kuyuyta puytiq kwirpuyjunkuna ima. [Paykunaqa yarakuyaranllapa yaku kuyutin, yaykunanllapapaq. ⁴Chaqa mayqanpis mana yaçhatinmi unaymanta unaymanta, Dyuspa angelnin shamur yakuta kuyuchiq. Chaynu ángel ruratinmi, mayqan qishaqpis naypaqta yaykuqqa alliyaqna, ima qishayninmanmatapis.] ⁵Piru chay qishaqkunapa rurinpimi, karan uk runa trintay-uchu añupaqna qishaq. ⁶Chaypi chaynu usuraqta rikar, unaymanta-pacha qishaq nir yaçharmi, Jesusqa tapuran:

—¿Alliyakuytachu munayanki? nir.

⁷Chaymi chay qishaqqa niran:

—Taytituy, manami mayqanlapis kanchu chay yaku kuyuq qallaritin itamananpaq. Chaqa yaku kuyutin, yaykuyta kamanaykamanmi ashwan ukna das naypaqta yaykun.

⁸Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Sharir, paraykita apar riyna nir.

⁹Chaynu nitinlami, chay runaqa alliyarna das sharir, paranta apar riran.

Piru samana diya katinmi, ¹⁰Israelmanta karguyjunkunaqa, chay alliyasha runataqa kaynu niranllapa:

—Kananqami samana diya. Mantaku-shanllapanu, manami allinchu paraykita apanaykipapaq.

¹¹Chaynu nitinllapaqa, chay alliyasha runaqa niran:

—Chay allichamasha runami nimiran: ‘Sharir, paraykita apar riyna’ nir.

¹²Chaynu nitinqa, chay karguyjunkunaqa niranllapa:

—¿Mayqantaq chay runa ‘Sharir paraykita apar riyna’ nishuran chayqa?

¹³Chaynu nitinllapaqa, chay runaqa mana yaçharanchu, mayqanmi allichasha nirmapis. Chaqa Jesusqami, kusala achka runakunapa rurinta rishana karan. ¹⁴Chaymantami Jesusqa chay runataqa, Dyusta adurananllapa wasipi tarir, niran:

—Kananqami allinna kanki. Amanami qashanqa uchakunkinachu. Kuytawkish uchakurmana chay qischakayashaykimantaqa tukuy tyimpupaqmana qischakatki nir.

¹⁵Piru chay runaqami rir willaran Israelmanta karguyjunkunataqa, “Jesumi kasha chay allichamaqqa” nir.

¹⁶Chaynu nitin yaçharmi chay Israelmanta karguyjunkunaqa, samana diyapi chaykunata ruraraqna mana allintachu tukuyan nir, Jesusta aypananllapapaqna ikinpi puriranllapa.

¹⁷Chaymi Jesusqa, paykunataqa niran:

—Taytaymi chay diyakunapimapis yanapakun. Chaymi nuqapis chayllata rurani.

¹⁸Chaynu nitinmi, ashwan lllain tukur Jesustaqa wanuchinayaranllapa Israelmanta karguyjunkunaqa. Chaqa Jesusqa paykunapaqqa samana diyata mana rispitaq yupayshi tukuyaran. Chaynulla Dyus yupayshi tukuyaran, “Dyusqa nuqapa Taytay” nirqa.

**Dyuspa Wamranqami Taytanwan
mantakun**

¹⁹Chaynu karguyjunkuna wanuchinayan nir yaçharmi, Jesusqa niranpis:

“Chiqaptami nishaykillapa: Dyuspa Wamranqami mana pay munashannullatachu rurana. Ashwanmi Taytan imatachi rurayashanta rikarqa, chayllata rurana. Chayraykumi Taytan tukuy imata ruratinqa Wamranpis chayllata rurana.

²⁰Chaqa Taytan Wamranta kusata munashanraykumi, tukuy imata rurashantapis rikachin. Chaymi ashwan mas imakunata Wamranwan ruratin rikarmi, qamkunaqa kusalata dispantakankillapa. ²¹Chaynulla imanuchi Taytanqa, wanushakunata kawsachimur bidanta qun, chaynullami Wamranpis wanushakunata kawsachimur bidanta qun mayqantapis munashantaqa.

²²Chaqa manami Taytanqa runakunata payllaqa rikar yaçharqa kastiganachu. Ashwanmi Wamrantana pudirta qusha tukuyta allita rikar yaçhar kastiganapaqqa. ²³Chaynuqami rurasha Taytanta yupayllana Wamrantapis rispitar kasunanllapapaq. Chaqa mayqanpis Dyuspa Wamranta mana kasurqami, Taytan kaçhamusha chaytapis mana kasuyanllapachu.

²⁴“Chiqaptami nishaykillapapis: Mayqanpis nuqa nishayta kasur, chay mayqanchi kaçhamasha chaypi kriyiqqa, tukuy tyimpupaqna kawsanqa. Chaynuqami manana tukuy tyimpupaq kastigakanqachu. Chaqa tukuy tyimpupaq kastigakar wanunanmantaqami, nuqata kasumashanrayku, tukuy tyimpupaq kawsananpaq nikasha. ²⁵Chiqapta nishaykillapapis: Çhamunqanami uk ura, Dyuspa Wamranta tukuyta kasunanllapapaq. Piru chay uraqami çhamushana. Chayraykumi mayqanpis kananlla Dyuspa Wamran nishanta

uyakur, kriyiqkunaqa wanushanmanta kawsamuq yupayna tukuy tyimpupaq kawsanqallapa. ²⁶Chaqa imanuchi Taytanmaqa paylla kawsan chaynullami Wamrantapis nisha paylla kawsananpaq. ²⁷Chaynulla Dyusmanta Shamuq Runa kashanraykumi, paylla nisha tukuy runakunata rikar yaçhananpaqmapis.

²⁸“Piru chaynu nishutiyllapaqa amami kusalata yarpupakunkillapachu. Chaqa chay ura çhamutinqami, chiqapta wanushakunapis tukuy nishanta uyapar, ²⁹pampakashanmanta kawsamunqallapa. Chaymi allinkunalata rurasha karqa, kawsamunqallapa tukuy tyimpupaq kawsananpaqna. Nataq mana allinkunata rurasha kar-shuyapaqa tukuy tyimpupaq Dyusmanta kastiguta aypananllapapaqna kawsamunqallapa”.

**Imanumi yaçhanchik Jesús
mantakun nirqa**

³⁰Jesusqami niranpis:

“Nuqa munashayllamantaqami mana imatapis ruranchu. Ashwanmi Taytay Dyus nimasha katin, mayqan imanukatinpis karanlata rikar yaçhani. Manami munashaynullata ruraytachu munani, ashwanmi Taytay Dyus kaçhamasha chay pay munashannulata rurani imatapis. ³¹Chaqa nuqa munashaylamanta imatapis rimatiyqa, rimashayqa mana sirbiyanmanchu.

³²Piru kanmi uk, nuqa imanukani nir chiqapta rimaqqa. Chaymi allita yaçhani, payqa chiqapta riman nuqapaq, qamkuna allita intrakanaykillaqapaq nirqa.

³³“Qamkunami uk kutiqa kaçhakuraykillaqa Juanta, nuqapaq tapunanllapapaq. Piru Juanta taputinllapa tukuy nishanqami chiqap karan. ³⁴Nishaykillapapis: Nuqaqami Dyusmanta kani pay chaynu munasha katin, mana runakuna munashanraykuchu. Piru chaynuqami nishunillapa:

Juan rimashankunaqami kriyir washakanaykillapapaq karan nir yačhanaykillapapaq. ³⁵Chaqa Juan yačhachikushanqami uk lampara ratakuq yupay karan. Chaymi, qamkunaqa chaynu shumaqta yačhachikutinqa, uk ratulapaq aligriyar uyakuraykillapa.

³⁶Piru qamkuna chiqapta nuqapaq intrakanaykillapapaqqami, Juan nishanmanmatapis kan uk. Chayqami Taytay imakunatačhi ruranaypaq nimashankuna. Chaymi ashwan Taytay munashannulla rurashaykuna ima allita intrachikun, nuqaqa chiqapta Dyusmanta shamusha kani nirqa. ³⁷Chaynulla Taytay kačhamasha chayqa nuqapaq rimaran ima. Piru qamkunaqami rimatinmapis mana uyapashaykillapa chaynulla nuqa yupayqa mana rikashaykillapalamapischu.

³⁸Chaynulla qamkunaqami Dyus nishankunamatapis mana intrakanillapachu, chay mayqančhi kačhamusha kaqpa Wamranpi mana kriyishaykillaparayku.

³⁹“Qamkunaqami, kutir kutir Tayta Dyus nitin iskribikashankunata liyinkillapa, chaynuqa tukuy tyimpupaqna kawsashaqllapa nir yarpur. Piru chaynu iskribikashakuna nuqapaq rimatin liyimapis, ⁴⁰nuqapiqa mana kriyinayankillapachu, tukuy tyimpuna kawsanaykillapapaqqa.

⁴¹“Piru, manami runakunaraq nuqata alabamanantachu ministini. ⁴²Chaqa, qamkunapaqqami allita yačhani, Dyusta mana munankillapachu nirmapis. ⁴³Nuqata Taytay Dyus kačhamatin shamutiyqa, mana kasumar ana kriyimanankillapachu. Nataq ashwan uk runa paypa yarpuyinllamanta shamusha katin-shuypaqa alabar kasuyankimanllapana. ⁴⁴Qamkunaqa, ¿imanunari kriyimankillapa? Chaqa qamkunaqami uknikillapa alabashunanllapalata munankillapa. Chaynu karmi Taytay Dyus qamkunata alabashunanllapataqa mana munankillapachu.

⁴⁵“Qamkunaqa amami yarpunkillapachu Taytaya naypanpiqa nuqa uchachashuyashaqllapa nirqa. Ashwanmi Moisespi, kusalata kunfyakayankillapa chay paymi uchachashuyanqallapa. ⁴⁶Piru chiqapta Moisespi kriyirqa, nuqapipis kriyinkimanllapa. Chaqa Moisesqami iskribirqa nuqapaq intrachikuran. ⁴⁷Chaynu Moisés iskribishankunapi mana kriyirqa, ¿imanunari kriyinkillapa nuqa willashutiypallamaqa?” nir.

Jesusmi sinku mil runakunata qararan

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

6 ¹Chaymantami Jesusqa riran Galilea qučhapa uklawn manyanman. Chay qučhallami shutiqpis, Tiberias quča. ²Chaynu ritinmi, kusala achka runakuna pullanqa riranllapa. Chaqa paykunaqa rikasha karanllapa, Jesús qishaqkunata allichar ima achka milagrukunata rurashanta. ³Chaymantaqa Jesusqa yačhakuqninkunawan uk sirkaman iqar taranllapa. ⁴Piru chay diyamantaqa manami maychu karan Israelmanta runakunapa Pascua fyistanpis. ⁵Chaymanta Jesusqa sirkapi tayar chapakurqa, kusala achka runakuna paypa ikinta shamushata rikar, yačhakuqnin Felipita niran: —¿Maypitaq kay kwichka achka runakunapaqqa, rantiyanchikllapa mikuytaqa?

⁶Piru chaynuqami Jesusqa Felipitaqa tapuran, mabir imaninqashi nir. Chaqa payqami allita yačhayaranna imanuy chay runakunata qarananpaq nirmapis. ⁷Chaynu taputinmi, Felipita niran: —Michka dusyintus dinaryu qillaywan tantata rantishamapis, manami piti pitila mikunanllapapaqqamispis aypayanqachu nir.

⁸Chaymantaqa, chay yačhakuqnin Simón Pedrupa uknin Andresqa, niran:

⁹—Kaypimi uk wamritu purichiyán sibatamanta sinku tantitawan ish kay piskadituta. Piru chaysituqa, ¿imanu nari aypanqa kwichka achka runakuna-paqa? nir.

¹⁰Chaynu nitinmi, Jesusqa yaĉhakuq-ninkunataqa niran:

—Willayllapa, tukuyla tanqallapa nir.

Chaymi chaypi kusala qiwa katin, tukuyla chaypi samaranllapa. Chaqa chaypi kaqkunaqami, ullqunala sinku milma (5,000) kasha kanqallapa.

¹¹Chaymanta Jesusqa, chay tantita-kunata aypar payji nir, Taytan Dyusman mañakurqa, yaĉhakuqninkunata aypachitin, paykunana tukuyla chaypi taqkunataqa aypachiranllapa. Chaynu-llami chay piskaditukunata aypachi-kutinllapa munashanllapata mikuran-llapa. ¹²Chaynu mikur tiqlatinllapa-naqa, Jesusqa yaĉhakuqninkunata niran:

—Mikuy subrashankunataqa tantayllapa ama yanqalla qischakanan-paqchu nir.

¹³Chaymi paykuna tantarqa dusi kanastata untachiranllapa, chay sibatamanta sinku tantita pakikar subrashankunataqa. ¹⁴Chaynu Jesús milagruta ruratin rikarmi, runakunaqa niyaranllapa:

—Chiqaptami kay runaqa, Dyuspa rimaqnin kay pachaman shamunanpaq karan chay nir.

¹⁵Piru Jesusqami kwintata qukaran, chay runakunaqashi amalas apar mantaqninllapapaqna numranayan nir. Chayta yaĉharmi, qashan riran uk kusala atun sirkapa ananman, paylana kananpaq.

Jesusmi yakupa ananta puriran

(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

¹⁶Chaymanta limpu amsayatinnaqa, Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa chay unaq

sirkamanta ishkimur atun quĉhaman ĉamuranllapa. ¹⁷Chaymi uk yaku karruman iqaranllapa, chay yakullata rir waklaw chimpa Capernaumman ĉananllapapaq. Piru chay uras limpu limpu tutapashana katinmapis, manaraqmi Jesusqa unaq sirkamantaqa tikrakamushachu karan. ¹⁸Chaynu riyatinllapami, chay atun quĉhaqa alliplata wakmanta kaymanta maqchi-kaq qallariran, kusala jwirti wayra shamushanrayku. ¹⁹Chaymanta imanullapis sinkuta, manaqachu saysi kilumitrutana risha karllapaqa, Jesusta rikaranllapa yakupa ananllata rir paykunaman shipchaqtana. Chaymi paykunaqa kusalata manchakuranllapa. ²⁰Jesusqami niran:

—¡Nuqami kani! ¡Amami manchakuy-llapachu! nir.

²¹Chaynu nitinmi, yaĉhakuqnin-kunaqa yaku karruman kusa aligrila iqachiranllapa. Chaymi ashwan daslana chay riyashanllapa pachamanqa ĉaran-llapa.

Jesustami runakuna maskaranllapa

²²Chaymanta allaqninqa, chay atun quĉhapa uklaw manyanpi runakuna kidasha kaqkunaqa kusalata Jesuspaq chapakuranllapa. Chaqa quya-pachami Jesuspa yaĉhakuqninkunataqa rikayatinllapa chay uklayla yaku karru chaypi kaqpi paykunala riranllapa. Chaymi yaĉharanllapa Jesusqa mana yaĉhakuqninkunawanqa rishachu nir. ²³Piru chaynu chapakunanllapakaman-qami, wakin yaku karrukunapis ĉamuranllapana chay pwiblu Tiberias shutiqpi, Jesús Taytan Dyusta payji nir, tantitata runakunata qarasha karan, chay lugarpa yatanman. ²⁴Chaymi runakunaqa, Jesusta chaynulla yaĉhakuqninkunata mana chaypi tarirqa, chay yaku karrukunaman iqar

riranllapa Capernaumman, Jesusta maskaq.

Jesumi tantita kawsachikuqqa

²⁵Chaynu rir, chay atun quĉhapa uklaw manyanman ĉhar, Jesusta tarirqa tapuranllapa:

—Yachachikuq Taytituy, ĉimurastaq kaymanqa ĉhamushayki? nir.

²⁶Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa:

Qamkunaqami chay tiqlanaykillapakaman mikushaykillaparaykula maskamayankillapa. Manami chay milagrukunata rurashayta intrakashaykillaparaykuchu maskamayankillapa. ²⁷Amami chay tukukaq mikuylapaq yarpurchu puriyllapa. Ashwanmi chay mikuy mana tukukaq, tukuy tyimpu kawsachikuqlapina yarpuyllapa. Chaymi Dyusmanta Shamuq Runaqa, mana tukukaq mikunaykillapatana qushunqallapa. Chaqa Taytan Dyusmi chaynu kananpaqqa nisha.

²⁸Chaymi, Jesustaqa tapuranllapa:

—Chaynu katinga, ĉimatataq rurayashaqllapa, Dyus munashanta ruranayllapapaqqa? nir.

²⁹Jesusqa, niran:

—Dyusqami munayan chay mayqanta ĉhi pay kaĉhamusha chay paylapi kriyinaqkillapalata nir.

³⁰Chaynu nitinpis, qashan tapuranllapa:

—ĉIma milagruta ruratki rikartaq, kriyishuymantllapa, chiqapta Dyusmanta shamushayki nirqa? ĉChaqa imakunataq ruranki? ³¹Unay rukunchikllapakunamaqami chunllaq lugarpi ‘*maná*’ shutiĉ mikuyta mikur kawsaranllapa, imanuchi Dyus nitin iskribikashanpi nishannulla. Chaqa niqmi: ‘Paymi unaq syilumanta tantitata quran mikunanllapapaq’ nir.

³²Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Chay mikuytaqami unaq syilumanta chiqap kawsaq tantitata qarakuq Taytay Dyus qushuranllapa, mana Moiseschu.

³³Chaqa Dyus chay tantitata qarakuysanmi, syilumanta shamushana. Chaymi mayqanpis chay tantitata mikuqqa tukuy tyimpupaqna kawsanqa nir.

³⁴Chaynu Jesús nitinmi, paykunaqa niranllapa:

—Taytituy, chay tantitataqa tukuy tyimpu qaramastuyllapari, nir.

³⁵Jesusqa niran:

—Nuqami, kawsachikuq tantitapaq kani. Chaymi mayqanpis nuqapi kriyir nuqalapina kunfyakaqqa, manana mallaqnanqa chaynulla yakunanqalampischu. ³⁶Piru nishushayllapanullami, qamkunaqa imata ruratiy rikarmapis mana kriyimankillapachu. ³⁷Chaqa Taytay Dyus akrashankunaqami nuqaman shamunllapa. Chaymi mayqanpis nuqaman shamutaqa mana itakurchu pullakushaq.

³⁸“Nuqaqami syilumanta, Taytay Dyus kaĉhamatin shamusha kani, mana munashayllata ruranaypaqchu. Ashwan shamusha kani, Taytay Dyus munashankunalata ruranaypaq. ³⁹Chaqa Taytay Dyus, pay akrar qumashankunataqa mana chinqachinaytachu munan. Chaymi ashwan jwisyu diya ĉhamutinga, wanushakunamatapis kawsachimushaq tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq. ⁴⁰Chaqa Taytay Dyusqami munan, mayqanpis nuqata rikamar kriyiqkunaqa tukuy tyimpupaqna kawsananllapata. Chaymi tukuy nuqapi kriyir wanutinmapis, maydiya jwisyu diya ĉhamutinga kawsachimushaq tukuy tyimpupaqna” nir.

⁴¹Chaynu Jesús nitinmi, chay Israelmanta karguyjun runakunaqa piñakur rimapakuq qallariranllapa.

Chaqa Jesusqa kaynu nisha karan:
 “Nuqami chay chiqap tantita unaq
 syilumanta shamusha chayqa” kani nir.

⁴²Chaymi paykunataq niranllapa:

—¿Manachu kay runaqa, Josipa
 Wamran Jesús? Nuqanchikkunami
 riqsinchikllapa taytanta mamanmatapis.
 Piru ¿imapaqtaq, unaq syilumanta
 shamusha kani, niyan?

⁴³Chaymi Jesusqa paykunataq,
 niran:

—Amana yanqalla piñakur rimapa-
 kuyllapanachu. ⁴⁴Taytay mana
 akrashankunaqami, mana nuqamanqa
 imanupis shamunqallapachu. Mayqan-
 pis nuqapi kriyiqkunataqami jwisyu
 diyapiqa kawsachishaq tukuy tyimpu-
 paqna. ⁴⁵Chaqa Dyuspa rimaqninkuna
 iskribishankunapimi nin: ‘Dyusmi
 tukuyta allita intrachinqa’ nir. Chayray-
 kumi, Taytay Dyus nishankunata
 uyakur kasuqkunaqa, nuqamanna
 shamunqallapa.

⁴⁶“Manami mayqanpis Taytay
 Dyustaq rikashachu. Nataq Dyusmanta
 shamusha chaylami allita riqsin.

⁴⁷Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis
 nuqapi allita kriyiqkunaqami tukuy
 tyimpupaqna kawsanqallapa. ⁴⁸Chaqa
 nuqami kawsachikuq tantitaq kani.

⁴⁹Chay unay rukuykillapakuna chunllaq
 lugarpi ‘maná’ shuti q mikuyta
 mikurmapis, wanuranllapa. ⁵⁰Piru
 nuqaqami willashuyanillapa chay
 tantita syilumanta shamusha chaypaq.
 Chaymi mayqanpis chayta mikuqqa
 manana maydiyapis wanunqanachu.

⁵¹Nuqami chay kawsaq tantita
 syilumanta shamusha chayqa kani.
 Chaymi mayqanpis chay tantitata
 mikuqqa tukuy tyimpupaqna kawsanqa.
 Piru chay tantitaqami nuqapa kwirpuy-
 ulla. Chaymi kwirpuytaq qukuyani
 tukuyta runakunata washarna, tukuy
 tyimpu kawsachinaypaq” nir.

⁵²Chaynu Jesús nitinmi Israelmanta
 karguyjunkunaqa paykunapura kusata
 willanakuq qallariranllapa:

“¿Imanutaq paypa kwirpunllataq
 qaramayashunllapaqa?” nir.

⁵³Chaymi Jesusqa paykunata niran:

—Chiqaptami nishaykillapa:
 Qamkuna, Dyusmanta Shamuq Runapa
 kwirpunta mana mikur chaynulla
 yawarninta mana upyarqa, Dyuspaqqa
 wanusha yupayna kankillapa. ⁵⁴Nataq
 nuqapi kriyir chay kwirpuyta mikuq,
 yawarniyta upyaqkuna-shuyapaq tukuy
 tyimpupaqna kawsanqa. Chaymi jwisyu
 diyapiqa, kawsachishaq wanusha
 katinmapis. ⁵⁵Chaqa kwirpuywan
 yawarniyta chiqapta kawsachikun.
 Chayna, manana mallaqnanqallapa,
 yakunanqallapalamanapischu. ⁵⁶Chaymi
 kwirpuyta mikuq, yawarniyta
 upyaqkunaqa, nuqapa pullay katin,
 nuqapis pullan kashaq.

⁵⁷“Tukuy tyimpupaq kawsaq
 Taytaymi kaçhamasha. Chaymi kawsani
 Taytay munashanta ruranaypaq.
 Chaynullami mayqanpis mikumaqqa,
 nuqarayku kawsanqallapa. ⁵⁸Kananmi
 willashuyanillapa unaq syilumanta
 shamusha tantitapaq. Chay tantitaqami,
 mana unay rukuykillapakuna chunllaq
 lugarpi ‘maná’ shuti q mikuyta mikuran-
 llapa chaynuchu. Chaqa paykunaqa
 chay ‘maná’ shuti q mikuyta mikurma-
 pis, wanuranllapa. Piru syilumanta chay
 tantitata mikuqkunaqami tukuy tyimpu-
 paqna kawsanqallapa” nir.

⁵⁹Jesusqami tukuy kaykunataq
 Capernaumpi tantakananllapa wasipi
 tantakasha katinllapa yaçhachikuran.

**Jesús nishankunami tukuy
 tyimpupaq kawsachikun**

⁶⁰Jesús chaynu yaçhachikutin uyapar-
 llapami paypi achka kriyiqkunaqa,
 kaynu niranllapa:

—Kay niyashankunataqa manakish rurayashunllapachuqa. ¿Pitaq chaqa kasuyanqaqa? nir.

⁶¹Chaynu yarpupakuyanllapa nir kwintata qukarmi, Jesusqa kaynu nir tapuran:

—¿Chay yaĉhachikushaychu, mana allinta yarpuchishuyanllapa? ⁶²Piru Dyusmanta Shamuq Runa rikayatki-llapa, unay kashanllaman tikrakatinqa, ¿imaniyankillapataq kanqa? ⁶³Tayta Dyuspa Ispiritunmi tukuy tyimpupaq kawsachikuqqa. Chaqa mayqan runapismi mana chaynu kawsachikuy-taqa puytinchu. Chayraykumi nuqa nishushayllapaqa kawsachikuq kar, kriyitkillapaqa tukuy tyimpupaqna kawsachishunqallapa. ⁶⁴Piru chaynu katinmapis qamkunamanta wakinniki-llapaqami mana kriyimanllaparaqchu.

Jesusqami chaynuqa niran, chaqa payqami unaymanta-pacha, mayqan-kunami mana kriyinqallapachu, chaynu-lla mayqanmi kunrankunaman qukuyanqa nir yaĉhashanrayku. ⁶⁵Jesusqami niranpis:

—Chayraykumi nishurayllapapis: Mayqanta Taytay mana akrasha katinqa, manami nuqapi kriyiytaqa puytinchu nir.

⁶⁶Chaynu Jesús nitinmi, chaymanta-pacha achka runakuna ashur, manana paywanchu puriranllapa. ⁶⁷Chaymantami, Jesusqa dusi yaĉhakuq-ninkunataqa tapuran:

—¿Qamkunapishu nuqamanta ashur rinayankillapana? nir.

⁶⁸Chaymi Simón Pedruqa niran:

—Piru Taytituy, ¿mayqanmannari rishaqllapa? Chaqa qam nishaykikuna-

qami chiqapta tukuy tyimpupaq kawsachikun. ⁶⁹Nuqakunaqami qampi kriyishana kanillapa. Chaymi yaĉhani-llapa, qamqa Dyuspa Akrashan kusala Allin Wamran kanki, nir.

⁷⁰Chaynu Pedro nitinmi, Jesusqa niran:

—¿Manachu qamkunataqa dusikillapata akrashurayllapa? Piru qamkunamanta ukqami, dyablupa yarpuyinwan kashanrayku, dyablu.

⁷¹Chaynu nirqami, Jesusqa chay Simón Iscariotipa wamran Judaspaq, niran. Chaqa chay paymi dusi yaĉhakuq-ninkunamanta karmapis, Jesustaqa kunrankunaman qukunanpaq karan.

Jesuspa ukninkunami paypi mana kriyiranllapachu

7 ¹Chaymantami Jesusqa yaĉhachi-kur tukuy Galileapa lugarninkunapi puriran. Chaqa, payqami mana Judeapi kaytaqa munaranchu, Israelmanta karguyjunkuna wanuchinanllapapaq maskashanllaparayku. ²Piru chay Israel runakunapa uk fyistan Enramada^h shutiq chay shipchamuyatinnaqa, ³Jesuspa ukninkunaqa kaynu niran:

—Ama kaypi kidarchu, riy Judeaman. Wakpi, kriyiqkunapis rikananpaq qam tukuy ima rurashaykikunata. ⁴Chaqa, mayqanpis riqsikayta munaqqami imatapis mana pakapllaqa ruranchu. Chayraykumi kay rurashaykikunataqa tukuy pa naypanpina ruray nir.

⁵Chaynumi paykunaqa niranllapa, ukninkuna karmapis mana kriyishan-llaparayku. ⁶Chaymi Jesusqa niran:

—Manami tukuy imata ruranaypaq uraqa ĉhamusharaqchu. Piru qamkuna-

---

h 7.2 Enramada fyistataqami chay Israelmanta kaqkuna ruraqllapa kusichankunata tukchishana kar. Chaymi chay diyakunapiqa achka chukllitakunata qirupa yurankunawan ruraqllapa, unay rukunllapakuna Egiptumanta llushimushanta yarpunanllapapaq nir. Kaypaq masta intrakanarqa rikashunllapa Levítico 23.33-43.

paq-shuypaqami, ima uraspis kusala allin. ⁷Kay pachamanta kaqkunaqa, mana çhiqnishuyta puytinllapachu qamkunataqa. Piru nuqata-shuypaqa çhiqnimanllapa, kusala mana allin rurashanllapakunata willar rikachishay-rayku. ⁸Riyllapa qamkunala fyistamanqa. Nuqa-shuypaqa manaraq rishaqchu. Chaqa manaraqmi tukuy imata ruranaypaq uraqa çhamushachu nir.

⁹Chaynu nirmi, payqa Galileallapi kidaran.

Jesusmi Enramada fyistapi

¹⁰Chaymanta ukninkuna ritinnaqa, Jesuspis riran fyistamanqa. Piru, manami mayqanpis yaçhatinchu, uyarala riran.

¹¹Nataq chay Israelmanta karguyjunkunaqa, fyistapiqa kusata maskayaranllapa Jesustaqa. Chaymi niyaranllapa:

—¿Maypitaq kanqa chay runaqa? nir.

¹²Chay runakunamanta wakinkunami kusalata rimayaqllapa Jesuspaqqa. Ukkunami niyaqllapa: “Kusa allin runami” nir. Nataq ukkuna-shuypaqa niyaqllapa: “Manami, ashwan runakunata llullachin” nir.

¹³Piru pakakuqnulami rimaqllapa paypaqqa, Israelmanta karguyjunkunata manchashanllaparayku.

¹⁴Fyista qallarishanmanta lamarpina katinga, Dyusta adurananllapa wasiman Jesusqa yaykur, qallariran yaçhachikuq.

¹⁵Chaymi, chay Israelmanta karguyjunkunaqa kusa dispantakashalla ninakuyaqllapa: “¿Imanutaq kayqa kusalata yaçhan mana maydiyapis istudyasha karqa?” nir.

¹⁶Jesusqami paykunataqa niran:

—Kay yaçhayashayqami mana nuqapachu, ashwanmi chay mayqançi kaçhama-sha chaypa. ¹⁷Chaymi mayqanpis Dyus munashanta ruranaqqa, yaçhayta puytinqa kay yaçhachikuyashayqa, Dyusmanta manaqachu nuqallamanta nirmapis.

¹⁸Chaqa mayqanpismi payllamanta rimaqqa, runakuna alabananlapaq rimanllapa. Piru, chay kaçhamuran chayta alabananllapapaq rimaqqami, karanlata riran. Chaynulla, paypiqa mana ima mana allinkunaqa kanchu.

¹⁹“¿Manachu Moisés, Dyus mantaku-shanta qushuranllapa? Piru manami mayqanpiskillapalapis kumplinkillapachu. Chayraykumi wanuchimanayankillapa”.

²⁰Piru, runakunaqami niranllapa:

—¿Qamqami dyablupa yarpuyinwan kanki! ¿Pitaq wanuchishunayan? nir.

²¹Jesusqa niran:

—Tukuyla qamkunaqami chay samana diyapi uk milagruta rurashaylapaq kusalata yarpupakur dispantakankillapa. ²²Piru Moisésmi, qamkunata nishuranllapa chay siñal kustumrita ruraskinaykillapapaq, michka mana paypa mantakuynin katinmapis. Chaqa chay siñal kustumriqami unay rukuykillapakunamanta karan. Chaymi qamkunamaqa michka samana diyapimapis chay kustumritaqa rurankillapa.

²³Chaynu qamkuna Moisés mantakushan-lla kumplinaykillapapaq nir samana diyapimapis uk ullqu wamrituwan chay siñal kustumrita rurarqa, ¿imapaqtaq nuqa uk runapa tukuy kwirpunta samana diyapi allichashaypaq piñakunkillapa? ²⁴Chayraykumi manaraq allita yaçharqa ama uktaqa kusalata uchachayllaparaqchu. Ashwanmi allita yaçhar, ima niytapis puytinkillapa nir.

Jesusmi riman maymantami payqa nir

²⁵Jerusalén pwiblupi taqkunamanta wakinmi kaynu nir tapukayaqllapa:

“¿Manachu kayta maskayanllapa wanuchinanllapapaq? ²⁶Chaypi wakmaqa tukuyta naypanpi rimayan. Piru manami mayqanpis willayanchu. Wak karguyjunkunapisçi ¿Dyuspa Akrashan Cristun wak runaqa nir kriyishanllaparayku mana

willanllapachu? ²⁷Nataq nuqanchik-kuna-shuypaqami yaĉhanchikllapa maymantami kay runaqa nirmapis. Chaqa chiqap Dyuspa Akrashan Cristun shamutinqa, mana mayqanpis yaĉhanqachu maymantami shamun nirmapis”.

²⁸Chaynu nitinllapa uyaparmi Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi yaĉhachikuyarqa, kusa jwirtita kaynu niran:

“ĴChayqaĉhi qamkunaqa riqsimayan-killapaqa maymantami kani nirmapis! Piru manami nuqa munashaynullachu shamusha kani. Ashwanmi uk kaĉhamasha katin shamusha kani. Payqami kusa allinla, chaynulla imatapis karanta ima ruran. Chaynu katinmi qamkunaqa mana riqsinkillapachu. ²⁹Nataq nuqa-shuypaqami allita riqsini paymanta shamushayrayku. Chaqa paymi kay pachamanqa kaĉhamasha” nir.

³⁰Chaynu nitinmi, aypar wanuchinaranllapa. Piru manami mayqanlapis puytiranllapachu. Chaqa manaraqmi wanunanpaq urachu karan. ³¹Nataq kusala achkami wakinkunaqa kriyiranllapa paypiqa. Chaymi kaynu niyaranllapa:

—ĴDyuspa Akrashan Cristun shamurqachu, kay runa mana ruraypaq imakunata, milagrukunata rurayashanmantaqa masta rurayanqa? nir.

Fariseukunami kaĉhakuran Jesusta aypananllapapaq

³²Fariseukunami, wakin runakuna Jesuspaq rimaqta uyaparanllapa. Chaymi, paykunaqa kurakunapa mantaqninkunata, Dyusta adurananllapa wasipi wakin kuytakuqkunata

kaĉharanllapa, Jesusta aypananllapapaq. ³³Piru Jesusqa niran:

—Qamkunawanqami mana unaylata-nachu kashaq. Chaymi ashwan tikrakashaqna chay mayqanĉhi kaĉhamaran chayman. ³⁴Chaynami qamkunaqa kusalata maskamarpis mana tarimankillapachu. Chaqa manami chay kayashaymanqa riya puytinkillapachu nir.

³⁵Chaynu nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa, paynin paynin kaynu ninakuqllapa: “ĴMaymantaq kayqa riyanaqa, nuqanchikkuna mana tarinapaqqa? ĴManaqachu riyanaqa Israelmanta runakuna uklaw pachakunapi shikwakasha tan chaykunaman, chaypina mana Israelmanta kaqkunata yaĉhachiq? ³⁶ĴIma nishaq nirtaq niyanqa: ‘Qamkunaqami maskamarpis mana tarimankillapachu’, ‘Chaqa nuqa kayashaymanqa mana puytinkillapachu riya’ nirqa?”

Mayqan yakunaqqa, nuqaman shamur upyanqa

³⁷Chay fyista tukukanan diyamiⁱ kusala mas allin karan. Chaymi Jesusqa chay diyapi sharir kusa jwirtita kaynu niran:

“Mayqan yakunaqqa, nuqaman shamunqa. Chaymi kriyirqa yakuta upyaq yupayna kanqa, ³⁸Dyus nitin iskribikashanpi nishannulla. Chaqa ninmi: Mayqanpis nuqapi kriyiqpa yarpuyinpiqami riyu yaku riq yupay kanqa nir”.

³⁹Chaynu nirqami Jesusqa yaĉhachikuyaran, paypi kriyiqkunaqashi Dyuspa

---

i 7.37 Chay fyista tukukay diyapi kustumrinllapa katin, kurakunala yakuta altarman iĉhaq. Chayta ruraran yarpunanllapapaq Dyus rumimanta yakuta unay rukunkunata upyachir kawsachisha kaq chayta. Chaymi Jesusqa niran “Mayqan yakunaqqa nuqaman shamur upyanqa” nirqa, payna chay yaku kawsachikuq yupay kar.

Santu Ispiritunwanna kanqallapa nir. Piru Jesús manaraq wanur kawsamusha katinmi, Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa manaraq kriyiqkunawanchu karan.

**Runakunami ukmanta ukmanta
yarpur chiqanchanakuranllapa**

⁴⁰Chaymantami wakin runakuna Jesús nishanta uyaparqa, kaynu niyaranllapa:

—Chiqaptami kay runaqa Dyuspa uk rimaqñin shamunanpaq karan chay, nir.

⁴¹Ukkunaqa niqllapa:

—Kaymi Dyuspa Akrashan Cristun nir.

Piru ukkunaqa niqllapa:

—¡Manami! Chaqa Dyuspa Akrashan Cristunqami mana Galileamantachu kayta puytin. ⁴²Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: ‘Dyuspa Akrashan Cristunqashi unay gubyirnu Davidpa ayllunmanta kanqa. Chayshi David yupaylla Belén wiplblumanta kanqa’ nir.

⁴³Chaynu nir Jesuspaq ukmanta ukmanta yarpurmi tukuylla runakuna limpu chiqanchanakuranllapa. ⁴⁴Chaynullami Dyusta adurananllapa wasipi wakin kuytakuqkunaqa, aypar prisunayallapa. Piru manami mayqanpis chaynuqa ruraranllapachu.

**Karguyjunkunami Jesuspi mana
kriyiranllapachu**

⁴⁵Chaymantami Dyusta adurananllapa wasipi kuytakuqkunaqa, tikrakar riranllapa fariseo runakuna, kurakunapa mantaqñinkuna kayashanllapaman. Chaymi tapuranllapa:

—¿Imapaqtaq mana apamushayki-llapa? nir.

⁴⁶Paykunaqa niranllapa:

—Mana mayqanpis chay runa yupay kusa shumaqtaqa rimashachu nir.

⁴⁷Chaymi, chay fariseo runakunaqa, niranllapa:

—¿Qamkunapischu dijakatkillapa llullachishushallapa? ⁴⁸Mana qachu ¿paypi mayqannin mantaqñinchikllapa, manaqa wakin fariseo masinchikkunapis ‘Dyuspa Akrashan Cristun’ nir kriyishallapa? ⁴⁹Piru, chay runakuna Dyus nitin Moisés mantakushankunata mana intrakarmi, Jesustaqa ‘Dyuspa Akrashan Cristun’ ninllapa. Chayraykumi Dyus paykunataqa kastiganqa.

⁵⁰Chaymi fariseo runakunamanta Nicodemo, uk tuta Jesusta rikaq risha karan chayqa, niran:

⁵¹—Nuqanchikkunapaq Dyus unay mantakushanpimi nin: Manashi mayqan runatapis ima niytapis puytinchikchu, puntata paypaq mana imata rurasha nir yaçhar, uyapasha ima karqa.

⁵²Chaynu nitinmi, wakinkunaqa niranllapa:

—¿Qampischu Galileamanta kanki? Dyus nitin iskribikashakunatami allita liyiy. Chaynumi yaçhanki Galileamantaqa Dyuspa uk rimaqñinqa mana kayta puytinchu nir. ⁵³Chaymantami wasinman riranllapana.^j

Jesusta uchachanaranllapa

8 ¹Nataq Jesusqami Olivos sirkaman riran. ²Allaqmanta achkiyatinnaqa qashan riran Dyusta adurananllapa wasiman. Chaypimi runakuna payman qimikatin, chaylapi tar yaçhachikuq qallariran.

³Chaymi chaymanqa, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, fariseo runakunaqa uk warmi ukwan ukwan punuqta tarishanllapata aparanllapa. Chaymantami chay warmitaqa tukuypa çhaypinpi shachir, ⁴Jesustaqa niranllapa:

j 7.53 Wakin iskribikashakunapimi 7.53 - 8.11 mana rikarinchu.

—Yačhachikuq Taytituy, kay warmimi runan kaqta ingañar, uk runawan punuqta tarisha kanillapa.

⁵Chaqa Dyus nitin Moisés iskribishanpimi nin: Waknu tukuq warmitaqashi rumillawan sitar wanuchiypaq.

¿Qam-shuypaqqa ima ninkitaq? nir.

⁶Paykunaqami chaynuqa tapuranllapa Jesús ima mana allinta rimatinga, chaylapaqna uchachananllapapaq. Piru Jesusqa piratar didunwan pachapi iskribiq čhurakaran. ⁷Chaymanta mas tapuyatinllapami, Jesusqa das sharir niran:

—Qamkunamanta mayqannikillapa mana uchayjun kaqmi naypaqtaqa sitanqa nir.

⁸Chaynu nirqami, qashan piratar iskribiq čhurakaran pachapiqa. ⁹Chaynu nitin uyaparmi, kusa uchayjun kashanllaparyku pinqakur ukninpis ukninpis chay runakunaqa riq qallariranllapa. Ashwanmi chay puntata riqkunaqa mas rukukaqkuna karan. Chaynumi tukuyta ritinnaqa chay warmiqa paylana kidasha karan. Chaymi Jesusqa, ¹⁰piratayashanmanta alsakamur tapuran:

—Mamitay, ¿maypitaq chay runakuna uchachashuqkunaqa? ¿Manachu mayqanninpis sitashuran? nir.

¹¹Warmisitaqa niran:

—Manami Taytituy.

Chaymi Jesusqa niran:

—Nuqapismi mana sitashaykichu. Ashwanmi kananqa rikuyta. Piru amanami uchakunkinachu nir.

Jesusmi tukuyta achkirachikuqnin

¹²Chaymantami Jesusqa qashanpis runakunata willaq qallariran kaynu nir:

—Nuqami tukuyta achkirachikuqnin kani. Chaymi mayqanpis nuqata kasumaqqa, achkiraqlapina kawsanqa. Chaynuqami manana maydiyapis tutaparaqpinachu kawsanqallapa.

¹³Chaynu Jesús nitinmi, fariseo runakunaqa niran:

—Qamqami chaynuqa qamllapaq rimayanki. Chaymi chay rimashaykiqa mana imapaqpis sirbinchu nir.

¹⁴Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Nuqa rimashayqami chiqap, michka nuqallapaq rimatiymapis. Chaqa, nuqami yačhani maymanta shamusha kani, maymanmi riyani nirmapis. Nataq qamkuna-shuypaqqa mana yačhankillapachu nuqapaqqa, maymantami kani, maymanmi riyani nirmapis. ¹⁵Qamkunami runakuna munashannulla rikar uchachamankillapa. Nataq nuqa-shuypaqami mana mayqantapis uchachanichu yanqa illaqmantaqa.

¹⁶Piru mayqanta allita rikar yačharqami, Dyus munashannulla chiqapta rikar yačhashaq. Chaqa manari nuqalachu chaytaqa rurashaq. Ashwanmi Taytay Dyus nuqata kačhamaqwan pulla runakunataqa allita rikar yačhashaqllapa. ¹⁷Chaqa Moisés qamkunapaq mantakushanpimi kaynu nin: ‘Imapaqpis ishkey tistigukuna chayllata rimatinshi ima nishanllapapis sirbin’ nir. ¹⁸Chaynu katinmi, nuqapis nuqallapaq rimarqa, uk tistigu kani. Chaynulla Taytay kačhamasha chay paypis, nuqapaq rimarqa paypis uk tistigu. Chaymi chay rimashaykunapaqqa, ishkey tistigukunana kanillapa Taytaywanqa nir.

¹⁹Chaynu nitinmi tapuranllapa: —¿Maypitaq Taytaykiqa? nir. Jesusqa niran: —Qamkunaqami mana riqsimankillapachu. Chaynulla Taytaytapis mana riqsinkillapachu. Chaqa nuqata riqsimayarllapaqa, Taytaytapis riqsiyankimanllapa nir.

²⁰Tukuy kaykunataqami Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi yačhachikuran, chay ufrindata čhurananllapa

kajunkuna tanan kwartupi. Piru, manami mayqanpis paytaqa ayparanllapachu. Chaqa manaraqmi chaynu kananpaq uraqa çhamusharaqchu karan.

Nuqa rishaymanqa mana riyta puytinkillapachu

²¹Chaymantami Jesusqa qashan paykunataqa niran:

—Nuqaqami riyarina. Chaynu ritiymi qamkunaqa maskamankillapa. Piru manami tarimankillapanachu. Chaymi chay uchaykillapallawanna tukuy tyimpupaq wanunkillapa. Chaqa nuqa rishaymanqami qamkunaqa mana riyta puytinkillapachu nir.

²²Chaymi Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:

—¿Wakqa paylla wanuyta munarchu imataq nimayanchikllapa pay riyashanmanqa mana riyta puytishunllapachu, nirqa? nir.

²³Chaymi Jesusqa niranpis:

—Qamkunaqami kaymanta kankillapa. Nataq nuqaqami unaq syilumanta kani. Chaynulla qamkunaqami kay pachapi, Dyusta mana riqsiqkunamanta kankillapa. Nataq nuqaqa mana kay pachamantachu kani. ²⁴Chayraykumi nishurayllapa uchaykillaparayku wanunkillapa nirqa. Chaqa nuqata ‘Pimi kani’ nir, mana kriyimarllapaqa, uchaykillaparayku wanunkillapa tukuy tyimpupaqna nir.

²⁵Chaynu nitinmi, tapuranllapa:

—¿Pitaq qamqa kanki? nir.

Jesusqa niran:

—Nuqaqami puntamanta-pacha willashushallapana kani. ²⁶Nuqapami kan achka qamkunapaq rimanaypaq, imanumi kankillapa nir rikar yaçhashushallapana kar. Nuqa willashushayllapaqami chiqap. Chaqa nuqata kaçhamasha chayqami, chiqapta riman. Chaymi

nuqa willashushayllapaqa, chaylla chay kaçhamasha nishanwanqa nir.

²⁷Piru paykunaqami, mana intrakanllapachu Taytan Dyuspaq chaynu parlatinllapamapis. ²⁸Chayraykumi Jesusqa niran:

—Qamkunaqa, Dyusmanta Shamuq Runata unaqman alsaraq, riqsinkillapa Dyusmanta shamusha kasha nirqa. Chaynullami yaçhankillapa manami imatapis nuqallaqa ruranchu nir. Ashwanmi rimani Taytay Dyus yaçhachimashanlata. ²⁹Chaqa nuqata kaçhamaq Taytayqami, nuqawan. Chaymi, mana nuqalataqa dijamashachu. Chaqa nuqaqami pay munashannulata rurani nir.

³⁰Chaynu Jesús nitinmi, kusa achka runakuna kriyiranllapa paypiqa.

Kriyiqkunaqami manana dyablupa sirbiqninnachu

³¹Jesusmi chay Israelmanta runakuna paypi kriyishakunataqa kaynu niran:

—Qamkuna, nuqa nishaykunapi kriyishaykillapanulla kawsarqami, chiqap yaçhakuqniykunana kankillapa.

³²Chaynulla chay chiqap kaqtana riqsinkillapa. Chaymi ashwan chay chiqap kaqqa tukuy imamanta washashunqallapa.

³³Chaynu Jesús nitinmi, paykunaqa niranllapa:

—Nuqakunaqami unay rukuyllapa Abrahampa ayllunmanta kanillapa. Chaynu karmi mana mayqanpa sirbiqninlamapischu kasha kanillapa. Piru, ¿imapaqtaq qamqa ninki tukuy imamanta washakankillapa nirqa?

³⁴Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Tukuy uchakuqkunaqami chay uchapaqa sirbikuqninna. ³⁵Chaqa uk sirbikuqmaqa uk wasipiqa mana tukuy tyimpupaqa kidayta puytinchu. Piru chay

wasimanta kaqpa wamran-shuypaqami, tukuy tyimpupaqna wasinpiqa kidan.

³⁶Chaynullami Dyuspa Wamran tukuy imamanta washashutinllapaqa, chiqap-tana washakasha kankillapa. ³⁷Nuqa-qami yaçhani qamkunaqa Abrahampa ayllunmanta kankillapa nirmapis. Piru, qamkunami nuqa nishushayllapata mana kasunashaykillaparayku wanuchimanayankillapa. ³⁸Chaqa nuqami, Taytay willamashanta, rikachimashanta qamkunataqa willashunillapa. Piru qamkuna-shuypaqami chay uk taytaykillapa nishanta uyar, munashanlata rurankillapa nir.

³⁹Chaymi, paykunaqa niranllapa:

—¡Taytayllapaqami rukuyllapa Abraham karan!

Chaynu nitinllapami Jesusqa niran:

—Qamkuna chiqapta Abrahampa wamrankuna karqa, pay rurashankunallata rurayankimanllapa. ⁴⁰Piru qamkunaqami manana imanutaq Abraham allinlata ruraq chaynunachu kawsankillapa. Chaymi ashwan nuqa, Dyus willamashanta karanta willashutiylapamapis qamkunaqa wanuchimanayankillapa. ⁴¹Chaynuqami qamkunaqa chay uk taytaykillapa munashannullata rurayankillapa nir.

Chaynu Jesús nitinmi, paykunaqa niranllapa:

—Manami mayqanpa jwira wamran-chu kanillapa. Nuqakunaqami uk Taytayjunla kanillapa. ¡Payqami Taytayllapa Dyus! nir.

⁴²Chaynu nitinllapaqa, Jesusqa niran:

—Chiqapta Taytay Dyus, taytaykillapa katinqa, nuqata munamayankimanllapa. Chaqa nuqaqami kaypi kani Dyusmanta shamushayrayku. Manami munashayllamantachu shamusha kani. Ashwanmi Taytay Dyus kaçhamasha kay pachaman shamunaypaqqa. ⁴³¡Imapaqta qamkunaqa mana intrakayta

puytinkillapa nuqa willashutiylapaqa? Piru qamkunaqami rimashayta mana uyakunashaykillaparayku, mana intrakankillapachu. ⁴⁴Qamkunapa taytaykillapaqami dyablu. Chaymi, paypa kaqninkuna kar munashanlata rurankillapa. Chaqa dyabluqami qallarishanmanta-pacha wanuchikuq karan. Chaynulla chay chiqap kaqpi kayta mana puytishanrayku, mana imalatapis karantaqa rimanchu. Chaymi imata rimarpis tukuyta llullakurla riman. Chaynu kashanraykumi tukuy llulla rimaqpaqa taytan.

⁴⁵“Piru nuqa karanta rimatiymapis, qamkunaqa mana kriyimankillapachu.

⁴⁶Mabir ¿mayqannikillapataq nuqata qamqa uchayjun kanki nimayta puytinkillapa? Nuqa karanlata rimatiyqa, ¿imapaqtaq mana kriyiman-killapa? ⁴⁷Chaqa Dyusmanta kaqkunaqami, Dyus rimashankunata uyakur kasunllapa. Piru qamkunaqami mana Dyusmanta kashaykillaparayku, mana uyakunankillapalamapischu”.

Cristuqami Abrahammantaqa naypaqlata karanna

⁴⁸Chaymantaqa chay Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:

—Qamqami chay Samariamanta runa, chaynulla dyablupa yarpuyinwan kanki nirqa, manami pantarchu karanta willashuyanillapa.

⁴⁹Jesusqa niran:

—Manami ima dyablupa yarpuyinwan-mapischu kani. Ashwanmi tukuy imatapis rurani Taytayta rispitar kasushayrayku. Nataq qamkuna-shuypaqami mana kasumankillapachu. ⁵⁰Piru nuqaqa manami alabamanaykillapataqa ministinichu. Ashwan Taytaymi chaynu kanantaqa munan. Chaqa Paymi tukuyta allita rikar yaçhanqa. ⁵¹Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis nuqa rimashayta chiqapta kasur

kawsaqkunaqami mana wanurchu tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa nir.

⁵²Chaynu nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:

—Kanan-shuypaqami chiqapta yaçhanillapa qamqa chiqapta dyablupa yarpuyinwan kanki nirqa. Chaqa Abraham, chaynulla Dyuspa wakin rimaqninkunapismi wanuranllapa. Nataq qam-shuypaq ninki: ‘Nuqa rimashayta kasuqkunaqami mana wanurchu tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa’ nir. ⁵³¿Manaqachu qamqa taytayllapa Abrahammanta mas kanki? Paymi wanuran. Chaynulla Dyuspa rimaqninkunapismi wanuranllapa. ¿Imanu runa kaytataq qamqa munanki? nir.

⁵⁴Jesusqa niran:

—Nuqalla alabakanaypaq rimayatiyqami, chay rimashayqa mana imapaqpis sirbinmanchu. Nataq chay alabamaq chayqami Taytay, chay mayqantaçhi qamkuna Dyusniy niyashaykillapalla. ⁵⁵Piru qamkunaqami mana paytaqa riqsinkillapachu. Nataq nuqa-shuypaqqa allita riqsini. Piru imanupi paytaqa mana riqsinichu niyar-shuypaqami, nuqapis kusala llulla kayman qamkuna yupaylla. Chaqa chaynu chiqapta riqsiq karmi, pay rimashankunata intrakar kasur ima kawsani. ⁵⁶Nataq unay rukuykillapa Abrahamqami nuqa imanu shamunaypaq nir rikananpaq kar, rikashanrayku kusalata aligriyaran nir.

⁵⁷Chaynu nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa, Jesustaqa kaynu niranllapa:

—Manami sinkwinta añuyjunlamapischu kanki. ¿Piru ninki Abrahamta rikasha kani nir?

⁵⁸Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Nuqaqami Abraham manaraq kayatin, karayllana nir.

⁵⁹Chaynu nitinqa, Israelmanta karguyjunkunaqa rumikunata ayparanllapa

Jesusta sitananllapapaq. Piru payqami runakunapa rurinta pakakuqnulla Dyusta adurananllapa wasimantaqa llushiran.

Jesusmi syigu nasisha runata allicharan

9 ¹Chaymanta uk lugarta pasayarnaqa, Jesusqa rikanan uk runa nasishanmanta-pacha syigu kaqta. ²Chaymi yaçhakuqninkunaqa Jesustaqa kaynu nir tapuranllapa:

—Yaçhachikuq Taytituy, ¿imarayku-taq kay runaqa syigu nasisha kasha kanqa, taytankunapa uchanraykuchu, manaqachu paypa uchanrayku?

³Chaynu taputinllapami, Jesusqa niran:

—Manami paypa uchanrayku, chaynulla taytankunapa uchanraykuchu chaynuqa nasisha. Ashwanmi chaynuqa nasisha karan pay alliyatin rikar, Tayta Dyuspaq allita yaçhananllapapaq. ⁴Chayraykumi achkillakatinraq chay kaçhamasha kaqpa trabajuntaqa rurashunllapa. Chaqa tutapananpaq urami çhamunqana. Chaynu tutapatinqami manana mayqanpis trabajanqanachu. ⁵Chaqa nuqa kay pachapi karllaraqmi, tukuyqa achkirachikuqnin kani nir.

⁶Chaynu nimaqami Jesusqa pachaman tuqakur, tuqayinwan lluchkitata rurar, chay syigupa nawinta ⁷salar kaynu niran:

—Rir paqakuy Siloé shutiq quçhapi. (Siloimi, rimayninchikipiqa munan niyta ‘Kaçhamusha’ nir).

Chaymi chay syiguqa rir paqakurqa, rikakurna tikrakamuran. ⁸Piru paytaqami chay yatanpi taqkuna, chaynulla wakinkunapis unaylla rikasha karanllapa limusnata mañakur taqta. Chaymi chay runakunaqa kaynu ninakuqllapa: “¿Manachu kay runaqa limusnata mañakur taq chay?” nir.

⁹Ukkunaqa niyaqllapa: “Chiqaptami pay” nir.

Ukkuna-shuypaqa niyaqllapa: “Manami paychu. Michka kusa paynu karmapis” nir.

Piru chay alliyasha runaqami niyaq: “Arí, nuqami kani” nir.

¹⁰Chaymi tapuranllapa:

—¿Imanutaq kananqa rikakuyta puytinki? nir.

¹¹Chay alliyasha chayqa, niran:

—Chay runa Jesús shutiqmi pachalapi tuqayninwan lluchkitata rurur, nawiyta salar nimiran: ‘Rir chay qucha Siloé shutiqqi paqakuy’ nir. Chaynu nimatin paqakurmi, rikakuyta puytirayna.

¹²Chaymi qashan tapuranllapa kaynu nir:

—¿Maypitaq chay runaqa?

Payqami niran:

—Manami yaçhanichu nir.

Fariseukunami syigu alliyashata tapuranllapa

¹³⁻¹⁴Jesuskami samana diyapi lluchkitata rurur, chay syigu runata allichashanqa karan. Chaymi, unay syigu kasha runataqa aparanllapa fariseukunaman.

¹⁵Chaymantami, paykunaqa tapuranllapa:

—¿Imanutaq kananqa rikakuyta puytinkina? nir.

Payqami niran:

—Nawiyta lluchkitawan salatín, rir paqakushaymanta-pachami kananqa rikakunina.

¹⁶Wakin fariseo runakunaqami niranllapa:

—Chayta rurashaqami mana Dyusmanta Shamuq Runachu kanqa. Chaqa manari samana diyamatapis kwintachayanchu nir.

Piru ukkunaqami niyaqllapa:

—¿Uk runa uchayjunqami chay mana ruraypaq milagrukunataqa mana rurayta puytinmanchu?

Chaynu ukmanta ukmanta rimarmi, mana chayllatanachu yarpuyaqllapa.

¹⁷Chaymi qashan kaynu nir tapuranllapa chay unay syigu karan chay runataqa:

—Kanan rikakunaykipaq allichashu-shanraykuqa, ¿imaninkitaq paypaqqa? Payqa niran:

—Nuqami nini, Dyuspa uk rimaqnin kanqa nir.

¹⁸Piru Israelmanta karguyjunkunagami mana kriyinaranllapachu chiqap syigu kasha kanqa nirqa. Chaymi, taytankunata qayachimuranllapa.

¹⁹Chaymi kaynu nir tapuranllapa:

—¿Kayqachu wamraykillapa? ¿Manachu qamkunaqa niraykillapa syigu nasiran nir? ¿Imanutaq kananqa rikakuyta puytin? nir.

²⁰Chaynu taputinllapami, taytan-kunaqa niranllapa:

—Yaçhanillapami payqa wamrayllapa syigu nasisha karan chay nir. ²¹Piru manami yaçhanillapachu imanumi kananqa rikakuyta puytinna, chaynulla mayqanmi allichasha nirmapis. Dijur payta tapuyllapa willashunqallapa. Chaqa paypismi byiju runana nir.

²²Chaynuqami taytankunaqa rimaranllapa manchakushanllaparayku. Chaqa Israelmanta karguyjunkunagami parlasha karanllapa, mayqanpis Jesusta Dyuspa Akrashan Cristun nir kriyiqtaqa chay tantakananllapa wasimanta itakunanllapapaq nir. ²³Chayraykumi, taytankunaqa kaynu niranllapa: “Dijur payta tapuyllapa. Chaqa payqami byiju runana” nirqa.

²⁴Chaymantami chay Israelmanta karguyjunkunaqa, qashan chay syigu alliyashataqa, qayamur tapuranllapa:

—Chiqapta Dyuspa naypanpi jurar willamayllapa. Chaqa nuqakunaqami yaçhanillapa chay allichashusha runaqami kusala uchayjun nir.

²⁵Chaynu taputinllapami, payqa niran:

—Nuqaqami mana yaçhanichu uchayjun mana uchayjun nirmapis.

Nataq nuqaqami yaĉhani syigu karay, piru kananqami rikakunina nir.

²⁶Chaynu nitinmi, qashan tapuranllapa:

—¿Imanutaq rurashuran? ¿Imatataq ruraran rikakunaykipaqqa? nir.

²⁷Payqa niran:

—Willashurayllapanami, ¿manachu intrakankillapa? ¿Imapaqtaq qashan willashunayta munankillapa? ¿Manaqa-chu qamkunapis paypa yaĉhakuqninna kanayankillapa? nir.

²⁸Chaynu nitinmi, kusata musyar niranllapa:

—Qamqami chay runapa yaĉhakuq-ninna kanki. Nataq nuqakuna-shuypaqa Moisespa yaĉhakuqnin kanillapa.

²⁹Chaqa allitami yaĉhanillapa, Dyusmi Moisespa willaran nir. Piru chay runapaq-shuypaqami mana yaĉhani-llapachu maymantami rikarimusha nirmapis.

³⁰Chaynu nitinllapami, chay runaqa niran:

—¿Imanutaq kayqa kanqa! Qamkunaqa mana yaĉhankillapachu maymantami chay runaqa nirmapis. Piru nuqata-shuypaqami syigu kashaymanta allichamashana.

³¹Allita yaĉhashanchikllapanu, uk uchasapataqami Dyusqa michka mañaku-tinmapis mana uyapanchu. Ashwanmi paylata sirbir, munashanta ruraqkunala-tami uyapan. ³²Manami maydiyapis uyashanchikllapachu, uk runa nasishan-manta-pacha syigu kaqta uk runa allichasha nirqa. ³³Chaqa chay runa, Dyusmanta mana shamusha karqa, manami imatapis rurayta puytiyanmanchu nir.

³⁴Chaynu nitinmi, niranllapa:

—Qam kusala uchayjun nasisha karmapischu, ¿nuqakunata yaĉhachima-nayankillapa? nir.

Chaynu nirmi, chay tantakananllapa wasimantaqa itakuranllapana.

Mana kriyiqkunaqami syigu yarpuyinpiqa

³⁵Chaymantami Jesusqa yaĉharan chay tantakananllapa wasimanta itakushallapa chay syigu kayar alliyasha runataqa nir. Chaymi, payta tarirqa Jesusqa kaynu nir tapuran:

—¿Qamqachu kriyinki Dyusmanta Shamuq Runapiqa?^k nir.

³⁶Chaymi chay runituqa niran:

—Taytituy, mayqantaq payqa willamay, nuqa kriyinaypaq nir.

³⁷Jesusqa niran:

—Rikashaykinami. Nuqami kani. Nuqallawanmi parlayanki nir.

³⁸Chaymantami chay runaqa, Jesuspa naypanpi qunqurikur kaynu niran:

—Kriyini qampi Taytituy nir.

³⁹Chaymantami Jesusqa niran:

—Nuqami kay pachaman shamusha kani tukuyta allita rikar yaĉhanaypaq. Chaynulla syigukunaqa rikakunanpaq. Nataq chay rikakuqkuna-shuypaqa amana rikakunanpaqnachu nir.

⁴⁰Chaynu Jesús nitinmi, wakin fariseo runakuna chaypi kar, uyakuqkunaqa niranllapa:

—¿Nuqakunapischu syigukuna kanillapa? nir.

⁴¹Jesusqa niran:

—Qamkuna syigukuna karllapaqa, manami uchayjunchu kankimanllapa. Piru rikakuni nishaykillaparayku, ashwan uchayjun kankillapa nir.

Uk michikuqmi uyshankunawan

10 ¹Jesusqami niranpis: “Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis uyshakunapa chikrunman mana punkunta yaykur uklawta yaykuq-

k 9.35 Wakin iskribikashakunapimi nin “¿Qamqachu Dyuspa Wamranpiqa kriyinki?” nir.

qami, upallala suwakuqkuna, imanullapis amalas suwakuqkuna ima. ²Piru chikrunman chay punkunlata yaykuq-shuypaqami, chay uyshakunapaqa michikuqnin kar kuytan. ³Chaymi, punkupi kuytakuqqa punkuta kichatin, chay michikuqqa uyshankunataqa shutinllapi qayatin, rimayninlamanta riqsin. Chaynumi uyshankunataqa chikrunmanta lluqshichinna.

⁴Chaymanta tukuynin uyshankuna llushitinnapaqa, michikuqninqa naypantarin. Nataq chay uyshankuna-shuypaq a ikinlata rin. Chaqa rimayninlamantari riqsin michikuqnintaqa. ⁵Piru, mayqan mana riqsishanpa ikintaqami mana rinchu. Ashwanmi paymantaqa alsakan. Chaqa manari riqsinchu rimayninlamapais”.

⁶Chaynu nir Jesús kay kumparasyunwan willatinmapismi, chay uyakuqkunaqa mana intrakaranllapachu ima nishaq nirmi chaynu niyan nirmapis.

Jesusmi chiqap michikuqqa

⁷Chaymantami Jesusqa qashan kaynu niran:

“Chiqaptami nishaykillapa: Nuqami chay uyshakuna chikrunman yaykunan punku kani. ⁸Piru tukuy nuqamanta naypaqta shamuqkunaqami upallala suwakuqkuna, chaynulla imanullapis amalas suwakuqkuna ima karanllapa. Chaymi, chay uyshitaykunaqa mana kasuranllapachu paykunataqa. ⁹Nishushayllapanu, nuqami chay chikrunpa punkunqa kani. Chaymi mayqanpis nuqapi kriyishanrayku chay punkuta yaykuqqa washakashana kanqa. Chaynuqami, imanutaq uk uyshamaqa chikrunman yaykur, lluqshimur, rir kusala shumaq qiwata tarin, chaynuna kanqa.

¹⁰“Suwakuqkunaqami shamun suwakuq, wanuchikuq, pantachikuq

ima. Piru nuqa-shuypaqami shamusha kani, nuqapi kriyiqkunata bidanta qutiy kusa achkata kusichakuq yupay kusa aligrila tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq. ¹¹Nuqami uyshakunapa chiqap michiqninqa kani. Chaqa chay chiqap michikuqqami uyshankunata washananrayku wanunmapis. ¹²Piru wakin michikuqkunaqami qillayta ganananlapaq michikunllapa. Chaynu karmi kusala atun surru shamuyta rikarqa, uyshakunamatapis dijar alsakan mana washarlamapischu. Chaqa chiqaptaqari chay uyshakunapaqa mana chiqap michikuqninchu. Chaynulla chay uyshakunapis mana paypachu. Chaymi chay atun surru, uyshakunata aypaq shamutinqa, uyshakunaqa wakta kayta shikwakar rinllapa. ¹³Chaynumi chay michikuq qillaylapaq yarpur michikuqqa alsakan. Chaqa qillaylapaqri yarpur, uyshakunata-shuypaq mana kwintachanchu.

¹⁴⁻¹⁵“Piru nuqa-shuypaqami uyshakunapa chiqap michikuqnin kani. Chaymi, imanutaq Taytayqa nuqata riqsiman chaynullami nuqapis paytaqa riqsini. Chaynulla uyshaykunatapis riqsitiy, paykunapis riqsimanllapa. Chayraykumi uyshaykunata washanaraykuqa wanushaq ima. ¹⁶Uklawpipismi kan uyshaykunaqa. Piru paykunaqami mana chay chikrullamantachu. Chaymi paykunatapis kaymanna apamushaq. Chaynuqami paykunapis nuqatana kasumatinqa tukuyta uk chikrulamanta yupayna kanqallapa. Chaymi ashwan uk michikuqniyunlana kanqallapa tukuyta.

¹⁷“Taytaymi nuqataqa kusalata munaman. Chaqa uyshaykunaraykumi wanur, chaymanta kawsamushaq. ¹⁸Piru manami mayqan runa wanunaypaq nishanraykuchu wanuyani. Ashwanmi nuqalla chaynu pasanapaqqa yarpusha kani. Chaqa nuqaqami wanur chaymanta

qashan kawsamunaypaqna kani. Chaynu ruranaypaqmi Taytayqa nimasha” nir.

¹⁹Tukuy chaykunata Jesús rimatinmi, chay Israelmanta karguyjunkunaqa, qashan ukmanta ukmanta yarpupakur chiqanchanakuranllapa. ²⁰Piru paykunamanta achkami niyaranllapa:

—¿Imapaqta waktaqa kasuyankillapa? Wakqami dyablupa yarpuyinwan kar yaruyasha, nir.

²¹Nataq ukkunaqa niyaqllapa:

—Mayqanpis dyablupa yarpuyinwan karqa, manami waknuqa rimayanmanchu. ¿Manaqachu uk dyablupis allichayta puytinman syigukunata? nir.

Israelmanta karguyjunkunami Jesusta musyaranllapa

²²Jerusalén pwiblupimi unayqa, Israel runakuna Dyusta adurananllapa wasita kamkachir, qasay tyimpupi Dyusman mañakuranllapa paypaqna kananpaq nir. Chaymi chayta yarpur añu añu chay qasay tyimpullapi fyistata ruraqllapa. ²³Chay diyakunami Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi, Salomonpa kurridumin niqllapa chaypi puriyatin, ²⁴Israelmanta karguyjunkunaqa paypa riduminman qimikar kaynu nir tapuranllapa:

—¿Maydiyakamantaq willamayankillapaqa mayqanmi kanki nirqa? Chiqapta Dyuspa Akrashan Cristun karqa, kananlla willamayllapana nir.

²⁵Jesusqa niran:

—Willashurayllapami qamkunataqa. Piru manami kriymaraykillapachu. Chaqa Taytay nimashannulla imatapis ruraraqami, allitana intrachishunillapa mayqanmi kani nirmapis. ²⁶Piru qamkunaqami mana kriyinkillapachu, mana uyshaykunapa wakinnin kashaykillaparayku. ²⁷Chaqa uyshaykunaqami rimañaylamanta riqsimar, pullayna rinllapa. Chaynullami nuqapis paykunata riqsini. ²⁸Chaymi paykunataqa mana tukukaq tukuy tyimpu kawsaytana

qushaq. Chaynuqami manana mayqanpis kitamanqachu. ²⁹Chaqa Taytay tukuyman kusalata puytiqmi uyshitaykunataqa qumasha. Chaymi Taytay akrashantaqa mana mayqanpis kitayta puytinqachu. ³⁰Taytaywan nuqaqami, ukla kanillapa nir.

³¹Chaynu Jesús nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa qashan rumikunata ayparanllapa sitananllapapaq. ³²Piru Jesusqa niran:

—Taytaypa pudirninwanmi kusala achka allin imakunata naypaykillapapi rurasha kani. ¿Chay mayqayninpaqtaq sitamanayankillapa? nir.

³³Chaynu Jesús nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:

—Manami allinkunata rurashaykipaqchu sitashuyanillapa. Ashwanmi sitashuyani-llapa Tayta Dyuspaq kusala mana allinta rimashaykirayku. Chaqa runala karmapismi ‘Nuqaqa Dyuswanqa chaylla kani’ nirqa Dyusnu tukuyanki nir.

³⁴Jesusqa paykunata niran:

—Dyus nitinmi, qamkunapaq kaynu nir iskribiran: ‘Nuqami nini dyuskuna kankillapa’ nir. ³⁵Allita yaçhashanchik-llapanu chay iskribikashakunaqami chiqap. Chaqa Tayta Dyusqami paylla, paypa rimayninta intrakaqkunataqa, ‘dyuskuna kankillapa’ niran. ³⁶Piru nuqamataqami Taytay Dyusqa paylla akrar kay pachaman kaçhamaran. Chaynu kar nuqaqa Dyuspa Wamran kani nishushayllapapaqqa, ¿imapaqtaq Dyuspaqqa mana allintachu rimanki ninkillapaqa? ³⁷Taytay rurashan-kunata mana rurayatiyqa, amari kriyimay-llapachu. ³⁸Piru Taytaypa ruranankunata ruratiy mana nuqata kriymarllapamapis, chay rurashaykunalapimapis kriyiyllapa, allita yaçhanaykillapapaq Taytaywan nuqaqa chaylla kanillapa nir.

³⁹Chaynu Jesús nitinmi, qashan paykunata ayparananllapa. Piru Jesusqami alsakar riran.

⁴⁰Chaymantami Jesús tikrarak rir, riyu Jordanpa chimpanman çhar chaypi kidaran, chay maypiçi Shutichikuq Juan unay shutichikuq chaypi. ⁴¹Piru chaymanpismi, kusa achka runakuna rikaq rirlapa, kaynu niyaqllapa:

—Shutichikuq Juan mana milagruta rurar imapis, kay runapaq nishanqami, chiqap kasha nir.

⁴²Chaymi chay lugarkunapiqa, achka kriyiranllapa Jesuspiqa.

Lazarumi wanuranna

11 ¹Karanmi uk qishaq runa Lázaro shutiq. Payqami Mariapa, Martapa pwiblun Betaniamanta karan. Piru kay ishkay warmikunaqami Lazarupaqa ukninkuna karan. ²Kay Lazarupa uknin Mariami Jesuspa çhakinman mishki mutkiyapaqla yakituta içhar, aqchanwan chakichisha karan. ³Kay ishkay warmikunami, uknin Lázaro qishaq katin, kaçhakuranllapa Jezusta kaynu nir willananllapapaq:

—Taytituy, kusala munashayki amiguykimi qishaq nir.

⁴Chaynu nitinllapa uyaparmi, Jesusqa niran:

—Manami chay nanaywanqa wanunqachu. Ashwanmi chayqa chaynuqa pasayan imanumi Taytay Dyus, chaynulla Wamranpis kusala pudirniyjun nir yaçhar alabanallapapaq.

⁵Piru Jesusqa, Martawan Mariata chaynulla Lazaruta michka kusata munaq karmapismi, mana chay diyaqa rirancho. ⁶Chaymi ashwan Lázaro qishaq nitinllapamapis, ishkay diya mastaraq kidaran chay maypiçi karan chay lugarpiqa. ⁷Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu niran:

—Rishunllapa qashan Judea lugarman nir.

⁸Chaynu nitinmi, yaçhakuqninkunaqa niranllapa:

—Yaçhachikuq Taytituy, manami maychu chay Israelmanta karguyjun-kuna rumikunawan sitar wanuchishuyta kamashanllapapaq. Chaynumapischu, ¿qashan chay lugarman rinayanki?

⁹Piru Jesusqa niran:

—¿Manachu dusi urayjun uk diyaqa? Chaynu katinga, mayqanpis unaq purirqa mana trumpisancho, kay pachapi tukuyqa achkirachikuqninchikllapa kashanrayku. ¹⁰Nataq mayqanpis tuta puriqkunaqa trumpisan, achkirachikuqnin mana kashanrayku.

¹¹Chaynullami niranpis:

—Amigunchik Lazarumi punusha. Chaymi rishaq rikçhachiq nir.

¹²Chaynu nitinmi, yaçhakuqninkunaqa niranllapa:

—Taytituy, punusha karqami intrachimanchik alliyayanqana nir.

¹³Piru Jesusqami, Lazaruqa punusha niyaran, wanushanrayku. Nataq yaçhakuqninkunaqami yarpuranllapa Lázaro punusha katin waknuqa niyan nir. ¹⁴Chaynu yarpuyatinllapami, Jesusqa allitana willar niran:

—Lazaruqami wanusha. ¹⁵Piru nuqa mana chaypi katiy wanushanraykumi kusalata aligriyani. Chaqa chaypiraq imata ruratiypis rikar allitana nuqapi kriyinkillapa. Chaymi ashwan rishunllapa rikaq.

¹⁶Chaymantami, Tomasta milli niqllapa chayqa, wakin yaçhakuq masinkunataqa niran:

—Rishunllapa nuqanchikkunapis, paywan pulla wanunallapapaq, nir.

Jesusmi wanushamatapis kawsachimun

¹⁷Chaymanta Jesús çharqa yaçharan Lázaro pampakashanqa kwatru diyana nir. ¹⁸Betania pwibluqami Jerusalenmanta yaqqa kimsa kilumitrupi yupay kashanrayku shipchanlapi karan.

¹⁹Chaymi Israelmanta kusa achka runakunaqa risha karanllapa Martawan Mariata, watukur kunsulananllapapaq uknin wanushanrayku. ²⁰Chaymantami Martaqa yačharan, Jesús shamuyan nir. Chaymi lluqshir riran tariq. Nataq María-shuypaqa wasinlapi kidaran.

²¹Marta, Jesusta tarirnaqa niran:

—Taytituy, qam kaypi kasha katkiqa, ukniyqa mana wanunantachu. ²²Piru yačhayani, kananmapis imata mañakutikiqa Dyusqa yanapashunqa nir.

²³Jesusqa niran:

—Uknikiqami kawsamunqa nir.

²⁴Martaqa niran:

—Arí, maydiya jwisyu diya čhamutin-qami, wanushakunawan pulla kawsamuyanqa nir yačhayani.

²⁵Chaymi Jesusqa niran:

—Nuqami tukuypa kawsachiqnin kani. Chaymi mayqanpis nuqapi kriyiqqa michka wanusha karmapis kawsamunqa. ²⁶Nataq mayqanpis kawsayarlla nuqapi kriyiqkuna-shuypaqa, manana tukuy tyimpupaqnaga wanunqallapanachu. ¿Kriyinkichu chaynu nishutiyqa? nir.

²⁷Martaqa niran:

—Arí Taytituy. Nuqaqami kriyini qamqa Dyuspa Akrashan Cristun kanki, Dyuspa Wamran kay pachaman shamunanpaq karan chay, nir.

Jesumi Lázaro pampakashanpi waqaran

²⁸Chaynu nirnaqami, Martaqa riran uknin Mariata qayamuq. Chaymi uknintaqa uyarala kaynu nir willaran:

—Yačhachimaqninchikmi chaypi qayashuyan nir.

²⁹Chaynu nitinmi, Mariaqa chay kutilla sharir riran Jesustaqa rikaq.

³⁰Piru Jesusqami, manaraq chay pwiblumanaq yaykusharaqchu karan. Ashwanmi chay maypičhi Martawan

tarinakusha karan, chayllapiraq karan.

³¹Chaynu María sharir utqaylla ritinga, Israelmanta wakin runakuna kunsulaq čhasha karan chaykunaqa ikinta riranllapa uknin pampakashanman riyanaq chaypi waqqaq nir yarpur.

³²Chaymanta María, Jesús kayashanman čharqa, naypanpi qunqurikur kaynu niran:

—Taytituy, qam kaypi kasha katkiqa, ukniyqa mana wanunantachu nir.

³³Chaymantami Jesusqa Mariata, chaynulla Israelmanta runakuna Mariata kunsulaq rishakunapis waqaqta rikarqa kusala ukmanta llakiran.

³⁴Chaymi kaynu nir tapuran:

—¿Maypitaq pamparaykillapa? Paykunaqa,

—Shamur rikay Taytituy— nitinllapa,

³⁵Jesusqa waqaran. ³⁶Chaymi

Israelmanta runakunaqa niranllapa:

—¡Rikayllapa alliplatari munayasha!

³⁷Piru paykunamanta wakinqa, niyarannllapa:

—Kay runa, chay syiguta allichashagachu ¿mana imallataqa rurayta puytisha kanman, Lázaro ama wanunapaqqa? nir.

Jesumi Lazaruta kawsachimuran

³⁸Chaymantami Jesusqa qashan kusa llakishala, Lázaro pampakashanman qimikaran. Chay Lázaro pampakashanqami uk atun mačhay karan. Nataq chay yaykuna punkunqami kirparayaran uk paltalla rumiwan. ³⁹Chaymi Jesusqa niran:

—Ashuchiyllapa kay rumitaqa, nir.

Chaymi wanushapa uknin Martaqa, niran:

—Taytituy, kusatanami asyayanqa.

Chaqa kwatru diyanari wanushanqa nir.

⁴⁰Piru Jesusqa niran:

—¿Manachu nishuray, nuqapi kriyitkiqami Tayta Dyuspa pudirnin

mana ruraypaqkunata ruratin rikanki? nir.

⁴¹Chaynu nitinmi, rumita ashuchiranllapa. Chaymi Jesusqa unaq syiluman chapakur, kaynu niran:

“Taytay, payji nishuni. Chaqa qamqami uyapamashayki. ⁴²Piru nuqaqami allita yačhani, qamta mañakushutiyqa imuraspis uyapamanki nir. Chaynuqami nishuni: Kay runakuna uyakuqkunaqa allitana yačhananllapaq, qammi kay pachamanqa kačhamashayki nir”.

⁴³Chaynu nirqami, kusala jwirtita qayakuran:

—¿Lázaro, lluqshimuy! nir.

⁴⁴Chaynu nitinmi wanusha karan chayqa lluqshimuran, čhakin, makinmapis račhpawan watakasha. Chaynulla qaqlanpis račhpawan pampakasha ima. Chaymi Jesusqa niran:

—Kačhar dijayllapa rinqa, nir.

Jesustami wanuchiya yarpuranllapa

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵Tukuy Israelmanta runakuna Mariata yapar rishakuna, Jesús Lazaruta kawsachimutin rikarqa, achka kriyiranllapa. ⁴⁶Piru wakinkuna-shuypaqami riranllapa fariseo runakunata willaq, Jesús tukuy imata rurashantaqa.

⁴⁷Chaynu willatinllapami chay fariseukuna, kurakunapa mantaqnin-kunaqa tantakaranllapa chay kusa karguyjunkunaman. Chaymi kaynu niranllapa:

—¿Imatataq rurashunllapa? Chay runaqami ashwan mas milagrukunata rurarna puriyan. ⁴⁸Chaqa dijashallapaqami tukuykana paypi kriyinqallapa. Chaymi ashwan chay Roma pwiblumanta karguyjunkunaqa shamur Dyusta adurananchikllapa wasita, chaynulla tukuyta limpu tukchimachuwanllapa nir.

⁴⁹Piru paykunamanta uk runa Caifás shutiqmi, chay añukunapiqa kurakunapa punta mantaqnin karan. Chaymi kaynu niran:

—Qamkunaqa mana imatapis yačhan-killapachu. ⁵⁰Chaynulla manami kwintata qukankillapachu. Chaqa chay pwiblunchikllapa tukukananmanta chaynulla tukuyta runakuna wanunan-mantaqami uk runa wanunanpaqqa kusala allin nir.

⁵¹Nataq Caifasqami mana pay munashanllamantachu chaynuqa rimaran. Chaqa chay añukunapi kurakunapa mantaqnin katin, Dyus rimachitin, rimaran Jesusqashi wanuyanqa tukuy Israel runakunata washananpaq nir. ⁵²Piru manami Israel runakunalapaqchu wanunanpaq karan. Ashwanmi payqa Dyuspa tukuy wakin wamrankuna kaqkunapaqpis wanunan-paq karan. Chaynuqami maymanta karmapis uklana kananllapaq. ⁵³Chaymi chay diyamanta-pacha, Israelmanta karguyjunkunaqa Jesusta wanuchinanllapaqna yarpuranllapa.

⁵⁴Chayraykumi Israelmanta karguy-junkunapa shutinpiqa, Jesusqa manana puriqchu. Chaynami chay Judeapa pwiblunkunamantaqa lluqshir riran uk chunllaq lugarpa shipchanpi uk pwiblu Efraín shutiqmanna. Chaymi chaypina kidaranllapa yačhakuqninkunawanqa.

⁵⁵Manami maychu karan Israelmanta runakunapa Pascua fyistanqa. Chaymi chay diyakunapiqa tukuyta Israel pwiblunkunamanta kusala achka runakuna riyaqllapa Jerusalemman chay shumaqchakananllapa kustumrinta ruraqllapa manaraq fyista qallariyatin. ⁵⁶Chaynu Jerusalem-pina karqami, kusalata Jesusta maskayaranllapa. Chaymi Dyusta adurananllapa wasipiq ukninllapa ukninllapa kaynu nir tapuna-kuyaqllapa: “¿Imatataq yarpunkillapa?

¿Shamuyanqachu fyistamanqa, manaqachu mana?” nir.

⁵⁷Nataq, chay fariseukuna, kurakunapa mantaqninkuna-shuypaqa mantakusha karanllapa, mayqanpis Jesuspaq maypi nir yaçharqa, paykunata willatinllapa aypananllapaq nir.

Jesusa çhakinmanmi mutkiypaqla yakituta içharan

(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

12 ¹Saysi diya, Pascua fyistapaq faltayatinmi, Jesusqa chay kawsachimushan Lázaro tayashan Betaniaman riran. ²Chaypiqami Jesusrayku mikuyta kamkachir, kunachikuranllapa mikunanllapaq. Chaymi, Martaqa mikuyta misaman aypachikamuyaq. Nataq Lázaro-shuypaqa misapina Jesuswan pulla mikuyaqllapa. ³Chaykamanqami, midya butilla kusa karu çhanijjun mishki mutkiypaqla nardo shutiqa yakituta, Lazarupa uknin Mariaqa apamuran. Chaymi chaywanna Jesuspa çhakinta paqastur, aqchanwan chakichiran. Chaymi, chay wasi kayashanllapamapis kusala shumaq mishkita asyayarna kidaran. ⁴Chaymantami, yaçhakuqninkunapa uknin [Simonpa wamran] Judas Iscariote, Jesusta kuntrankunaman qukunanpaq karan chayqa, kaynu niran:

⁵—Waknu yanqalla içhananmantaqa qumashallapa trisyintus dinaryu qillaypaq rantikur, mana imayjun kaqkunata yanapanallapata nir.

⁶Piru Judasqami chaynuqa niran, mana chiqapta mana imayjunkunapaq llakishanraykuchu. Ashwanmi chaynuqa niran suwakuq kashanrayku. Chaqa pay chay ufrindata tantananllapa talqitata purichiq karmi, çhuratinllapaqa munashanta aypakuq. ⁷Chaymi Jesusqa niran:

—Dijay, payqami kusa shumaqtana kwirpuyta kamkachisha wanur pampakanaypaq. ⁸Chaqa mana imayjun kaqkunawanqami maydiyapis pulla kankillapa, munashaykillapa ura yanapanaykillapapaqqa. Piru nuqa-shuypaqami manana pullayki-llapanachu kashaq nir.

Lazaruta wanuchiya yarpuranllapa

⁹Israelmanta achka runakunami yaçharanllapa, Jesusqa Betaniapi nir. Chaymi riranllapa wakmanqa, Jesusta chaynulla pay kawsachimushan Lazaruta rikaq ima. ¹⁰⁻¹¹Chaymantami chay kurakunapa mantaqninkunaqa Lazarutapis wanuchinanpaq yarpuranllapa. Chaqa Lázaro kawsamushanta rikarmi Israelmanta kusala achka runakuna Jesuspina kriyiqllapa.

Jesumi Jerusalemman yaykuranna

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹²Kusala achka runakunami risha karanllapa Jerusalemman, Pascua fyistapaqqa. Chaymantami allaqnin diyaqa yaçharanllapa Jesusqami fyistaman çhamuyan nir. ¹³Chaymi paykunaqa palmira qirukunata kuchumur, kusa aligrila kaynu nir laqyar riranllapa Jesustaqa tariq:

“¡Biba biba!

¡Kusa alabakashami kanqa

Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuqqa!

Chaynulla ¡kusa alabakashami

kanqa Israel pwiblupa gubyrinunqa!” nir.

¹⁴Chaymantaqami Jesusqa uk burruta tarir anan taran, imanuçhi Dyus nitin iskribikashannulla. Chaqa niqmi:

¹⁵“Amami manchakuychu, Sión pwiblu.

Chaqa rikay, mantakuqniki mi shamuyan

uk burritupa anan tasha” nir.

¹⁶Piru kaykunapaqqa yaçhakuqnin-kunaqa mana intrakaranllaparaqchu. Chaymanta Jesús wanur kawsamutin-raqmí, yaçhakuqninkunaqa intrakaranllapa, pay imanu kananpaqqami, unaylla iskribikasha kasha nir.

¹⁷Nataq runakuna, Jesús Lazaruta pampakashanmata kawsachimushanta rikashakunaqa, tukuyлата parlaranllapa. ¹⁸Chayraykumi runakunaqa riranllapa Jesustaqa tariq. Chaqa yaçharanllapari milagrukunata rurashanpaq. ¹⁹Piru chay fariseo runakuna-shuypaqa paykuna-pura kaynu ninakuyaranllapa: “Rikashaykillapanu kananqami manana imatapis rurayta puytinchikllapanachu. Chaqa tukuyimi paylapi kriyirna, rinllapa paywana” nir.

Greciamanta runakunami Jesusta maskaranllapa

²⁰Jerusalén fyistaman adurakuq rishakunapa rurinqiami, Greciamanta runakuna karanllapa. ²¹Chaymi paykunaqa, Galileapa uk pwiblun Betsaida shutiqmanta kaq, Felipiman qimikar kaynu nir rugaranllapa: —Taytituy, Jesustami rikanayanillapa nir.

²²Chaynu nitinllapami, Felipeqa rir Andresta willar, ishkantinllapa riran Jesusta parlaqqa. ²³Chaymi Jesusqa niran:

—Çhamushanami uraqa, Dyusmanta Shamuq Runa wanutin, Taytay Dyus kawsachimutin, tukuy runakuna rikar yaçhananllapapaqqa. ²⁴Chiqaptami nishaykillapa: Trigupa uk murisitun pachaman ratar mana pampakarqami mana puqunqachu. Ashwanmi maydiyapis chay uk murisitula kayanqa. Nataq pampakar-shuypaqa, ashwan winar kusala achkatana puquyanqa. ²⁵Chaymi nini, mayqanpis bidanpaq llakir

washayta kamaqkunaqa limpu chinqan-qallapa. Piru chay mayqanpis kay bidapi nuqapi kriyishanrayku wanuq-shuypaqami, tukuy tyimpupaqna kawsanqa. ²⁶Chayraykumi mayqanpis sirbimanaqqa, maypi katiypis pullay kar sirbimanqa. Chaynu mayqanpis sirbimatinqami, Taytayqa kusa allinpaqna riqsinqa.

Mananami maychu wanunaypaq niran Jesusqa

²⁷Chaymantaqami Jesusqa niran:

“¡Kananllami kusalata llakini! ¿Imatana nishaq? ¿Taytay kay qischakanay uramanta washamay, nir? ¡Manami! Chaqa chaypaq-ari shamusha kani. ²⁸Taytay, runakunata rikachiy, imatapis rurayta puytinki nir alabashunanllapapaq”.

Chaynu Jesús nitingami, unaq syilumanta uk rimay kaynu niyaran:

“Qamwanmi rikachishana kani.

Piru qashanmi rikachikushaq, chiqapta imatapis rurayta puytini nir alabamananllapapaq”.

²⁹Chaymi runakuna chaypi uyakuq-kunaqa, niyaranllapa: “Kunya karan” nir. Nataq wakin-shuypaqa niyaranllapa: “Uk angelmi payta willasha” nir.

³⁰Chaynu niyatinllapami, Jesusqa niran:

—Manami nuqaraykuchu chay rimaytaqa uyapashaykillapa. Ashwanmi chaytaqa uyapashaykillapa qamkuna allita intrakanaykillapapaq, nuqatami Taytayqa willamayaran nir. ³¹Chaymi kananqa çhamushana uraqa, tukuy kay pachapi kaqkunata allita rikar yaçhanaypaqqa. Chaymantami Taytay Dyusqa, kay pachapi mantakuqtaqa itakunqa amana mantakunanpaqchu. ³²Piru, nuqata kruspi unaqman alsamatinnapanqa, kay pachapi kaqkunaqa nuqapi tukuy la kriyir, tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa.

³³Chaynu nirqami Jesusqa intrachikuyaran imanumi wanuyanqa nir.

³⁴Chaynu nitinmi, chay runakunaqa niranllapa:

—Dyus nitin iskribikashankunata liyirmi yačhasha kanillapa, Dyuspa Akrashan Cristunqashi tukuy tyimpupaq kawsayanqa nir. Piru ¿imapaqta ninki, Dyusmanta Shamuq Runataqa kruspi unaqman alsakayanqallapa nirqa? Chaynu katinga, ¿pitaq Dyusmanta Shamuq Runaqa? nir.

³⁵Chaymi Jesusqa paykunata niran:

—Pullaykillaparaqmi kanqa chay achkirachikuqqa. Piru mananami unaytanchu pullaykillapaqa kanqa. Chayraykumi kay achkirachikuq kaypi kayashanlla, ama tutaparaqpiqa puriyllapachu. Chaqa mayqanpis tutaparaqpi puriqqami, mana yačhanchu maytami riyannirmapis.

³⁶Chaymi chay achkirachikuq kaypi kashanlla kriyillapa paypi. Chaynuqami qamkunapis chay achkirachikuqpaqna kankillapa.

Chaynu nirqami, Jesusqa chay kayashanmantaqa rir pakakuranna paykunamantaqa.

Israelmanta runakunami Jesuspi mana kriyinaranllapachu

³⁷Jesús, Israel runakunapa naypanpi michka mana ruraypaq shumaq imakunata, chaynulla milagrukunata rurasha katinmapis, paykunaqa mana kriyiranllapachu. ³⁸Piru chaynuqami pasaran, Dyuspa rimaqnin Isaias iskribishanulla kumplinanpaq. Chaqa kaynu nirmi iskribisha kuyaq:

“Taytituy, ¿pitaq shumaq rimashanchikpiqa kriyisha?

¿Pitaq intrakasha tukuy imata rurayta puytinki nirqa?”

³⁹Chaynumi, mana imanupis kriyiyta puytiqllapachu. Chaqa Isaiaspismi kaynu nir iskribisha karan:

⁴⁰“Dyusmi kay runakunapa nawintaqa limpu kirpasha.

Chaynulla mana intrakaqpaq tikrasha.

Chaynuqami rurasha chapakurpis amana rikakunanpaq.

Chaynulla manana intrakananllapapaq.

Chaynu nuqapaq mana intrakar mana kriyitinllapaqami, nuqapis mana allichashaqchu” nir.

⁴¹Chaynu nirqami Isaiasqa iskribiran, Jesucristo imanua kusa pudirninwan mantakuqta rikashanrayku. ⁴²Chaymi Israelmanta kusa achka runakuna, chaynulla wakin karguyjunkunamapis Jesuspiqa kriyiranllapa. Piru chaynu kriyirllapamapis, manami tukuypanaypanpiqa Jesuspaqqa rimaqllapachu, chay fariseo runakunata tantakananllapa wasimanta itakumanmanllapa nir manchakushanllaparayku. ⁴³Chaynuqami paykunaqa tukuyaranllapa runakuna alabananllapalata munar. Nataq Dyus kusa allinpaq riqsinanta-shuypaqami mana yaqqa kwintachaqllapachu.

Jesús rimashankunata mana kasuqkunaqami kastigakanqallapa

⁴⁴Chaymantami Jesusqa kusa jwirtita rimar kaynu niran:

“Mayqanpis nuqapi kriyiqqa, manami nuqalapichu kriyiyta. Ashwanmi Taytaya kačhamasha chay paypipis kriyiyta. ⁴⁵Chaynulla mayqan rikamaqkunapismi, chay kačhamasha chaytapis rikanqallapa. ⁴⁶Nuqami achkirachikuq chay kani. Chaymi kay pachamanqa shamusha kani, nuqapi kriyiqkunaqa ama tutaparaqpi kidananllapapaqnachu.

⁴⁷“Piru mayqanpis nuqa rimashayta uyakur, mana kasukuqkunataqa, manami nuqachu kastigashaq. Chaqa manami kay pachamanqa runakunata

kastiganaypaqchu shamusha kani. Ashwanmi shamusha kani, tukuyta washanaypaq. ⁴⁸Chaymi disprisayamar, rimashaykunata mana kasuqkunataqami, jwisyu diya çhamutinqa Taytay Dyusqa rimashaykunawan rikar kastiganqa. ⁴⁹Chaqa manami nuqa munashayllamantachu rimani. Taytaymi kaçhamasha, imata rimanaypaq, yaçhachikunaypaq nirmapis. ⁵⁰Chaymi nuqaqa yaçhayani, Taytay mantaku-shankunata kasur imaqa tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa nir. Chaynumi nuqaqa, tukuy imata Taytay Dyus nimashanlata rimar yaçhachikuni”.

**Jesumi yaçhakuqninkunapa
çhakinta paqaran**

13 ¹Mananami maychu karan Pascua fyistapaqqa. Jesusqa yaçhashana karan, wanur kawsamur syiluman rir Taytanwan qashan tarinakunanpaq uraqami çhamushana nir. Piru Jesusqami tukuyta paypi kriyiqkunataqa kusalata munaran. Chaymi wanunanpaqna karmapis ashwan masta paykunataqa munaran.

²Chaymanta Pascua mikunata mikunan-llapapaqna katinllapaqami, Simonpa wamran Judas Iscariotita dyabluqa yarpuchishana karan, Jesusta kuntrankunaman qukunanpaqqa. ³Piru Jesuspismi yaçharanllana, Taytan Dyusmanta shamushanrayku qashan payllaman tikrayan nir. Chaynullami yaçharanpis Taytanqami tukuy imata pay mantananpaqna nisha nir. ⁴Chaynu mikuyatinllapami das sharir, qatakunan raçhpanta lluqshichir uk twayata sinturanpi watakuran. ⁵Chaymantami yakuta batyaman itar, yaçhakuqninkunapa çhakinkunata paqar, chay sinturanpi watakushan twayawan chakichiran.

⁶Nataq Simón Pedrupa çhakinta paqaranpaqna katinga, Pedruqa niran:

—Taytituy, çqamchu nuqapa çhakiyta paqanayanki?

⁷Jesusqa niran:

—Kanan kayta ruratiyqami mana intrakankiraqchu. Piru chaymantaqami intrakankina nir.

⁸Pedruqa niran:

—¡Taytituy, michkapis manami çhakiytaqa paqachishaykichu! nir.

Jesusqa niran:

—Mana çhakikita paqatiyqami, mana nuqapa kaqniychu kayanki kanqa, nir.

⁹Chaynu nitinmi Simón Pedruqa niran:

—¡Chaynu katinga, Taytituy ama çhakiylatachu paqay! ¡Ashwanmi makiywan umaytapis paqapamay! nir.

¹⁰Piru Jesusqami niran:

—Chayraq intiru kwirpunta paqaku-shataqami çhakinlatana paqanchik. Chaqa kwirpunqami kusala shumaqnari. Chaynumi qamkunapis shumaqna kankillapa. Piru chaynu shumaqami mana tukuynikillapachu kankillapa.

¹¹Chaynu, “Manami tukuynikillapachu shumaq kankillapa” nirqami niyaran, mayqanmi kuntrankunaman qukuyanqa nir yaçhashanrayku.

¹²Yaçhakuqninkunapa çhakinkunata paqarnaqa qatakunan raçhpanta qatakurna qashan misaman tar, kaynu niran:

“¿Intrakankillapachu, chaynu çhakikillapata paqashaypaqqa? ¹³Qamkunaqami nimankillapa: Mantamaqniy, Yaçhachikuq Taytituy nir. Chaynu nirqami chiqapta niyankillapa. Chaqa chaynumiri kani.

¹⁴⁻¹⁵Nuqa mantashuqnikillapa, yaçhachishuqnikillapa karmapismi çhakikillapata paqasha kani. Chaymi, nuqa rurashaynulla, qamkunapis uknikillapa uknikillapa çhakikillapata paqar sirbinakunkimanllapa.

¹⁶“Chiqaptami nishaykillapa: Uk sirbikuqami mana maschu patrinnimantaqa. Chaynulla chay kaçhamutin

shamuqpis manami maschu chay kaçhamuqmantaqa nir. ¹⁷Tukuy kay nishushayllapata intrakasha kar, kasur kawsarllapaqami, kusa shumaqna kayankillapa kanqa.

¹⁸“Chaynu nirqami, mana tukuyniki-llapapaqchu rimayani. Chaqa nuqaqami allita yaçhayani mayqankunalatami akrasha kani nirmapis. Piru Dyus nitin iskribikashanqami kumplikayta ministiyani. Chaqa niqmi: ‘Nuqawan pulla mikuqmi, kuntrayna tikrakasha’ nir.

¹⁹Kaytami willashunillapa yaçhaskinaykillapapaqna, maydiya chaynu pasatinqa, kriyinaqkillapapaq mayqanmi nuqaqa kani nirmapis.

²⁰Chiqaptami nishaykillapapis: Nuqa kaçhashayta shumaqta samachiqqami, nuqata samachimayanqa. Chaynulla, nuqata samachimaq-shuypaqa, chay kaçhamasha chayta samachiyana” nir.

**Judasmi kuntraykunaman
qukumayanqa niran Jesusqa**
(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21;
Lc 22.21-23)

²¹Chaynu nir tukchirnaqa, Jesusqa kusalata llakir kaynu niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunamanta uknikillapami kuntraykunaman qukumayanqa nir.

²²Chaynu nitinmi yaçhakuqninkunaqa uknin uknin kusalata chapanakuyarantllapa, mayqanpaqmi rimayan nirmapis mana yaçharchu. ²³Tukuy yaçhakuqnin-kunamantaqami Jesusqa ukta kusalata munaq. Chaymi mikuyatinllapaqa Jesuspa qichqanlapi tayaran. ²⁴Chayraykumi chaytaqa, Simón Pedruqa siñalawan willaran Jesusta tapunanpaq, pipaqsishi rimayan nir. ²⁵Chaymi chay yaçhakuqninqa Jesusman mas qimikar kaynu nir tapuran:

—Taytituy, ¿pitaq chayqa? nir.

²⁶Jesusqa niran:

—Mayqantaçi, tantata pitir nuyuchir aypachiyani chay paymi nir.

Chaynu nirnaqami tantata pitir nuyuchir, Simonpa wamran Judas Iscariotita aypachiran. ²⁷Chaynu tantata Judas aypatinla, yarpuyinman Satanaspaya yarpuyinpa yaykuran. Chaymi Jesusqa niran:

—Imataçi ruranaykipaq yarpushayki chaytaqami, utqar rurayna, nir.

²⁸Piru chaynu Jesús nitinmapismi, chay misapi mikuqkunaqa mana intrakaranllapachu, imapaqmi chaynu nisha nirmapis. ²⁹Ashwanmi wakinqa Judas qillayta tantananpaq talqitata purichiq katin kaynuta yarpuranllapa: Pascua fyistapaq imallataqa rantinapaq, manaqapis mana imayjunkunata imallataqa qunanpaq kanqa nir.

³⁰Chaymanta Judas tantata mikurnaqa, waqtaman lluqshiranna. Chaqa chay urasqami, tutana karan.

**Jesusmi mushuq mantakuyapaq
yaçhachikuran**

³¹Judas waqtaman lluqshishana katinga, Jesusqa niran:

—Kananmi çhamushana uraqa Dyusmanta Shamuq Runa wanur kawsamutin, tukuylla rikar alabananllapapaq. Chaynu pasatinmi Taytay Dyuspa alliplate riqsikar alabakanqa. ³²Chaymi, payrayku Tayta Dyus allipta alabakarqa, dasna paypis riqsichikur alabachinqa, paymanta Shamuq Runaqa chiqap paynu nir. ³³Kusala munashay wamrituykuna, pullaykillapaqa mananami unaylatanachu kashaq. Chaymi qamkunata maskamankillapa. Piru imanuçhi Israelmanta karguyjunkunata willaray, chaynulla qamkunatapis kananqa willashaykillapa: Nuqa rishaymanqami manaraq riyta puytinkillapachu. ³⁴Chaymi ashwan kay mushuq mantakuyta willashaykillapa ruranayki-

llapapaq: Uknikillapa uknikillapami llakipanakunkillapa, imanuĉhi qamkunata llakipashunillapa chaynulla. ³⁵Chaynu uknikillapa uknikillapa llakipanakutkillapaqami, tukuy kwintata qukanqallapa, chiqaptami yaĉhakuqniykuna kankillapa, nir.

Pedrumi Jesusta arniran mana dijananpaqchu

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31;
Lc 22.31-34)

³⁶Chaymantami Simón Pedruqa Jesustaqa kaynu nir tapuran:

—Taytituy, ¿maymantaq riyanki? Jesusqa niran:

—Imanuĉhi nishurayllapa chaynullami kananllaqa manaraq nuqa rishaymanqa riyta puytinkichu. Piru chaymantanami rinki nuqa kayashaymanqa nir.

³⁷Chaymi Pedruqa niran:

—Taytituy, ¿imapaqtaq mana kananlla qamwan riyta puytini? ¿Chaqa nuqaqami qamrayku wanuchimanatinllapamapis wanunaypaqqa listuna kani! nir.

³⁸Chaynu Pedro nitinmi, Jesusqa niran:

—¿Nuqaraykuchu wanunaykipaqmapis listuna kanki? Piru chiqaptami nishayki: Manaraq gallu kantayatinni, qamqa kimsa kuti ninki: ‘Manami paytaqa riqsinichu’ nir.

Jesusmi Dyusman nan apamaqinichikqa

14 ¹Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunataqa kaynu niran:

“Qamkunaqa amami yarpupakuyllapachu. Ashwanmi Dyuspi chaynulla nuqalapi kriyir kawsayllapa. ²Chaqa Taytaypa wasinpiqami tanapaqqa kusala achka lugarqa kan. Chaymi

nuqaqa willashurayllapa, riyani uk lugarta qamkunapaq kamakachiq nirqa. Manaqa mana imatapis willashunayllapatachu. ³Chaynu rir lugarta kamkachirnaqa, qashan tikrakamushaq Taytaypa wasinmanna apashunayllapaq. Chaynuqami chay maypiĉhi nuqa kayashaypina qamkunapis kankillapa. ⁴Chaqa qamkunaqami yaĉhankillapana maymanmi riyani nir chaynulla nantapismi riqsinkillapana”.

⁵Chaynu Jesús nitinmi, Tomasqa niran:

—Taytituy, manami yaĉhayanillapachu, maymanmi riyanki nirqa. ¿Imanunari chay nantaqa riqsishaqllapa? nir.

⁶Chaynu Tomás nitinmi, Jesusqa niran:

—Nuqami chay nanqa kani. Chaynullami nuqa chay chiqap kaq, chaynulla kawsachikuqpis kani. Chaymi nuqapi kriyishaykillaparaykula Taytaymanqa ĉhayta puytinkillapa. ⁷Nuqata riqsimarqami, Taytaytapis riqsinkillapa. Piru kananmanta-pachami riqsinkillapana. Chaqa rikashaykillapanari nir.

⁸Chaynu Jesús nitinmi, Felipipis niran:

—Taytituy, rikachimayllapa Taytaykitaqa. Chaqa chaynu rikaylatanami ministiyaniillapa nir.

⁹Jesusaqa niran:

—Felipe, kwichka achka tyimpunami pullaykillapa kani. Ima, ¿manaraqchu riqsimanki? Chaqa mayqanpis nuqata rikamaqqami Taytaytapis rikayanna. ¿Imapaqtaq mañamanki, ‘Taytaykita rikachimay’ nirqa? ¹⁰¿Manachu kriyinki nuqa Taytaywan chaylla kani, Taytaypis nuqawan chaylla nirqa? Chaymi, tukuy willashushayllapataqa, mana nuqa munashaymantachu willashunillapa. Ashwanmi Taytay nuqawan kar, imatapis pay rurachiman. ¹¹Kriyimayllapari Taytaywanqa chaylla kani,

chaynulla Taytaypis nuqawan chaylla nir. Chaynu mana kriyinarqa, chay rurashaykunalapimapis kriyiyllapa.

¹²“Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis nuqapi kriyiqqami nuqa rurashaykunamatapis ruranqa. Chaynullami ashwan mas ukman shumaqkunata ruranqallapa. Chaqa nuqaqami riyantina Taytay kayashanman. ¹³Chaymi tukuy imatapis shutiypi mañakutkillapaqa, rurashaq. Chaynuqami, nuqarayku Taytayqa alabakashana kanqa. ¹⁴Nishushayllapanumi, shutiypi mañakutkillapaqa imatapis rurashaq nir.

**Jesusmi arnikuran Santu Ispirituta
kaçhamunanpaq**

¹⁵“Chaymi qamkuna munamayarqa, mantakushaykunata intrakar kasunkillapa. ¹⁶⁻¹⁷Chaynami nuqaqa Taytay Dyusta mañashaq uk Yanapashuqllapata kaçhamunanpaq. Chayqami Chiqap Ispiritu kar, maydiyapis pullaykillapa kananpaq. Piru chaytaqami mana kriyiqkunaqa mana aypayta puytinqallapachu. Chaqa manari rikasha chaynulla riqsinllapalamapischu. Nataq qamkuna-shuyapaqami riqsinkillapa, qamkunapa pullaykillapa maydiyapis kashanrayku. Chaymi pullaykillapana kanqa.

¹⁸“Manami askwintallaqa dijashaykillapachu. Ashwanmi tikrakamushaq qamkunawan pulla kanaypaq. ¹⁹Mananami maychu, chay mana kriyiqkuna, manana rikamananllapapaqqa. Nataq qamkuna-shuyapaqami rikamankillapa. Chaynulla nuqa kawsashayraykumi, qamkunapis kawsankillapa. ²⁰Chaynu Taytayman ritiynaqa, kwintata qukankillapa, Taytaywan kani nir. Chaynulla qamkuna-shuyapaqa nuqawan kankillapa nir, chaynulla nuqapis qamkunawan kani nir ima. ²¹Chaymi mayqanpis mantakushaykunata intrakar

kasuqkunaqa, chiqapta nuqata munaman nir intrachikun. Chaynu nuqata munamaqtaqami Taytaypis munanqa. Chaynulla nuqapis munar chiqapta intrachishaq imanumi kani nirmapis”.

²²Jesús chaynu nitinga Judas (mana chay Judas Iscariotichu), tapuran kaynu nir:

—Taytituy, çimapaqtaq nuqakunalata rikachimarllapa, mana tukuy runakunata rikachinkiqa?

²³Jesusqa niran:

—Mayqanpis munamaqqami, rimashaykunata allita intrakar kasun. Chaymi Taytayqa munanqa paytaqa. Chaynu katinmi, ishkantiyllapa shamur pullana kawsashaqllapa. ²⁴Piru mayqanpis mana munamaqqami, mana kasunchu rimashaykunataqa. Piru willashuyanillapa chayqami mana nuqamantachu. Ashwanmi Taytay willashunayllapapaq nimashanta willashunillapa.

²⁵“Tukuy kaykunatami qamkunawan karllaraq willashunillapa. ²⁶Piru Taytay, Santu Ispirituta nuqapa shutiypi yanapashunanllapapaq kaçhamutin, payna allita intrachishunqallapa, Taytanchik Dyusta chiqapta riqsinaykillapapaqqa. Chaynullami tukuy willashushayllapatapis yarpuchishunqallapa ima.

²⁷“Nuqami kusa shumaq kawsaytana dijashunillapa, shumaqtana kawsanaykillapapaq. Piru manami kay pachapi mana allinta yarpuqkuna shumaqta tanillapa nin, chaynuchu nishunillapa. Chaymi ashwan nuqawan kashaykillaparaykuqa ama yarpupakuyllapa chaynulla manchakuyllapalamapischu. ²⁸Chaqa uyapamashaykillapanami, ‘Riyashaqna, piru qashanmi tikrakamushaq qamkunawan kanaypaq’ nitiyqa. Chayrayku, chiqapta munamayar-

llapaqa, aligriyashaykillapana kanqa Taytayman riyani nir yaçharqa. Chaqa nuqamantaqami tukuy imapi payqa mas. ²⁹Tukuy kaytaqami willashuni-llapa, maydiya nishushayllapanulla ima pasatinga, kriyinaykillapapaqna.

³⁰“Mananami qamkunawanqa unayta-nachu parlashaq. Chaqa kay pachapi mantakuq nuqamanta mana mas karmapismi, imakunata ruraq qallariyanna. ³¹Chaynu pasatinmi, tukuylla runakuna kwintata qukanqallapa Taytayta chiqapta munarmi, pay nimashanta imatapis rurani nirqa.

“Shariyllapa. Rishunllapana kaymantaqa”.

Jesumi chiqap uba tarpukashaqa

15 ¹Jesuscami kaynu niran: “Nuqami chiqap uba tarpukashaqa kani. Nataq Taytaymi kuytaq chayqa. ²Chaynu chiqap uba katiymi tukuy nuqapi kriyiqkunaga nuqapa rikraykunana. Chaymi chay rikraykuna mana puquqtaqa, Taytayqa kuchur itakunqa. Nataq chay puquqkunata-shuyapaqa mana shumaq-ninkunata kuchupar ima kamkachinga, mastana puqunanpaq. ³Nataq qamkunagami willashushayllapata kasur kawsashaykillaparayku kusa shumaqna kankillapa Dyuspaqqa. ⁴Chaynu karimi imanutaq nuqa qamkunamanta mana chiqanchakanichu, chaynulla ama nuqamantapis chiqanchakayllapachu. Chaqa uk ubapa rikrankunamaqa tullunmanta pakikasha karqa, mana puqyuta puytinchu. Chaynullami qamkunapis mana nuqallowan karqa, mana puquq yupayna mana shumaqna-chu kankillapa Dyuspaqqa.

⁵“Nuqami chay chiqap uba tarpukashaqa kani. Nataq qamkuna-shuyapaqami rikraykuna kankillapa. Chaymi mayqanpis nuqamanta mana chiqanchakatinga,

nuqapis paykunamanta mana chiqanchakatiychu puquq yupayna kusa shumaqta kawsanqallapa. Chaqa mana nuqawan kaqkunagami mana imatapis rurayta puytinqallapachu. ⁶Chaymi mayqanpis mana nuqallowan kaqtaqa, imanutaq qirupa rikrankunamataqa kuchur itakusha chakitin rupachinchik, chaynu ninamanna itakukanqa.

⁷“Piru qamkuna tukuy rimashaykunata kasur, nuqamanta mana chiqanchakar ima ministishaykillapata mañakutkillapapismi Taytayqa qushunqallapa. ⁸Chaynulla, chaynu puquq yupay kusa shumaqta kawsatkillapagami Taytayqa kusa alabakashana kanqa. Chaynuqami nuqapa chiqap yaçhakuyniyapaqna riqsikankillapa. ⁹Chaqa nuqami qamkunataqa kusata munashunillapa, Taytay imanutaq nuqata munamashannulla. Chayraykumi qamkunapis uknikillapa uknikillapa munanakur kawsayllapa, nuqa munashushayllapanulla. ¹⁰Chaymi chiqapta nuqata munamarllapaqa, mantakushaykunata intrakar kasuyllapa. Chaqa imanutaq nuqamaqa Taytayta kusata munashayrayku tukuy mantamashanta kasur kawsani chaynulla.

¹¹“Chaynuqami nishunillapa kusa shumaqta yarpurna, nuqawan chiqapta aligriyanaykillapapaq. ¹²Chaynullami mantashaykillapa: Imanutaq nuqa munashushallapa kani, chaynulla qamkunapis uknikillapa uknikillapa munanakuyllapa nir.

¹³“Chayraykumi mayqanpis ukninta munashanrayku amigunta washananraykuqa wanuytatapis puytin.

¹⁴Chaymi qamkunapis tukuy mantashushayllapata rurarqa kusa munashay amiguykunana kankillapa. ¹⁵Chaynu katkillapami manana kananmantaqa sirbimaqniypaqnachu riqsir, amiguykunapaqna riqsishaykillapa. Chaqa uk

sirbikuqqami mana yaĉhanchu imata patrinnin ruran nirmapis. Piru qamkunataqami Taytay tukuy imata willamashantapis tantar willashusha-llapana kani. ¹⁶Chaynulla manami qamkunachu nuqataqa akramashaykillapa. Ashwanmi nuqa qamkunata akrar kaĉhashurayllapa rir kusata puquq yupayna maydiyapis kawsanaykillapapaq. Chaynu kar, tukuy imata ministir shutiypi Taytayta mañatkillapapaq qushunqallapa. ¹⁷Chaymi qashan mantashaykillapa: Uknikillapa uknikillapa munanakuyllapa nir.

**Jesustami paypa kaqnintinta
ĉhiqninllapa**

¹⁸“Nishaykillapapis: Kay pachapi mayqan ĉhiqnishutinllapapaq yaĉhankillapana nuqatami puntataqa ĉhiqnima-yan nir. ¹⁹Chaqa qamkuna kay pachamanta kaqkunallowan katkillapapaq, kusalata munashuyanmanllapa, imanutaq paykuna munanakun-llapa chaynulla. Piru qamkunata paykunamanta akrashushayllaparay-kumi ĉhiqnishunllapa. Chaqa manami paykunapanachu kankillapa. ²⁰Chaymi uk kuti nishushayllapata yarpuyllapa. Chaqa kaynumi nishurayllapa: Uk sirbikuqqami mana maschu patrinnin-mantaqa nir. Chaymi imanutaq nuqapa ikiypi puriranllapa mana allinta rurama-nanllapapaq, chaynullami qamkunatapis rurashunqallapa. Chaqa nuqa rimashay-kunata kasuyarllapapaq, qamkuna nishaykillapatapis kasunmanllapa. ²¹Chaynumi rurashunqallapa nuqarayku. Chaqa paykunaqami mana riqsinllapachu kaĉhamasha chaytaqa.

²²“Paykunaqami nuqa mana shamur willasha katiyqa mana uchayjunchu kanmanllapa. Piru shamur willatiy mana kasukushanllaparaykumi kusala uchayjunna. Chaymi manana pirduna-

kanqalamapischu. ²³Chaqa mayqanpis nuqata ĉhiqnimaqqami Taytaytapis ĉhiqnianllapa. ²⁴Chaynulla nuqa paykunapa naypanpi mana mayqanpis rurashanllapata rurasha katiyqami mana ima uchayjunlamapischu kanman-llapa. Piru tukuy imakunata paykunapa naypanpi rurasha katiymapis, ĉhiqnimanllapa, chaynulla Taytaytapis ĉhiqninllapa ima. ²⁵Tukuy kaykunaqami chaynuqa pasayan, Dyus nitin Moisés iskribikashankuna kumplikananpaq. Chaqa niqmi: ‘Yanqa illaqmantami ĉhiqnimanllapa’ nir.

²⁶“Piru Taytaymanta Chiqap Ispiritu Yanapakuqta kaĉhamutiymi nuqapaq intrachikunqa uk tistigu yupayna mayqanmi kani nirmapis. ²⁷Chaynu-llami qamkunapis nuqapaqqa tistiguy-kuna kankillapa. Chaqa qamkunaqami puntamanta-pacha pullay kashaykillapa.

16 ¹⁴“Tukuy kaykunatami willashu-nillapa, nuqapi kriyishaykillapamanta ama ĉhiqanchakanaykillapapaq. ²Chaqa chay tantakananllapa wasikuna-mantami itakushunqallapa. Chaynu-llami uk tyimpu ĉhamunqa. Chaymi chay tyimpupiq wanuchishurllapa, yarpunqallapa Dyuspaqqami kusa allinta rurayanchikllapa nir. ³Chaynu-qami tukunqallapa Taytayta chaynulla nuqatapis mana riqsimashanllaparayku. ⁴Tukuy kaykunataqami chaynuqa nishunillapa, chaynu pasanapaq ura ĉhamutinqa, tukuy chay willashushay-llapata yarpunaykillapapaq.

“Piru tukuy kaykunataqami qamkuna-llawan kashayrayku mana naypaqla-taqa willashurayllapachu.

Santu Ispiritumi yanapamanchik

⁵“Nataq kananqami riyarina mayqan ĉhi kaĉhamasha karan paywan pullana kanaypaq. Piru chaynu nishutiylapapaq manami mayqannikillapapis tapumanki-

llapachu ¿maymantaq riyanki? nirmapis. ⁶Ashwanmi, chay willashu-shayllapapaq yarpur, kusa llakishalana tikrakashaykillapa. ⁷Piru chiqaptami nishaykillapa: Chaynu rinaypaqna katiymapis aligriyayllapa. Chaqa nuqa ritiymi Yanapakuq Ispirituqa shamunqa manaqa mana. Nataq nuqa rirqami kaçhamushaq. ⁸Chaynu Yanapakuq Ispiritu shamurmi, tukuy mana kriyiqkunata allita rikachinqa uchayjunmi kankillapa nir. Chaynulla intrachikunqa Dyusqami mana ima uchayjunlamapischu nir. Chaynu karmi tukuyta allita rikar yaçhashunqallapa nir ima intrachikunqa. ⁹Chaymi yaçhankillapa, tukuy nuqapi mana kriyiqkunagami kusala uchayjun nir. ¹⁰Chaynulla yaçhankillapapis nuqaqami mana ima uchayjunlamapischu kani nir. Chaymi ashwan riyantina Taytayman, chaynulla mananami rikamankillapanachu. ¹¹Chaynullami yaçhankillapapis, kay pachapi mantakuq dyablutaqa, Tayta Dyus kastigakanapaq nishantaqami, allita rikar yaçhar tukuy tyimpupaqna kastigayanqa nir ima.

¹²“Chaynu nir ima willashunayllapapami kusa achka kan. Piru kananlla willashutiylapapami mana intrakankillapachu. ¹³Chaymi Chiqapta intrachikuq Ispiritu shamur tukuy imatapis karanlata intrachishunqallapa. Chaqa payqa manami munashanllamantachu willashunqallapa. Ashwanmi tukuy imata Dyusmanta uyapashanta ima willar intrachishunqallapa. Chaynullami willashunqallapapis, imakunami maydiyaqa pasanqa nir ima. ¹⁴Payqami nuqamanta uyashantana allita intrachishutinllapa, alabamanqallapa. ¹⁵Chaqa Taytay Dyus yaçhashantami nuqapis yaçhani. Chayraykumi nishurayllapa: Ispirituqami nuqamanta uyashanta allita qamkunataqa intrachishunqallapa nirqa”.

Kanan llakiyarmapis maydiyaqa aligriyankillapana

¹⁶Jesusqami niranpis:

“Mananami maychu manana rikamanaykillapapaqqa. [Chaqa Taytaymanmi riyantina.] Piru unaykaqmantaqami rikamankillapana” nir.

¹⁷Chaynu nitinmi, wakin yaçhakuq-ninkunaqa paykunapura kaynu tapunakuqllapa: “¿Ima nishaq nirtaq, chaynuqa nimanchikllapa? Chaqa nimanchikllapami, mananashi maychu Taytanman ritin manana rikanallapapaqqa. Chaymanta unaykaqmantashi rikayashunllapana nir. ¹⁸Chaynulla, ¿ima nishaq nirtaq nin, ‘Mananami maychu’ nirqa? Manami intrakanchikllapachu imata rimayan nirmapis”.

¹⁹Piru Jesusqami kwintata qukanan, tapunayanllapa nir. Chaymi niran:

—Qamkunatami nishaykillapa:

Manana maychu qamkuna manana rikamanaykillapapaqqa. Piru unaykaqmantami rikamankillapana nir. ¿Chaynu nishaypaqchu tapunakuyankillapa?

²⁰Piru chiqapta nishaykillapa:

Qamkunaqami llakir waqankillapa ima nuqa dijashutiylapapaqa. Nataq nuqapi mana kriyiqkuna-shuypaqami kusalata aligriyanqallapa. Piru qamkuna chaynu llakishaykillapamantaqa ashwan mastana aligriyankillapa. ²¹Imanutaq uk warmimaqa, kusata nanachikun wamrakustunanpaq nanaynin aypatinga. Piru wamritun nasikutinnaqami nanachikushanmatapis qunqanna. Chaymi ashwan kusata aligriyan, wamrakushanrayku.

²²Chaynumi qamkunapis kananqa kusata llakinkillapa. Piru nuqa tikrakamur rikashutiylapami, shunquyki-llapapi kusa shumaqta yarpurna aligriyankillapa. Chaymi chay aligriyashaykillapamantaqa manana mayqanpis llakichishunqallapanachu.

²³“Chaqa chay diyakunapiqami manana imatapis tapumankillapanachu. Piru chiqaptami nishaykillapa: Ima ministishaykillapatapis shutiypi, Taytaya mañakutkillapa payqa qushunqallapa. ²⁴Kanankamanmi manaraq imatapis shutiypiqa Taytaymanqa mañakushaykillapachu. Mañakuyllapa, pay yanapashutinllapa tukuy shunquykillapawan aligriyanaykillapapaq.

**Jesusmi tukuy mana allin
kaqkunataqa binsishana**

²⁵“Tukuy kaykunatami, kumparasyunkunawan willashushallapa kani. Piru çhamunqanami uraqa manana kumparasyunkunawannachu willashunayllapa-paq. Ashwanmi Taytayaqaqa imatapis kusa intrakaypaqtana willashaykillapa. ²⁶Chaymi chay diyapiqa, imakunatapis shutiypina Taytayaqaqa mañakunkillapa. Chaypiqami mana nuqanachu qamkunapaqqa Taytaymanqa mañakushaq. ²⁷Chaqa Taytaymi kusallata munashunllapa, qamkuna nuqata munamashayki-llaparayku, chaynulla paymanta nuqaqa shamusha kani nir kriyishaykillaparayku ima. ²⁸Taytaya naypanmantami shamuray kay pachaman. Nataq kanan-shuyapaqa kay pachata dijanina, Taytay kayashanman tikrakanapaq”.

²⁹Chaynu Jesús nitinga, yaçhakuqninkunaqa niran:

—Kanan-shuyapaqami kusa intrakaypaqtana rimayanki, mana kumparasyunkunawannachu. ³⁰Chaymi kananqa yaçhanillapana tukuy imatapis yaçhanki nir. Chayraykumi manana tapushunayllapamatapis ministinkinachu. Chaynu katkimi, kriyiniillapana chiqaptami Dyusmanta shamushayki nir.

³¹Jesúsqa niran:

—¿Chayqachu kananqa kriyimanki-llapana? ³²Chaqa ura çhamunanpaq karan chayqami çhamushana. Chaymi

qamkunaqa wakta kayta shikwakar rir, nuqalatana dijamankillapa. Piru manami nuqalachu kashaq, Taytay pullay kashanrayku. ³³Tukuy kaykunatami willashunillapa, nuqapi maydiyapisp kriyirilla kusa shumaqtana kawsanaykillapapaq. Chaqa, kay pachapiqami kusallata qisqashunqallapa. Piru kusata animakurmi shachinakunkillapa. Chaqa nuqami tukuy mana allin kaqkunataqa binsishana kani.

**Jesusmi yaçhakuqninkunapaq
Taytanman mañakuran**

17 ¹Tukuy kaykunata nirnaqami, Jesúsqa syiluman chapakur kaynu nir mañakuran:

“Taytay, qisçhakar wanunaypaq uraqami çhamushana. Chaymi, runakunata intrachiy, imaraykumi wanuyani nir intrakar alabamananllapa-paq. Chaynuqami ashwan qamtapis alabashunqallapana. ²Chaqa qammi Wamraykitaqa nishayki, tukuyllata mantar qampa kaqkunataqa washar, tukuy tyimpupaq kawsachinanpaq. ³Chaymi mayqanpis qamta uklayla chiqap Dyus kanki nir riqsishuqkuna, chaynulla Jesucristuta kaçhamushaykipi kriyiqkunalami tukuy tyimpupaqqa kawsanqallapa.

⁴“Tukuy imata ruranaypaq nimashaykita kay pachapi rurar tukchishayraykumi, runakuna qamtaqa kusata alabashunllapa. ⁵Chayraykumi Taytituy kanan-shuyapaqa kay pachamapis manaraq kayatinchu kusa shumaq pudirininchikwan mantakuqninchik, chaynulla kanaypaqna tikramay.

⁶“Chaqa qampa shutikitami, chay mana kriyiqkunamanta akrrar qumashaykikunata riqsichisha kani. Paykunataqami, qampa kashanrayku qumarayki. Chaymi rimanaykita intrachishayrayku kasurna kawsanllapa.

⁷Chaymi kananqa paykunaqa intrakanllapana, tukuy imatapis qamrayku rurani nir. ⁸Chaqa rimanaykita paykunata yaĉhachinaypaq nimashaykita yaĉhachitiymi, kasushallapa. Chaynullami paykunaqa kriyishallapa, nuqataqa chiqapta qam kaĉhamatki shamusha kani nir ima.

⁹“Chayraykumi tukuy chay qampa kaqkunata qumashaykipaq mañakuni. Chaqa qammi paykunataqa qumarayki. Piru chay mana kriyiq kaqkuna-paq-shuyapaqa manami mañakunichu. ¹⁰Tukuy nuqapa kaqkunaqami qampa. Chaynulla tukuy qampa kaqkunapis nuqapa. Chaymi tukuy nuqapa kaqniykunaqa, rikar imanumi kusala pudirniyjun ima kani nir alabamanllapa.

¹¹“Nuqami kay pachamantaqa, qammanna shamuyani Taytay. Nataq paykunaqami kay pachallapiraq kidanqallapa. Chayraykumi kusa allinla Taytay, shutikiipi mañakushayki, allita kuytapamatki amana nuqamanta chiqanchakananllapapaq. Chaynuqami nuqawanqa pullalana kanqallapa, imanutaq qamwan nuqamaqa pullala kanchik chaynu. ¹²Chaqa nuqa kay pachallapi paykunawan karqami, qam pudirnikita qumashaykiwan kuytaray ima tukuy mana allinkunamanta. Nataq iskribikashannulla kumplikananpaqmi, dyablu munashannu rurar ukla chinqaran. Piru paymantaqami mana masqa chinqashallapanachu.

¹³“Kanan-shuyapaqami shamuyanina Taytay chay maypichi kayshaykiman. Piru paykunataqami kay pachapi mana kriyiqkunawan karlla intrachini nuqa aligriyashaynulla kusalata aligriyananllapapaq. ¹⁴Nuqa rimaynikita yaĉhachitij kasushanllaparaykumi, mana kriyiqkunaqa paykunata ĉiqninllapa. Chaqa rimaynikita kasuqkunaqami nuqa

yupayna, mana chay mana kriyiqkuna yupaynachu. ¹⁵Piru chaynu nishurqa, manami mañashuyanichu, kay pachapi mana kriyiqkunamanta chiqanchanaykipaq nirchu. Ashwan mañashuni kuytanaykipaq tukuy mana allin kaqkunamanta. ¹⁶Chaqa imanutaq nuqamaqa mana, kay pachapi mana kriyiqkunapa kaqninchu kani, chaynullami paykunapis. ¹⁷Chayraykumi paykunataqa chiqap kaqlawan shumaqchay. Chaqa rimaynikiqami kusala chiqap. ¹⁸Paykunatami mana kriyiqkunapa rurinta kaĉhayani, imanutaq nuqata qam kaĉhamarayki chaynulla. ¹⁹Nuqami qam munashaykinulla paykunapaq wanushayrayku kusala shumaqpaqna riqsimanki. Chaynullami paykunapis chiqap rimayniki nishannulla rurarna, shumaqchakanqallapa.

²⁰“Manami paykunalapaqchu mañashuni. Ashwanmi paykuna yaĉhachikutin kriyianqallapa chay paykunapaqpis mañashuni. ²¹Chaynullami Taytay mañashunipis tukuy nuqapi kriyiqkunaqa uklana kananllapapaq. Chaqa imanutaq qam nuqawanmaqa ukla kanchik chaynu, nuqanchikwan tantalana kananllapapaq. Chaynu katin, mana kriyiqkuna rikarqami allitana kriyinqallapa, qammi nuqata kaĉhamashayki nir. ²²Chaqa imanuchi kusa pudirniyjun kashayrayku alabamananllapapaq nimarayki, chaynu kananpaqmi paykunatapis nisha kani, uklana kananllapapaq. Imanutaq qamwan, nuqamaqa uklana kanchik chaynulla. ²³Chaynu qam nuqawan karmi kusata yanapamanki. Chaynullami nuqapis paykunataqa yanapashaq, ukninllapa ukninllapa yanapanakur, uklana kawsananllapapaq. Chaynu katinllapami chay mana kriyiqkunaqa kwintata qukanqallapa, qammi

nuqataqa kaçhamashayki, chaynulla paykunataqa kusata munanki nuqata yupaylla nir.

²⁴“Taytay, qammi qumarayki akrashaykikunataqa. Chaymi munani paykunapis chay maypiçhi kayashay-piqa pullay kananllapata. Chaynu pullay karmi qamrayku kusa pudirniyun kani nir yaçhar alabamanqallapa. Chaqa qammi, pachamapis manaraq kayatinchu munamashaykillana kasha. ²⁵Imatapis karanlata rikaq Taytay, mana kriyiqkunaqami mana riqsishunllapachu. Piru nuqa-shuyppaqami riqsishuni. Chaynullami tukuy kriyiqkunapis yaçhanllapa, qam nuqataqa kaçhamashayki nir. ²⁶Chaymi paykunataqa riqsichisha kani, imanu kanki nirmapis. Chaynullami masta qampaq intrachishaq munanakur kawsananllapapaq imanuçhi nuqata munamanki chaynulla. Chaynu katinllapami nuqapa paykunapina kashaq maydiyapis”.

Jesustami prisuranllapana

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50;

Lc 22.47-53)

18 ¹Chaymanta chaynu nirnaqa, Jesusqa riran yaçhakuqninkunawan Cedrón raqrapa chimpanman. Chaypi wirta katinmi, chayman Jesusqa yaykuran yaçhakuqninkunawanqa. ²Chaynullami chay Judas, Jesusta kuntrankunaman qukunanpaq karan chaypis, riqsiq chay wirtataqa. Chaqa Jesusqami achka kuti chaymanqa yaçhakuqninkunawan risha kayaq. ³Chaynu chay lugarta riqsiq karmi, Judasqa achka suldadukunawan, Dyusta adurananllapa wasita wakin kuytaqkunawan ima, çharanllapa. Paykunataqami kurakunapa mantaqninkuna, fariseukuna ima kaçhamutin, çhamuranllapa lamparakunawan, anturchakuna-

wan, chaynulla ispadakunawan ima alli kamakasha. ⁴Piru Jesusqami tukuy ima pasayan nir yaçhashanrayku, lluqshir rir kaynu nir tapuran:

—¿Mayqantataq maskayankillapa?

nir.

⁵⁻⁶Paykunaqa niran:

—Nazaretmanta Jesusta nir.

Jesusqa niran:

—Nuqami kani.

Chaynu Jesús “Nuqami kani” nitinga, ikiman tukushaq nir tukuynin pachaman rataranllapa. Judaspismi chaypi pullanllapa karan.

⁷Chaymantaqa qashan Jesusqa tapuran kaynu nir:

—¿Mayqantataq maskayankillapa?

nir.

Paykunaqa qashan niran:

—Nazaretmanta Jesusta nir.

⁸Chaynu nitinllapaqa, qashan Jesusqa niran:

—Nuqami kani nir willashushallapana kani. Nuqata maskamayarllapaqa, yaçhakuqninkunataqa dijayllapa rinqa.

⁹Chaynuqami Jesusqa niran “Taytay chay qumashaykikunaqami, mana uklamapis nuqamantaqa chiqanchakashachu” nishan kumplikananpaq.

¹⁰Chaymantaqa Jesuspa yaçhakuqnin Simón Pedruqa, uk ispadata lluqshichimur, kurakunapa mantaqninta sirbiq runapa allilaw rinrinta *¡saq!* pitiran. Chay sirbikuqqami Malco shutiq.

¹¹Chayta Pedro ruratin rikarmi, Jesusqa niran:

—Ispadaykita çhuray tananman.

Chaqa ¿manachu chay ayaq yaku yupay qischakanaypaq Taytay nishantaqa puytiyashaq rurayta? nir.

Jesustami Anasman aparanllapa

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹²Chaymantaqa chay suldadukuna, mantaqninwan, chaynulla Dyusta

adurananllapa wasita kuytaqkuna ima Jesustaqa aypar wataranllapana.

¹³Chaymi puntataqa aparannllapa Caifaspa swigrun Anaspa wasinman. Chay añupiqami Caifasqa kurakunapa punta mantaqnin karan. ¹⁴Kay Caifasmi Israelmanta runakunataqa kaynu nisha kayaq: “Uk runalami wanunanpaq allin kanqa tukuypaq” nir.

**Pedrumi Jesustaqa mana
riqsinichu niran**

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68;
Lc 22.55-57)

¹⁵Simón Pedrumi, uk yaçhakuq masinwan Jesuspa ikinta riyaranllapa. Pedrupa yaçhakuq masinqami, kurakunapa mantakuqninpaqa riqsinan karan. Chaymi Jesuswan pulla yaykuran chay wasipa pampankaman. ¹⁶Nataq Pedro-shuyupaqa waqta punkulapi kidaran. Chaymi Jesuspa yaçhakuqnin kurakunapa mantaqninpa riqsinan kaqqa, punkupi warmi kuytakuqtaqa willar Pedrutapis ruriman yaykuchiran. ¹⁷Chaymantaqa chay punkupi kuytakuq warmiqa, Pedrutaqa kaynu nir tapuran: —¿Manachu qampis wak runapa uk yaçhakuqnin kanki? nir.

Pedruqa niran:

—Manami nir.

¹⁸Piru kusata qasayatinmi, chay sirbikuqkuna, Dyusta adurananllapa wasita kuytakuqkunaqa ninata kachkasha quñukur shayaranllapa. Pedrupismi paykunawan pulla chaypi quñukur shayaran.

Anasmi Jesusta tapuran

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64;
Lc 22.66-71)

¹⁹Kurakunapa mantaqninqa qallari-ranna Jesusta tapuq yaçhakuqninkunapaq, imakunata yaçhachikushanpaq ima. ²⁰Taputinqa, Jesusqa niran:

—Nuqaqa tukuypa naypanpi rimasha kani. Maydiyapismi tantakananllapa wasikunapi, chaynulla Dyusta adurananllapa wasipi, chay maypiçhi Israelmanta tukuy runakuna tantakanllapa chaykunapi yaçhachikusha kani. Chaynuqami mana imatapis pakapllaqa yaçhachikushachu kani. ²¹Chaynu katinga, ¿imapaqtaq tapumayanki? Tapuy uyakumasha chaykunata. Paykunami yaçhanllapa nuqa rimashaykunataqa nir.

²²Chaynu Jesús nitinmi, Dyusta adurananllapa wasita kuytaqkunamanta ukqa qaqlanpi maqaran Jesustaqa, kaynu nir:

—¿Kurakunapa mantaqnintachu waknu willanki? nir.

²³Chaymi Jesusqa niran:

—Mana allinta rimasha katiyqa willamay-ari imatami mana allinta rimasha kani nirmapis. Piru allinta rimasha katiyqa ¿imapaqtaq maqamanki? nir.

²⁴Chaymantami Anasqa Jesustaqa watakashallata kaçharan, kurakunapa punta mantaqnin Caifasman.

**Pedrumi qashan Jesustaqa mana
riqsinichu niran**

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72;
Lc 22.58-62)

²⁵Chaykamanqa, Pedruqa ninapa yatalanpi shasha quñukuyaran. Chaymi tapuranllapa:

—¿Manachu chiqapta wak runapa uk yaçhakuqnin kanki? nir.

Pedruqa niran:

—Manami nir.

²⁶Chaypimi karan kurakunapa mantaqninpa uk sirbikuqninpis. Payqami, Pedro uk sirbikuqpa rinrinta pitisha karan chaypaqa ayllun karan. Chaymi paypis tapuran Pedrutaqa kaynu nir:

—¿Manachu paywan rikashuray wak wirtapi?

²⁷Chaynu nir taputinmapis, Pedruqa qashan, “Manami riqsinichu” nitinlami galluqa kantaranna.

Jesusmi Pilatupa naypanpi

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5;

Lc 23.1-5)

²⁸Piru limpu achkiyayatinnaqami, Jesustaqa Caifaspa wasinmantaqa, aparanllapa Romamanta mantakuq Pilatupa mantakuna wasinman. Piru Israelmanta karguyjunkunaqa mana yaykuranllapachu chay wasimanqa. Chaqa paykunaqami yarpuqllapa: Chayman yaykurqashi mantakuykuna nishannulla manana Dyuspaqqa shumaqnachu kayanqallapa nir. Chaynulla mananashi Pascua mikunamatapis mikuyta puytiyanqallapanachu nir. ²⁹Chaynu Jesusta chachitinllapanqa, Pilatupa waqtaman lluqshimur niran:

—¿Imamantataq kay runataqa uchachayankillapa? nir.

³⁰Paykunaqa niranllapa:

—Kay runa allin katinga, qammanqa mana apamunayllapatachu nir.

³¹Pilatupa niran:

—Chaynu katinga, apar liynikillapa nishannulla kay runataqa rikar yaçhayllapa nir.

Chaynu nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa niran:

—Nuqakunaqami mana dirichuyjunchu kanillapa mayqantapis wanuchinayllapapaqqa nir.

³²Chaynumiri kumplikaran, Jesús imanumi wanushaq nir payllapaq rimashanqa. ³³Chaymantami Pilatupa qashan mantakunan wasinman yaykur, Jesustaqa qayar kaynu nir tapuran:

—¿Qamchu Israel runakunapa mantaqnin kanki? nir.

³⁴Jesúsqa niran:

—¿Qampa yarpuynikillamantachu tapumanki, manaqachu ukkuna willashusha katin? nir.

³⁵Jesús chaynu nitinga, Pilatupa niran:

—¿Nuqachu Israelmanta runa kani? Chaqa qampa nasyunnikimanta runakuna, chaynulla kurakunapa mantaqinkunami qamtaqa nuqamanqa apamushushallapa. Ma willamay, ¿imatataq rurashayki? nir.

³⁶Jesúsqa niran:

—Nuqapa mantakunayqami mana kay pachamantachu. Chaqa chaynu katingami, nuqapa kaqniykuna maqanakunmanllapa ama Israelmanta karguyjunkunaman qukumananllapapaq. Piru mantakuyniyqami mana kaymantachu nir.

³⁷Chaymantaqa Pilatupa tapuran:

—Chaynu karqa, ¿chiqaptachu qamqa uk mantakuq kanki? nir.

Jesúsqa niran:

—Qamllami nimanki, mantakuq kani nirqa. Nuqami kay pachaman shamur nasiray tukuy runakunata willanaypaq chay chiqap kaqpaq. Chaymi chiqap kaqpaq rimatyi intrakaqkunaqa, uyamanllapa nir.

³⁸Chaynu nitinga, Pilatupa niran:

—¿Imataq chay chiqap kaqqa? nir.

Jesustami wanuchinanpaqna niranllapa

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20;

Lc 23.13-25)

Chaynu Jesusta tapurnaqa, Pilatupa qashan lluqshimuran, chay Israelmanta karguyjunkunata kaynu nir willaq:

—Nuqapaqqami kay runaqa mana ima uchayjunlamapischu. ³⁹Piru qamkunapa kustumrikillapami kan, kada Pascua fyistapi qamkuna nishayki-llapanulla uk prisuta kaçhanaypaq.

Chaynu katinmi, ¿munankillapachu kay Israel runakunapa mantaqninta kačhanaypaq? nir.

⁴⁰Chaynu Pilato nitinga, tukuyninllapa qashan kaynu niranllapa:

—¡Ama chaytaqa kačharchu, ashwan Barrabasta kačhay! nir.

Kay Barrabasqami kusala suwakuq runa karan.

19¹Chaymantaqami, Pilatuqa kačhakuran, Jesusta kusata llibachinanllapapaq. ²Chaymi suldadukunaqa kashamanta rurakasha kurunata Jesustaqa umachiranllapa. Chaynulla uk chupika murada račpata yakachiranllapa. ³Chaymantami kushipananllaparayku tukuynin qimikar kaynu niranllapa:

—¡Biba Israel pwiblupa gubyirnun! nir.

Chaynu nir ima qami, qaqlitanpi maqaqllapa. ⁴Chaynami, Pilatuqa qashanpis mantakunanmanta yarqamur niran:

—Rikayllapa. Nuqaqami paytaqa yarqachimusha kani rikar kwintata qukanaykillapapaq, nuqapaqqa kay runaqa mana ima uchayjunlamapischu nir.

⁵Chaymantaqami Jesusqa yarqamuran, kashamanta rurakasha kurunata umakusha, chupika murada račpata yakakusha ima. Chaymi Pilatuqa niran:

—¡Kaypimi kay runaqa! nir.

⁶Chaynu nitinga, kurakunapa mantaqninkuna, Dyusta adurananllapa wasita kuytaqkunaqa niranllapa:

—¡Kruspi klabay! ¡Kruspi klabay! nir.

Piru Pilatuqa paykunataqa niran:

—Chaqa, qamkuna apar kruspiqa klabayllapamapis. Nuqapaq-shuypaqa, kay runaqa mana ima uchayjunlamapischu nir.

⁷Chaynu Pilato nitinga, Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:

—Nuqakunapaqami uk liyniyllapakan. Chaymi, chay liyniyllapa nishannuqa, kay runaqa allin wanunapaq. Chaqa payqa ‘Dyuspa Wamran kani’ nisha.

⁸Chaynu nitinllapaqa llallin Pilatuqa kusata manchakuran. ⁹Chaymi qashan mantakunanman yaykur, tapuran Jesustaqa kaynu nir:

—¿Maymantataq qamqa kanki? nir.

Piru Jesusqami, mana imatapis willaranchu. ¹⁰Chaymi Pilatuqa qashan niran:

—¿Manachu imatapis willamayanki? ¿Manachu yačhanki, nuqa washashuyta puytini? nir. Manaqapis ¿mantakutiy kruspi klabashuyta puytinllapa nirqa?

¹¹Jesusqa niran:

—Tayta Dyus, mana munasha katinga, manami imatapis ruramayta puytinkimanchu. Piru mayqanči nuqata qamman qukumasha chaymi mas uchayjunqa qammantaqa.

¹²Chaynu Jesús nitinga, Pilatuqa chay kutilla kačhayta yarpuran imanullapis. Piru chay Israelmanta karguyjunkunaqa kusata lanyaranllapa, kaynu nir:

—¡Chay runata kačharqa, Romapa punta mantaqnin Cesarpaqa mana amigunchu kanki! ¡Mayqanpis mantakuq paylla tikrakarqa, mantakuq Cesarpaqa kuntran! nir.

¹³Chaynu nitinllapa Pilato uyaparqa, Jesustaqa tukuypa naypanman llushichimur, payqa mantakunanpina taran. Chay mantakunan lugarqami shutiq “Rumi Llutakasha Pampa”. Nataq hebreo rimaypi-shuypaqa “*Gabata*” nir.

¹⁴Chaypimi uk diyalana Pascua fyistapaq faltayatin, alas dusi yupayna karan. Chaymi Pilatuqa niran:

—¡Kaypimi mantakuqnkillapapaq! nir.

¹⁵Piru paykunaqami ashwan kusata laqyaranllapa kaynu nir:

—¡Wanunqa! ¡Wanunqa! ¡Kruspi klabay! nir ima.

Chaynu nitinllapa, Pilatuqa tapuran paykunataqa kaynu nir:

—¿Mantakuqnikillapatachu nuqaqa kruspi klabayashaq?

Chaynu nitingami, chay kurakunapa mantaqninkunaqa niranllapa:

—¡Nuqakunapaqa, Cesarla mantakuq-niyllapaqa! ¡Manami chiqan mantakuq-niyjunchu kanillapa! nir.

¹⁶Chaynu nitinllapami, Pilatuqa Jesustaqa paykunatana quran. Chaymi Jesustaqa aparannllapana kruspi klabaq.

Jesustami kruspi klabaranllapana

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32;

Lc 23.26-43)

¹⁷Jesusqa kayashanmantaqa krusninta rikrakur riran, Calavera shutiq lugarmantaqa. (Hebreo rimaypiqa chay lugartaqa ninllapa Gólgota nir.) ¹⁸Chay lugarpimi Jesustaqa klabaranllapa ishkay runawan pullata krusllapi, ukninta Jesuspa allilaw qichqanpi, ukninta ichuqlaw qichqanpi.

¹⁹Kruspi klabatinllapanaqa Pilatuqa kaçhakuran, uk litirir kaynu niqta çhurananllapapaq: “NAZARETMANTA JESÚS, ISRAEL RUNAKUNAPA MANTAQNIN” nir. ²⁰Chaymi chay litirutaqa Israelmanta achka runakuna liyiranllapa. Chaqa Jerusalén pwiblupaqa shipchanlapi karan. Chay litirutaqa iskríbikasha karan hebreo rimaypi, latin rimaypi, griego rimaypi ima. ²¹Chaymi Israelmanta kurakunapa mantaqninkunaqa niranllapa Pilatutaqa.

—Ama iskríbichu ‘Israel runakunapa mantaqnin’ niqtaqa. Ashwan iskríbichu kaynuta: ‘Israel runakunapa mantaqnin tukuq’ niqta.

²²Piru Pilatuqa niran:

—¡Chaynu iskríbichu, iskríbichu kani! nir.

²³Chaymanta suldadukuna Jesusta kruspi klabarllapanaqa raçhpantaqa kwatru partipaq pitir, uk parti kada unu

aypakuranllapa. Piru chay atun raçhpa qatakunantaqa mana siranayjun katinmi, mana imanupis partinakuyta puytiranllapachu. Chaqa uk kwirpuyjun-lami karan. ²⁴Chaynu katinmi suldadukunaqa, kaynu niranllapa:

—Ama llikirchu surtyakushunllapa, mabir mayqanninchikllapashi aypashunllapa nir.

Chaynu ruratinllapami Dyus nitin iskríbikashanqa kumplikaran. Chaqa niqmi: “Raçhpaytami paykunalla ayparanllapa. Nataq qatakuna raçhpayta-shuypaqa surtyakur ayparanllapa” nir. Chaymi chaynulla suldadukunaqa ruraranllapa.

²⁵Jesús klabakashanpa yatanpiqa karanllapa Jesuspa maman María, Jesuspa mamanpa irmanan, Cleofaspa warmin María, chaynulla María Magdalena ima.

²⁶Chaymanta Jesús mamanta rikar, chay kusa munashan yaçhakuqnin mamanpa pullan shaqta rikarqa, mamantaqa niran:

—Mamitay, chaypimi wamraykiqa nir.

²⁷Chaynu mamanta nirqa, yaçhakuq-nintapis niran:

—Chaypimi mamayki nir.

Jesús chaynu nishanmanta-pachami, chay yaçhakuqninqa Jesuspa mamantaqa payna rikaran, kuytaran imamapis.

Jesumi wanuranna

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41;

Lc 23.44-49)

²⁸Chaymantami, Jesusqa tukuy imapis kumplikashana nir yaçhashanrayku kaynu niran:

—Yakunayani nir.

Chaynuqami niran, Dyus nitin iskríbikashapi nishan kumplikananpaq.

²⁹Chaynu nitinmi, puqyala raçhpitata isupu qirupi watar, puchqu binu uk jarrupi tayatin nuyuchir, Jesuspa shiminmanqa qimiranllapa. ³⁰Chaymi Jesusqa puchqu binuta kamarnaqa niran:

—Tukuymi kumplikashana nir.
Chaynu nirqa, pukchirar wanuranna.

**Jesupa kustillantami
uCHKuranllapa**

³¹Samana diyapi Pascua fyista qallari-
nanpaq katingami, chay Israelmanta
karguyjunkunaqa mana munaranllapa-
chu, chay kruspi klabaraqkunapa
kwirpun krusllapi kanantaqa. Chaqa
Pascua fyistaqami kusala shumaq fyista
karan. Chayrayku Pilatuta rugaranllapa
kaCHKutin rir chay kruspi klabaraq-
kunapa CHankanta pakitinllapa dasna
wanutin, kwirpunta ashuchinanllapapaq
nir. ³²Chaymi kaCHKutinllapa, suldadu-
kunaqa rir, Jesupa qichqanpi uk
klabaraqpa CHankantaqa pakiran.
Chaynulla chay uk qichqanpi kaqpata-
pis. ³³Piru Jesupa CHankanta pakinan-
paq qimikayatinllapa-shuypaqa,
wanushana karan. Chaymi CHankantaqa
manana pakiranllapanachu.

³⁴Piru ashwan chay suldadukunapa
ukninpa rir atun puntayjun jyirruwan
Jesupa kustillanta uCHKuran. Chaymi
chay kutilla, yawarwan yaku Jesupa
kwirpunmantaqa yarqamuran. ³⁵Kayta-
qami uk rikasha chay parlakun. Chaymi
chiqapta riman. Chaynulla yaCHANpis
chiqapta rimayan nir. Chaynu
rimatinmi, qamkunapis kriyinaYkillapa-
paq. ³⁶Chaqa tukuy kaykunaqami
chaynuqa pasaran Dyus nitin iskríbika-
shankuna kumplikananpaq. Chaqa
niqmi: “Manami uk tullunlamatapís
pakinqallapachu” nir. ³⁷Chaynullami uk
iskribikashakunapípis niq: “Rikakunqa-
llapami uCHKushanllapamatapís” nir.

Jesustami pampananllapana
(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47;
Lc 23.50-56)

³⁸Chaymantaqami Arimateamanta
Josiqa, Pilatuta rugaran Jesupa

kwirpunta qutin apar pampananpaq.
Josiqami, Jesupa yaCHKuqinna
karan. Piru chay Israelmanta karguyjun-
kunata manchashanraykumi, upallala
purig, mana imatapis rimarchu. Chaymi
Pilato apar pampay nitinqa, Josiqa rir,
Jesupa kwirpuntaqa aparanna pampaq.
³⁹Chaynullami Nicodemupis CHamuran,
trinta kiluta yupay kusa mishki mutkiy-
paqla rimidyitukuna mirrawan, aluwita
apar. Paymi unaylla uk tuta risha kayaq
Jesupwan parlaq. ⁴⁰Chaynumi, Josiwan
Nicodemuqa Jesupa kwirpuntaqa
aypar, raCHKpitata chay mishki mutkiy-
paqla rimidyitukunawan alli salar,
pilluranllapa. Chaynuqami ruraranllapa,
Israelmanta runakunapa chaynu
pampakunanllapapaq kustumrin
kashanrayku.

⁴¹Chay lugar kruspi klabashanllapapiqa
kayaq uk wirta. Chaypiqami kayaqna
qaqapi uk uCHKu wanuqkuna pampakanan-
paq. Piru chaypiqami manaraq mayqanpis
pampakashachu kayaq. ⁴²Chaymi chaylapi
pampananllapa, chay yatanlapi katin.
Chaqa Israelmanta runakunapa saman
diyamapis qallariyarannari.

Jesumi kawsamuranna

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

20 ¹Chaymantami simanapa punta
diyanpiqa María Magdalenaqa
amsaq amsaqla riran Jesús pampaka-
shanmanqa. Chaynu rir CHarmi, chay
uCHKuta kirpaq atun rumiqa uklawpina
kaqta rikanar. ²Chaymi kallpar riran,
Simón Pedruta, chaynulla Jesupa chay
kusa munashan yaCHKuqininta willaq.
CHarqa, kaynu niran:

—¡Amitunchikllapataqa pampaka-
shanmanta urqur apashallapa! ¡Manami
yaCHayanillapachu maymanmi apar
CHurashallapa nirmapis!

³Chaynu nitinmi, Pedruqa chay uk
yaCHKuq masinwanqa riranllapa Jesús

pampakashanmanqa. ⁴Ishkantinmi kusata kallparanllapa. Piru chay uk yaĉhakuqqami kusata kallpar Pedrumantaqa naypaqta ĉharan. ⁵Ĉharqami piratar chapakurqa Jesús pillukashan raĉhpalatana rikaran. Piru manami yaykuranchu rurimanqa. ⁶Chaymanta Simón Pedro ĉharqa, yaykuran pampakashan uĉhkumanqa. Piru paypis, Jesús pillukashan raĉhpalatana usuraqta rikaran. ⁷Chaynullami umanta pillushanllapa raĉhpawaqta mana pullachu karan. Ashwanmi umanta pillushanllapa chay raĉhpawaqta, chiqanla pillukasha usurayaran. ⁸Chaymantaqa, Jesuspa chay uk yaĉhakuqnin naypaqta ĉhasha karan chaypis, yaykuran. Yaykur tukuy chay pasashanta rikarqa, chaypiraq kriyiran Jesús kawsamushana nirqa. ⁹Chaqa paykunaqa manaraq intrakashachu karanllapa, Dyus nitin iskribikashakunapi Jesusqa wanur kawsamuyanqa nishanpaqqa. ¹⁰Chaymantami Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa tikrakaranllapa wasinllapaman.

**Jesumi María Magdalenaman
rikariran
(Mr 16.9-11)**

¹¹Nataq María-shuypaqa Jesús pampakashan punkulapi waqar kidaran. Chaynu waqayarqa, piratar chapakuran uĉhku rurimanqa. ¹²Chaymi ishkay angelkuna kusa yuraq intiru raĉhpay-junta rikaran. Paykunaqami Jesús pampakashanpi, uknin ĉhakinlaw kashanpi, ukninqa uman kashanpi tayaranllapa. ¹³Chaymantaqa chay angelkunaqa tapuranllapa Mariataqa kaynu nir:

—Mamitay, ĉimapaqtaq waqayanki? nir.

Chaynu taputinllapaqa, payqa niran:

—Amituyta apasha katinllapami waqayani. Manami yaĉhayanichu mayman aparmi ĉhurasha kanqallapa nirmapis.

¹⁴Chaynu nir uklawman chapakuq tikrakayarlami, Jesusta naypanpi shaqta rikaran Mariaqa. Piru payqa mana yaĉhayanichu Jesús kanqa nirmapis. ¹⁵Chaymantami Jesusqa payta tapuran kaynu nir:

—Mamitay, ĉimapaqtaq waqayanki? ĉiPitataq maskayanki?

Chaynu taputinqa, María Magdalenanaqa, wirtata kuytaq kanqa nir yarpur, niran:

—Taytituy qam apasha karqa willamay, ĉimaypitaq ĉhurashayki rir apanaypaq? nir.

¹⁶Chaynu nitinga, Jesusqa niran:

—¡María! nir
Mariaqa tikrakamur niran hebreo rimaypi:

—¡Raboni! nir. (Rimananchikpiqa niyan “Yaĉhachikuq Taytituy”).

¹⁷Chaynu nitinmi chaymantaqa, Jesusqa niran:

—Ama aypamaychu mamitay. Chaqa manaraqmi rishachu kani Taytaywan pulla kanaypaqqa. Piru rir, tukuy ukniykunata willapamay, riyandinami Taytaywan, Taytaykillapawan, Dyusniywan, Dyusnikillapawan tarinakuq nir.

¹⁸Chaymi Mariaqa rir, willaran Jesuspa tukuy yaĉhakuqninkunataqa: “Amitunchikllapatami rikasha kani” nir ima. Chaynullami Jesús willashantaqa tukuyta parlakuran manyaqmanta.

**Jesumi rikariran
yaĉhakuqninkunaman
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18;
Lc 24.36-49)**

¹⁹Chay simanapa punta diyanllapi, limpu amsayatinnaqa Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa uk wasilapi

tantakar alli kirpakusha ima tayaranllapa, Israelmanta karguyjunkunata manchashanllaparayku. Chaynu kayatinllapami, Jesusqa illaqmanta yaykur, paykunapa chaypinllapapi shar, kaynu nir saludaran:

—¡Kusa shumaqmi kankillapa! nir.

²⁰Chaynu nirnaqa, Jesusqa yaçhakuqninkunata rikachiran makinkunata, kustillanta ima. Chaymi paykunaqa Jesusta rikar riqsirqa, allipta aligriyaranllapa. ²¹Chaymantaqa qashan Jesusqa paykunataqa niran:

—¡Kusa shumaqmi kankillapa! Chaqa imanuchi Taytay kaçhamaran chaynullami qamkunatapis kaçhashunillapa, nuqapaq yaçhachikutillapa kriyirna washakananllapapaq nir.

²²Chaynu nirqa, Jesusqa paykunaman pukakur, niran:

—Santu Ispiritu qamkunawan kanqa.

²³Chaymi mayqantapis uchanmanta pirdunatkillapaqa pirdunakashana kanqallapa. Chaynulla mayqantapis uchanmanta mana pirdunatkillapaqa, mana pirdunakanqachu nir.

Tomasmi Jesús kawsamushata rikaran

²⁴Jesús kawsamur yaçhakuqninkunaman rikaritinqa, dusi yaçhakuqninkunamanta Tomás, chay Milli niqllapa chayqa, mana chaypichu karan.

²⁵Chaymi chaymantaraq Tomastaqa willaranllapa:

—Amitunchikllapatami rikasha kanillapa, nir.

Piru Tomasqa niran:

—Makinkunata klabu chuqrishanta mana rikar, chaynulla chay chuqrikashanman mana diduyta itar, mana makiywan kustillanta kamar imaqa, mana kriyishaqchu nir.

²⁶Chaymanta uchu diya pasatinnaqa, Jesuspa yaçhakuqninkunaqa qashan

tantakaranllapa chay wasillaman. Tomaspismi chaypina karan. Paykunaqami punkuta kirpakusha tayaranllapa. Piru Jesusqami illaqmanta yaykur paykunapa chaypinllapapi shar kaynu nir saludaran:

—¡Kusa shumaqmi kankillapa! nir.

²⁷Chaynu nirqa, Tomastaqa niran:

—Diduykita kayman itay, makiykunata rikay, makikita apamur kustillayman itay. Ama mana kriyiy runachu kar, ¡kriyiy! nir.

²⁸Chaynu nitinmi, Tomasqa kusata aligriyar kaynu niran:

—¡Amituymi kanki; Dyusniymi kanki! nir.

²⁹Chaymi Jesusqa niran:

—¿Kanan rikamarqachu kriyiman-kina? ¡Kusa shumaqmi kanqa manaraq rikamayar, kriyimaqkunaqa! nir.

Imapaqmi kay iskribikashaqa

³⁰Jesusqami yaçhakuqninkunapa naypanpiqa mas achka milagrukunata ruraran. Piru wakin milagrukunaqami kay librupiqa mana iskribikashachu.

³¹Nataq chay iskribikashakuna-shuypaqami, Jesusqa Taytanchik Dyuspa Wamran chaynulla Akrashan Cristun nir, qamkuna kriyinaykilapapaq iskribikasha. Chaynu kriyinaqami tukuy tyimpupaqna kawsankillapa payrayku.

Jesumri rikariran syiti yaçhakuqninkunaman

21 ¹Chaymantami, Jesusqa qashan rikariran wakin yaçhakuqninkunaman, Tiberias shutiq quçhapa manyanpi. Kaykunami karan tarinakinllapaqa: ²Simón Pedruqa chay Milli niqllapa Tomaswan, chay Caná Galilea pwiblumanta kaq Natanaelwan, Zebedeupa ishka y wamrankunawan, chaynulla ishka mas yaçhakuq

masinkunawan pulla karanllapa.

³Chaypi pulla kayatinllapaqa, Simón Pedruqa niran:

—Riyani piskadukuq, nir.

Chaymi chay wakinkunapis niranllapa:

—Chaynu katinga nuqakunapis pullayki rishaqllapa nir.

Chaynu ninakur chaymantaqa riranllapanari uk yaku karruman iqar. Piru chay tutaqa mana ukلماتapis piskadutaqa ayparanllapachu. ⁴Limpu achkiyayatinami, Jesusqa chay atun quçhapa manyanpi rikariran. Piru yaçhakuqninkunaqa mana yaçhayaranllapachu, Jesús kanqa nirqa. ⁵Chaynu yarpupakuyatinllapaqa, ashwan Jesusqa niran paykunataqa:

—Wamrituykuna, ¿manachu piskaduta aypashaykillapa mikunallapapaq? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Manami nir.

⁶Chaynu nitinllapaqa, Jesusqa qashan niran paykunataqa:

—Yaku karruykillapapa allilaw qichqanman atun shikraykillapataqa itakuyllapa. Chaypiqami aypankillapa nir.

Chaynu nitinmi, paykunaqa chaynu ruraranllapa. Piru chaymantaqa manana chay atun shikrataqa lluqshichimuyta puytiranllapachu, kusala unta piskadu kashanrayku. ⁷Chaymantami Jesuspa chay kusa munashan yaçhakuqninqa, Pedrutaqa niran:

—¡Wakqami Amitunchikllapa! nir.

Chaynu niqta uyaparlamí Simón Pedruqa raçhpanta yakakuran. Chaqa lirila karan. Raçhpanta yakakur yakuman yaykuran. ⁸Nataq chay wakinkuna-shuypaqa, syin mitrulana yupay manyaman çhananpaq faltayatin,

yaku karrunpiqa çharanllapana, atun shikrapi piskaduta untalla aysaçhaku-sha. ⁹Chaymanta ishkir rirqa yaku manyaman çharqa nina ratakuqta tariranllapa. Chay nina ratakuqqa ananpiqa piskaduwan, tantita kasha karan. ¹⁰Chaymi Jesusqa paykunataqa niran:

—Apamuyllapa chayraqlla lluqshichimushaykillapa wakin piskadukunata nir.

¹¹Chaynu Jesús nitinga, Simón Pedruqa iqar chay atun shikrataqa waqta pachakaman chutamuran. 153 piskadu kusa atunlla karan, chay atun shikrapiqa. Piru chaynumapis mana llikikaranchu chay shikraqa. ¹²Chaymantami Jesusqa, paykunataqa niran:

—Shamur mikuyllapa nir.

Chaynu nitinga chay yaçhakuqninkunaqa ukninlamapis mana tapuyaqllapachu, mayqantaq kanki nirlamapis. Chaqa yaçhayaranllapanari Amitunchikllapa nir. ¹³Chaymantami Jesusqa paylla yaçhakuqninkunaman qimikar tantitakunata, piskadukunata ima aypachiran.

¹⁴Chay rikarishanwanqami kawsashanmantaqa Jesusqa kimsa kutipaqna rikarisha karan yaçhakuqninkunamanqa.

Jesusmi parlaran Simón Pedruwan

¹⁵Mikur tukchitinllapanaqa, Jesusqa niran Simón Pedrutaqa:

—Jonaspa wamran^l Simón. ¿Qamqachu chiqapta kaykunamantaqa masta munamanki?

Pedruqa niran:

—Arí Taytituy. Qamqami yaçhayanki nuqaqami munashuni nir.

Chaymi Jesusqa niran:

—Uyshitaykunatami qaranki nir.

1 21.15 Wakin iskribikashakunami “Juanpa wamran” nin.

¹⁶Chaynu nirqa, qashan tapuran:

—Jonaspa wamran Simón, ¿chiqapta-chu munamanki? nir.

Pedruqa niran:

—Arí Taytituy. Qamqami yaĉhayanki nuqaqami munashuni nir.

Chaymi qashanpis Jesusqa niran:

—Uyshitaykunatami michinki nir.

¹⁷Chaynu nirqa qashan kimsa kutipaqa kaynu nir tapuran:

—Jonaspa wamran Simón ¿munamankichu? nir.

Chaynu Jesús kimsa kuti tapushan-rayku, Pedruqa kusa llakishala niran:

—Taytituy, qamqami yaĉhayanki tukuyta. Qamqami yaĉhayanki nuqaqa munashuni nir.

Jesusqa qashan niran:

—Uyshitaykunatami qaranki nir.

¹⁸Chiqaptami nishayki: Musu karqami maytapis rinashaykita riq kanki, qamlla mudakur ima. Piru kanan-shuyupaqa nishayki: Rukuna katqiqami, ukna mudachishunqa, qamqa rikraykikunata chutarachitki. Chaynu raĉpaykita yakachishurqa, maytapis apashunqa mana qam rinashaykimanmapis.

¹⁹Jesús chaynu nirqa, Pedrutaqa intrachinayaran imanumi wanuyanqa nir. Chaynulla intrachinayaranpis chay wanushanrayku, runakunaqa Dyuspi mastana kriyir alabanqallapa nir.

Chaynu nirnaqa chaymantaqa niran:

—¡Shamuy nuqawan rishun! nir.

Jesuspa kusa munashan yaĉhakuqnin

²⁰Chaynu ninakurqa riranllapana. Riyarllapa Pedruqa das ikinman

chapakurqa, rikaran Jesuspa kusa munayashan yaĉhakuqnin ikinllapata riqta. Kay kusa munayashan yaĉhakuqninmi Jesús wanunanpaqna paykunawan mikuyatinqa, tapusha karan “¿Mayqanninllapashi kuntrankunamanqa kukuyanqa?” nir. Paymi ikinllapataqa riyaran. ²¹Ikinllapata riqta rikarqa, Pedruqa Jesustaqa tapuran:

—Taytituy, kayta-shuyupaqa, ¿imataq pasayanqaqa? nir.

²²Jesusqa Pedrutaqa niran:

—Nuqa munar, qashan shamunaykaman kawsachitiymapis, ¿ima kwintayki-taq qampaqa? Qamqa shamuy nuqawan rishun nir.

²³Chaynu Jesús nisha katinmi, tukuy paypi kriyiqkunaqa kusata ninakuqllapa: “Chay kusa munashan yaĉhakuqninqa manana wanuyanqanachu” nir. Piru Jesusqa manami, mana chiqapta wanunanpaqchu niran. Chaqa payqa, niran: “Nuqa munarqa, qashan shamunaykaman kawsachitiymapis, ¿ima kwintayki-taq qampaqa?” nirla.

²⁴Jesúsqa nuqapaq rimaran chaynuqa. Chaynu karmi nuqalla rimani tukuy chaykunapaqa. Chaynullami tukuy kaypi iskribikashakunatapis nuqalla iskribisha kanimapis. Chaymi nishayqa chiqap.

²⁵Jesúsqa achka milagrukunata ruraran. Tukuy chay rurashankunata manyaqmanta iskribishaqami kay pachamapis tukuy librukunataqa mana aypayanmanchu.

Chaynumi kanqa.